

Са сједница Одбора директора ЕПЦГ

странице 4 и 5

Вијеће ССС Црне Горе: Потребни блок-тарифа и социјални програм

странице 8, 9 и 10.

Проф. др Здравко Ускоковић: Повољна клима за сарадњу ЕПЦГ и ЕТФ-а

страница 7

Василије Миличковић, предсједник Удружења мањинских акционара: За тржишни принцип привређивања

страница 17

Слободан Ђуровић: Оправдана актуелизација изградње ХЕ "Крушево"

странице 18 и 19.

УВОДНИК

СВЈЕТЛОСТ

"Свјетлост се може појмити само помоћу мрака, а истина претпоставља заблуду", говорио је почетком прошлог вијека један француски писац, објашњавајући, при том, да су то "испреплетене противрјечности које нам испуњавају живот, које му дају укус и које га прожимају".

Колико год да се ова мисао односи на духовну сферу човјековог живота, или на културну атмосферу једне средине, она се може односити и на физичке категорије.

Кома, међутим, још није јасно да је у јануару Електропривреда Црне Горе имала само двије могућности: да уведе рестрикције и мрак, као већина земаља у региону или да ради што је радила - да, због свјетлости, набави довољне количине електричне енергије.

Она се, дакле, као што знамо, определијела за СВЈЕТЛОСТ.

То је истина и извјесност. Лице истине међутим, може понекад имати црте друкчијих циљева и намјера.

Зашто је, дакле, Електропривреда изазвала то-

лико оштре реакције јавности, иако је било сасвим извјесно да је урадила све што је најбоље могла и што је њен основни задатак - производња и набавка електричне енергије и уредно снабдијевање потрошача.

Парадоксално је да неко ко је учинио све како треба буде у ситуацији да се правда и да доказује исправност својих поступака. Није ли требало увести рестрикције и осјетити мрак? Било је и тога прије 4, 5 година. Ко је запамтио зна како се то завршило. ЕПЦГ је била једини кривац. Сада су реакције, и поред тога што су биле усмјерене и на Електропривреду, своју оштрицу, ипак, окренуле према Држави, према Влади, мада је и она сигурно резоновала као ЕПЦГ: боље свјетлост, него мрак. Друго је питање зашто није прије, него после реакција, колико-толико, заштитила угрожене слојеве друштва. То је дужност Државе.

Електропривреда је задужена за свјетлост. Она је синоним свјетлости.

Ж. Ђ.

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ЦРНЕ ГОРЕ

Предсједник Одбора
директора
Др Радомир Миловић
Извршни директор
Срђан Ковачевић

ЦЕНТАР ЗА ОДНОСЕ
СА ЈАВНОШЋУ
Руководилац и главни
и одговорни уредник
Жарко Ћетковић
Редакцијски одбор:
Гојко Кнежевић,
предсједник
Зоран Ђукановић,
Мирко Килибарда,
Жарко Ћетковић,
Милан Бојанић и
Госпава Голубовић

Редакција:
Новинар - координатор
Биљана Митровић
Новинари:
Иван Зорић,
Бранка Симићевић

Технички уредник:
Бранко Милошевић

Компјутерска обрада:
Видоје Зековић

Адреса редакције:
Улица Вука Караџића 2
Никшић

Телефони:

083/204-130, 214-252

Факс:

083/214-252

E - mail: listercg@cg.yu

Web site: www.epcg.cg.yu

Штампа: ОБОД - Цетиње

Тираж: 2200

Издавач: Електропривреда
Црне Горе А.Д. Никшић

Повољна електро- енергетска ситуација

- Генерални ремонт ТЕ Пљевља - од 15. маја до 1. септембра, а у ХЕ "Перућица", реконструкција агрегата бр. 3, у периоду мај - октобар ове године
- Под притиском јавности јануарски рачуни ће бити наплаћени у ратама
- Разматрана анализа улоге ел. енергетског комплекса РУП - ТЕП у ЕСС ЦГ - потребна дорада

У периоду између изласка два броја листа Одбор директора ЕПЦГ је одржао 3 сједнице. Свима је председавао др Радомир Миловић. Прва, односно 13. по реду овог органа, одржана је 13. фебруара и то по хитном поступку и на иницијативу Владе Републике Црне Горе. На њој је разматрано питање актуелне ситуације поводом фактурисања утрошене ел. енергије у јануару 2007. године које је изазвало незадовољство потрошача и јавности, па је са тим у вези закључено да је до високог износа јануарских рачуна дошло искључиво због изузетно лоше хидрологије (Перућица је у јануару произвела тек око 60 одсто планиране производње, с тим што је и тај проценат достигнут последњих неколико дана у мјесецу, а ТЕ Пљевља је била ван погона 15 дана због недостатка угља), па је било потребно увозити знатне количине изузетно скупе ел. енергије и то по просјечних 7,59 еурских центи за kWh. Умјесто планираних 117 милиона у јануару је увезено 158 милиона киловат сати електричне енергије, чимне су избјегнуте сасвим извјесне рестрикције које су, иначе, биле карактеристика већине земаља у окружењу у том периоду.

Одбор директора је поводом тога, такође, оцијенио да су се у таквој ситуацији стручне службе Националног диспечерског центра добро снашле и да су на вријеме обезбиједиле довољне количине ел. енергије на иначе дефицитарном тржишту, као и да су стручне службе ФЦ Снабдијевања благовремено упознале јавност, односно потрошаче ел. енергије, да ће, управо због високе увозне компоненте, јануарски рачуни бити знатно већи од претходних. Према закључку Одбора директора, Снабдијевање је, такође, добро, досљедном примјеном законске регулативе, извршило обрачун и фактурисање ел. енергије за мјесец јануар, што је, уосталом, потврђено и од стране Регулаторне агенције за енергетику у њиховом саопштењу за јавност.

Разумијевање за реакцију јавности

У ситуацији када је цио поступак наишао на негативну реакцију јавности, која би могла имати врло штетне последице по електроенергетски систем Црне Горе, Одбор директора је на тој сједници, цијенећи прије свега низак стандард великог дијела потрошача, одлучио да се 50 одсто фактуре за јануар плати у валутном року, а преостали дио у три рате уз наредне редовне мјесечне фактуре.

О евентуалној партиципацији ЕПЦГ у трошковима за утрошену ел. енергију појединим категоријама потрошача Електропривреда ће донијети одлуку након доношења социјалног програма од стране Владе РЦГ, односно њене комисије на челу са министром здравља и социјалног старања.

На сједници Одбора је изражена и спремност да ЕПЦГ, у складу са својим могућностима, подржи сваки предложени програм те врсте, иако је и до сада партиципирала са око 18 одсто попушта на цијену ел. енергије за око 42.000 социјално угрожених домаћинстава, тј.

за кориснике материјалног обезбјеђења и породичног смјештаја, у складу са Тарифним ставовима за продају ел. енергије.

На следећој, односно 14. сједници Одбора директора ЕПЦГ, која је одржана 5. марта, разматрана је, такође, актуелна ситуација везано за продају ТЕ Пљевља, као и по основу захтјева потрошача ел. енергије, те усаглашавања текста уговора са новим власником Жељезаре Никшић.

Критикована тзв. варијанта "Б"

Поводом материјала - анализе улоге електроенергетског комплекса Рудник угља - Термоелектрана Пљевља у електроенергетском систему Црне Горе и успјешности његовог функционисања у периоду 2007 - 2013. г. са пројекцијом развоја, који је урадила заједничка радна група ЕПЦГ и РУП-а, Одбор је након исцрпне расправе, усвојио примједбе и сугестије дате од стране менаџмента и својих чланова. Истовремено је задужио заједничку радну групу ЕПЦГ и РУП-а да у материјалу - анализи уградe усвојене примједбе, након чега би он могао бити достављен надлежним републичким органима. Такође је закључено да предсједник Одбора и извршни директор ЕПЦГ формирају радну групу за разговоре и усаглашавање ставова са Ен плус групом као најповољнијим понуђачем по међународном јавном тендеру за продају Термоелектране Пљевља.

У наставку сједнице прихваћена је информација о актуелној ситуацији на основу захтјева потрошача са којом је чланове Одбора упознао **Миленко Вујичић**, директор ФЦ Снабдијевање, а оцијенео је да је у превазилажењу незадовољства и реаговања потрошача ел. енергије поводом јануарских рачуна веома важан фактор благовремено и тачно информисање јавности о свим релевантним чињеницама. С тим у вези задужен је менаџмент Друштва да организује сталне мјесечне конференције за новинаре, на којима ће, поред најодговорнијих представника Друштва, учествовати и људи из надлежних стручних служби, а закључено је да сталне конференције за новинаре, по правилу, буду организоване до 10. у мјесецу.

Везано за активности на усаглашавању текста уговора са новим власником Жељезаре - Никшић, чланове Одбора директора је упознао предсједник др **Радомир Миловић**, а након расправе у којој је учествовала већина чланова Одбора, оцијенео је да је најповољнији начин наплате потраживања од Жељезаре за утрошену ел. енергију у 2006. години поравнање са Владом РЦГ која је у том периоду управљала Жељезаром, и то по цијени коју је утврдила Регулаторна агенција за енергетику, док би за 2007. и наредне године до истека Уговора Владе и новог власника Жељезаре, разлику од 32 еурска цента за kWh, коју плаћа нови власник и цијене коју утврди Регулаторна агенција за енергетику, субвенционисала Влада РЦГ на начин да те уплате имају третман регулаторног прихода ЕПЦГ.

Такође је закључено да се са овим ставовима упозна Агенција за реструктурирање привреде и страна улагања.

На крају сједнице донесена је одлука о утврђивању висине надокнаде коју тарифни купци плаћају на име трошкова поновног пројектовања у случајевима обуставе снабдијевања ел. енергијом због неплаћеног дуга за утрошену енергију, коју објављујемо у овом броју Листа као Службени прилог.

Под "текућим питањима" Одбор директора се упознао са захтјевом Миленка Вујичића, за споразумни раскид уговора о правима и обавезама директора ФЦ Снабдијевање, поднесен 26. фебруара 2007. године.

Тек је 15. сједница Одбора, односно трећа у овом периоду, одржана 20. марта, имала такоређи стандардни дневни ред: актуелну електроенергетску и финансијску ситуацију, затим информације о ремонту ТЕ "Пљевља" и модернизацији ХЕ "Перућица", Предлог правилника о измјенама и допунама Правилника о рјешавању стамбених потреба запослених, те опит и расход моторних возила и пројекцију износа средстава на име дојеле помоћи и спонзорстава у 2007. години.

Према оцјени Одбора директора са ове сједнице, актуелна електроенергетска ситуација је врло повољна. Томе су допринијели: побољшање хидролошких прилика, висок ниво акумулација, добра допрема угља и потрошња ел. енергије мања од планиране.

Иначе, укупна производња ел. енергије у црногорским електранама од почетка године је мања од плана за 28 одсто, јер су све електране оствариле мању производњу него што је било планирано: ХЕ "Перућица" због лоше хидрологије, а Термоелектрана због застоја током јануара ради допуне депоније угља, констатовано је.

Значајно скраћење рока ремонта ТЕ

С агледавајући могућности функционисања система и снабдијевања потрошача у наредном периоду везано за планирани ремонт ТЕ Пљевља (генерални ремонт турбине, реконструкција котла и ремонт генератора) у контексту проблема са благовременом испоруком опреме и материјала од стране руских компанија, Одбор је одлучио да се ремонт ТЕ, умјесто од 1. априла до 1. августа обави у периоду од 15. маја до 1. септембра ове године, што значи да ће застој ове електране, умјесто 4, трајати 3 и по мјесеца, те да неће бити потребе за планираним застојем од 15 дана у новембру због тзв. "зимске његе" постројења.

С тим у вези одлучено је и да се ремонт ХЕ "Перућица" помјери за онолико времена колико буде потребно да би снабдијевање потрошача било поуздано и квалитетно, као и да се све до завршетка овог значајног и обимног посла, због енергетског, технолошког и финансијског значаја овог захвата, Одбор директора информиса редовно на свим сједницама.

Овом приликом Одбор је одлучио и да се, због проблема код словеначких испоручилаца опреме (Рудис и Литострој), ове године у периоду мај - октобар обави реконструкција агрегата 3 у ХЕ "Перућица", а идуће године у истом периоду реконструкција агрегата 4. (Електроенергетским билансом за 2007. годину била је предвиђена реконструкција оба агрегата у овој години.)

Све то подразумева и измјене Електроенергетског биланса, односно прилагађавање куповине ел. енергије на управо закљученом

тендеру новом термину ремонта и реконструкције ТЕ "Пљевља" и ХЕ "Перућица", као и припрему динамичког плана и финансијских обавеза за затварање финансирања генералног ремонта Термоелектране.

Будва блокирала ЕПЦГ

П оводом информације о актуелној финансијској ситуацији Одбор је констатовао задовољавајући ниво степена наплате у току фебруара, али и проблеме које поједине општине стварају Електропривреди по основу утврђивања износа и начина наплате комуналних такси на име коришћења градског грађевинског земљишта на коме се налазе електроенергетски објекти (стубови, трансформаторнице, каблови, разводни ормарчићи и сл.) па је одлучено да руководство ЕПЦГ у разговору са надлежним републичким органима обезбиди доследну примјену Закона о комуналним таксама који се различито примјењује. Конкретно, ријеч је о Општини Будва која је за наплату енормно високо утврђених такси овластила приватну фирму,

ХУМАНА ДОНАЦИЈА

Помоћ за лијечење спортисте

Одбор директора ЕПЦГ је одобрио 10.000 € на име помоћи за операцију у Швајцарској младог спортисте Давора Вуковића који је задобио тешке тјелесне повреде на међународном чудо турниру у Сомбору крајем прошле године.

а ова блокирала рачун Електропривреде на 800 хиљада € због чега већ 4 дана ЕПЦГ не може нормално функционисати.

На сједници су усвојене измјене и допуне Правилника о рјешавању стамбених потреба запослених, а због хитности њихове примјене, Одбор је, сходно пословнику о свом раду одмах верификовао записник са ове сједнице у дијелу ове тачке дневног реда, што је омогућило да овај акт објавимо у овом броју Листа као службени прилог бр. 5.

У наставку је прихваћен извјештај Радне групе за процјену возила у ЕПЦГ на основу кога је, с обзиром на године старости, техничко стање и средства потребна за њихово одржавање, због економске неисплативости одржавања одлучено да се отпише одређени број (14) тих возила различитих типова. С тим у вези донесена је одлука да се у виду спонзорстава додјели Министарству просвете њих 10 а Министарству унутрашњих послова 4.

Утврђен је и износ финансијских средстава која ће се издвојити за помоћи и спонзорства у 2007. години и то 0,5 одсто оствареног укупног регулаторног прихода, с тим што се у тај износ укључује и дуг из 2006. године.

Још једном је разматран текст споразума о цијени ел. енергије за Железзару Никшић и поново су изнесене одређене примједбе и сугестије које ће бити уграђене у текст споразума након чега ће он бити достављен Влади РЦГ.

На крају је прихваћен захтјев Миленка Вујичића, па је Уговор о правима и обавезама са њим као директором ФЦ Снабдијевање раскинут споразумно даном 01.04.2007. године.

Ж.Ђ.

За интензивирање процеса раздвајања

■ Неопходна израда бројне интерне регулативе

Н акон вишемјесечне паузе Комитет за раздвајање ЕПЦГ је одржао сједницу 7. марта ове године на којој је размотрио и прихватио елаборат "Нека актуелна питања функционалног раздвајања ЕПЦГ".

Поводом тог материјала Комитет је констатовао да довршетак функционалног раздвајања ЕПЦГ знатно касни у односу на законски рок и да је неопходно предузети све мјере у циљу интензивирања овог процеса.

С тим у вези неопходно је, закључује Комитет, хитно приступити изради и усвајању Правилника о рачуноводству; Измјена и допуна контног плана ЕПЦГ и контних планова функционалних цјелина; Правилника о зарадама, Правилника о располагању готовином, Правилника о комерцијалним набавкама, Правилника о систему извјештавања и информисања и Правилника о управљању кадровским ресурсима, те припремити и хитно усвојити Одлуке о профитно-трошковној структури ЕПЦГ и функционалних цјелина и Одлуке о третману Дирекције и Електроградње. Такође је неопходно припремити и усвојити Регулаторни уговор - документ којим би се дефинисале трансферне цијене и међусобне обавезе између функционалних цјелина, те Билатералне уговоре између функционалних цјелина и са организационим цјелинама.

Истовремено треба оцијенити и потребу формирања посебне стручне службе која би се искључиво бавила организовањем, усмјеравањем и израдом неопходне регулативе.

Истовремено треба оцијенити потребу формирања посебне стручне службе која би се искључиво бавила организовањем, усмјеравањем и израдом неопходне регулативе.

На овој сједници Комитет је такође размотрио и прихватио елаборат "Регулатива правног раздвајања Електропривреде Црне Горе" који третира релевантну регулативу за доношење одлуке о правном раздвајању ЕПЦГ, као и елаборат "Реструктурирање Функционалне цјелине Дистрибуција ЕПЦГ", поводом које је оцијењено неопходним убрзање реализације закључака Одбора директкроа у вези симулирања предложеног модела реорганизације ФЦ Дистрибуција.

Сва три елабората је обрадио др Радоје Контић, предсједник Комитета.

Ж.Ђ.

Предстоји реконструкција и модернизација

■ Кредит у износу од 36 милиона еура, добијен од KfW банке посредством њемачке Владе, а радови ће трајати пет година

■ У току избор независног консултанта, након чега предстоји дефинисање дјелова опреме које треба реконструисати

Хидроелектрани Пива након више од 30 година рада предстоји комплетна реконструкција и модернизација која ће се финансирати из кредита KfW банке у износу од 36 милиона еура који се обезбјеђује посредством њемачке Владе. Кредит ће, како нам је почетком марта рекао директор Електране Драган Чизмовић, бити исплаћен у двије транше – од 16 и 20 милиона еура, док ће ЕПЦГ обезбиједити 7,2 милиона за плаћање царине и пореза на додатну вриједност.

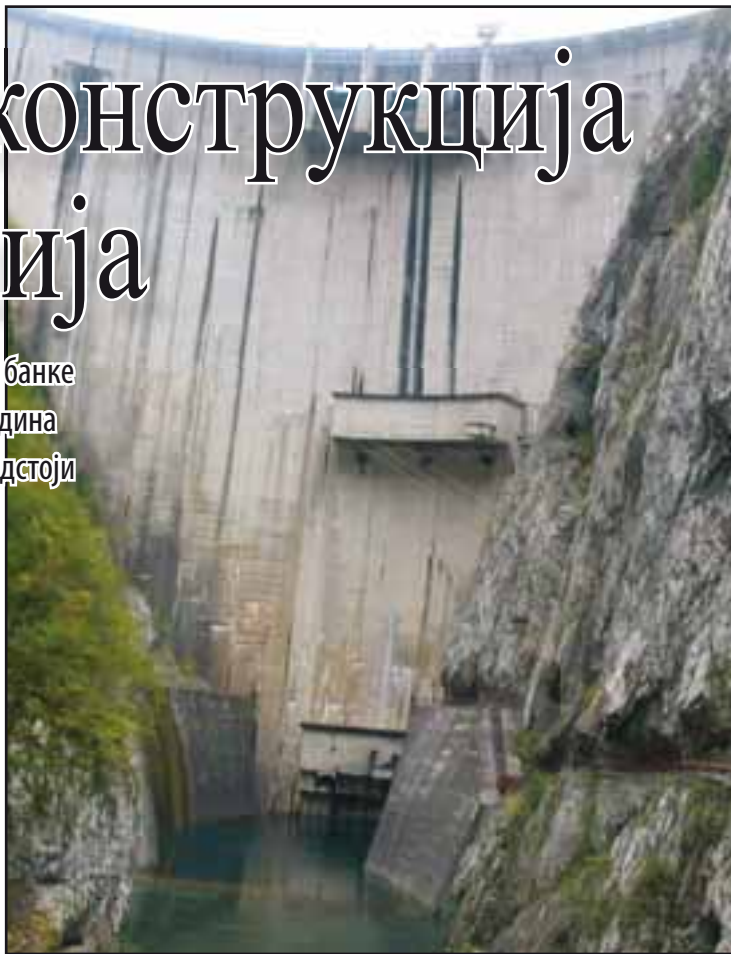
Након што је подсетио да је у првој фази Пројекта реконструкције на сва три агрегата уграђен нови систем побуде и електричног кочења, те прекидачи на генераторским пољима и нови растављачи за та поља у разводном постројењу, Чизмовић је казао да је затим направљен пројектни задатак, након чега је 23. новембра прошле године ова њемачка банка расписала тендер за избор консултанта за припрему и реализацију II фазе Пројекта реконструкције и модернизације ХЕ "Пива". Рок за подношење пријава истекао је 26. фе-

звршено вредновање по основу основних информација понуђача, а тренутно је у току вредновање техничких понуда, након чега ће се изабрати независни консултант. Прелиминарним сагледавањем обима читавог посла предвиђено је да радови трају пет година, каже Чизмовић.

Он такође истиче да су у Хидроелектрани прије расписивања тендера организовали неколико предпоздубних састанака са потенцијалним извођачима који су били у прилици да обиђу Електрану, одгледају техничку презентацију и упознају се са условима на терену и врстама и обимом посла који предстоји.

Циљ овог значајног пројекта је, према ријечима Чизмовића, повећање погонске спремности и сигурности рада «Пиве», а могуће је и повећање снаге агрегата. То подразумемијева реконструкцију и модернизацију опреме и објеката, а обим и врста радова дефинисаће се уз помоћ консултанта, односно биће утврђен студијом извођачности са идејним пројектом који мора усвојити Електропривреда, објаснио је Чизмовић.

У наставку разговора директор Електране осврнуо се на редовне активности у склопу којих су планирали значајне грађе-

Брана ХЕ "Пива"

винске и машинске радове ради одржавања погонске спремности постројења. У плану је, наиме, ремонт сва три агрегата, и то у периоду од 23. јула до 23. октобра. Потпуна обустава рада Електране трајаће петнаестак дана, од 8. до 22. октобра, када ће се урадити замјена прекидача и сабирних растављача у далеководним пољима.

Посебно питање је наставак реализације обавеза Електропривреде према овој општини, у складу са Уговором из 1975. године о ублажавању посљедица, изазваних свим оним што је језеро учинило на угрожавању компактне животне средине и стварању услова за нормално одвијање живота и рада у Плужинама. Чизмовић је и овом приликом подсетио да је Електропривреда у задњих пет до шест година асфалтирала око 80 километара локалних и регионалних путева у свим мјесним заједницама на подручју Плужина. У ове сврхе ЕПЦГ је, како је казао, издвојила преко пет милиона еура, а преостало је да се у овој години асфалтира још свега неколико километара пута. Обавеза Електропривреде је и изградња постројења за пречишћавање фекалних и индустријских отпадних вода, кружне саобраћајнице, уређење насеља према урбанистичком плану.

- Направили смо листу преосталих обавеза које ћемо усагласити са општином и формулисати уговоре са њом, које ћемо настојати да испоштујемо. Наравно, утврдиће се и приоритети, динамика и рокови изградње, у зависности од темпа обезбјеђења финансијских средстава у складу са бизнис плановима ЕПЦГ, казао је Чизмовић.

Б.М.

ПРОИЗВОДЊА ЗНАТНО МАЊА ОД ПЛАНИРАНЕ

Хидроелектрана "Пива" је у прва два мјесеца ове године произвела 68 милиона 831 хиљаду килватсати електричне енергије, што у односу на план за овај период износи 33,7 одсто.

Ову годину су почели са релативно ниском котом акумулационог језера (енергетска вриједност акумулације на почетку године је износила 100.800.000 kWh, а планирана је била 156.000.000 kWh), али је захваљујући повољној хидролошкој ситуацији (средњи доток у фебруару је био 63,22 м³/с), енергетска вриједност акумулације на крају фебруара износила 168.280.000 kWh, што је 2,8 пута више од планиране, истакао је директор ХЕ «Пива» Драган Чизмовић.

Стога је, додао је, у јануару и фебруару ове године производња Хидроелектране била знатно испод планиране, док је акумулисана енергија у језеру изнад планиране.

Оваква производња је, према његовим ријечима, посљедица ниске коте акумулационог језера на почетку године, те смањених захтјева ЕПС-а за производњом електричне енергије, док је погонска спремност агрегата одржавана на високом нивоу.

Иначе, од почетка године, закључно са 12. мартom, ХЕ "Пива" је произвела 102.042.000 kWh електричне енергије, казао је Чизмовић.

бруара, а на позив су се јавила три конзорцијума: Stucky Ltd/IBE Consulting Engineers/IK Consulting Engineers Ltd, Colenco Power Engineering Ltd / RMD Consult GmbH i Fichtner GmbH & Co.KG / Pouyu Energy Ltd. Већ је

Повољна клима за научно-стручну сарадњу

Договорена прва стратешка и најзначајнија питања на којима ће се сарадња развијати

Поводом недавног потписивања Уговора о дугорочној сарадњи ЕПЦГ и ЕТФ-Подгорица, о чему смо информисали у прошлом броју Листа, почетком марта разговарали смо са актуелним деканом тог факултета проф. др Здравком Ускоковићем који на одсеку Енергетике ЕТФ-а предаје Теорију система аутоматског управљања, а на Машинском факултету Аутоматско управљање и Дискретни систем аутоматског управљања.

Интересовали смо се, наимае, да ли је почела реализација Уговора и на којим питањима и принципима.

Истакавши да је на ЕТФ-у иницијатива руководства ЕПЦГ о обнављању сарадње са задовољством прихваћена, као и да се приликом потписивања уговора у Управној згради ЕПЦГ у Никшићу осјетила добра воља и повољна атмосфера од стране тог руководства да се она интензивира, професор Ускоковић нам је казао да је одмах након потписивања Уговора формирано Координационо тијело од по два представника ЕПЦГ и ЕТФ-а. У овом тијелу испред Електропривреде су Срђан Ковачевић и Владо Вујовић, а испред ЕТФ-а проф. др Здравко Ускоковић и проф. др Илија Вујошевић.

Координационо тијело је почетком марта имало први састанак на којем је утврђен Пословник о раду овог тијела и разматране неке идеје које би се детаљније разматрале у оквиру ове сарадње. Наимае, договорена су неколика питања.

Прво, да се у догледно вријеме, како то објективне околности буду налагале, организује округли сто на ЕТФ-у, на актуелну тему приватизације Електропривреде. На том скупу позвали бисмо релевантне људе из Црне Горе и околине и на компетентном нивоу разматрали могуће последице за Црну Гору и све што произлази из тог важног питања, од економских, техничких и других аспеката. То би, у ствари, био научни скуп на којем би се баратало чињеницама, фактима, подацима које би презентовали компетентни људи. То је у нашем плану једна од првих активности Координационог тијела, уколико нас догађаји не претекну па се то заврши прије него што ми будемо у стању да позовемо стручњаке са стране (из Словеније, Србије, Хрватске) и одржимо скуп.

Друга тема би била иновација дистрибутивних мрежа по регионима. Везано с тим, договорили смо се да се ресурси и ЕФФ-а и ЕПЦГ на неки начин обједине, да људи са ЕТФ-а могу да инсталирају неке од софтвера које Електропривреда има и обрнуто, да се све од прописа, односно документације, као и софтвера које поседује ЕТФ стави на располагање ЕПЦГ да би се направила интеракција која дугорочно може да да одређене резултате, посебно због чињенице да ЕТФ има одређени број постдипломаца из ЕПЦГ који су сигурно мотивисани да одређене проблеме које постоје у ЕПЦГ, а који могу да буду тема магистарских и докторских радова, «пренесу» на Факултет гдје би се уз менторство и ангажман људи са Факултета могли компетентније рјешавати.

Трећа ствар би била укључивање професора ЕТФ-а у разне пројекте, и то од најнижих до највиших нивоа, који су стратешки везани за одређене планове ЕПЦГ, гдје би они, наравно, заједно са стручњацима ЕПЦГ, за рјешавање појединих питања били чланови одређених комисија, пројектанских група и ревизионих комисија и тако, у складу са својим могућностима и расположивим временом допринијели развоју и модернизацији Електропривреде, рекао нам је проф. Ускоковић и додао:

проф. др Здравко Ускоковић

- Поред наведеног, постоји и много других питања на којима ће се развијати наша сарадња, а поменули смо само прве, стратешке и најзначајније у овом тренутку у које се уклапају и разне друге активности. Но, све ће то ићи одређеном динамиком. Уосталом, очекујемо да нас ЕПЦГ ускоро упозна са неким својим плановима, као и са планираном динамиком рјешавања одређених проблема који су у ЕПЦГ идентификовани, а ми ћемо све од себе дати када се укључимо у рјешавање тих проблема.

- Наравно, у погледу дугорочне сарадње разматрано је и питање да она не буде једносмјерна, тј. да само професори ЕТФ-а не учествују у пројектима ЕПЦГ него да сарадња буде и у обрнутом смјеру, тј. да ЕТФ ангажује људе из ЕПЦГ, који имају формалне квалификације, у наставни процес, било кроз форму лабораторијских вјежби, било кроз форму учешћа у комисијама за дипломске и магистарске радове, или кроз повјеравање дијела наставе. Мислим да је то одлична идеја, с обзиром да је ријеч о сарадњи која је цијело вријеме од настанка Електротехничког факултета недостајала, иако је, истини за вољу, што морамо и овог пута, као и увијек што истичемо, нагласити да је ЕПЦГ оснивач ЕТФ-а.

Ослањање на сопствене кадрове

Једна страна ове приче могла би да се односи и на корист од коришћења знања које постоји у Цр-

ТРАЈНА ЗАХВАЛНОСТ ОСНИВАЧУ

ЕПЦГ је фундаментални оснивач ЕТФ-а и да није било Електропривреде не би ни Факултета било, јер су тада челни људи ЕПЦГ, међу којима Мишо Велашевић, Мојсије Лазаревић, Милинко Шарановић и да их не помињем све, у највећој мјери обезбиједили материјалне услове, форсирали усавршавање кадрова и били та неопходна веза између ЕПЦГ и ЕТФ-а, што ЕТФ никада не би смио нити може да заборави. То је историјска чињеница, јер је 1961. године ЕТФ само формално основан од стране Скупштине РЦГ, али иза сцене тог чина је незаборавни ангажман челних и других људи у Електропривреди који су својом визијом да Црној Гори треба Електротехнички факултет допринијели да се тај корак учини много прије него што би вјероватно био учињен. То је нешто што ЕТФ памти, и то је чињеница која је неоспорна и која ће увијек бити катализатор наше сарадње, иако је она у одређеним периодима имала извјесне осцилације, истакао је Ускоковић.

ној Гори. Генерално гледајући, то до сада није био случај у довољној мјери, већ се махом форсирају експерти са стране. Мада ја не тврдим да ЕТФ може све сам да уради, али могу да тврдим, генерално, и у то сам увијек, да се 20 или 30 одсто средстава која се дају другима да Универзитету, да би он то једнако квалитетно урадио као и странци који се ангажују, за много веће паре. То би дугорочно користило Црној Гори, с једне стране што би се направила добра сарадња или интеракција између црногорске привреде и Универзитета, и, с друге стране, што Црна Гора не би зависила од којекаких експерата из иностранства за чије су ангажовање потребна значајна средства. Јер, нико нема готова рјешења, увијек се у току експлоатације мора негдје интервенисати, било да је ријеч о програму, или хардверском рјешењу. Зато је боље имати своје људе за такве интервенције него прибјегавати довођењу других. То би могао бити важан разлог за ову сарадњу између ЕПЦГ и ЕТФ-а, па смо разговарали и у том правцу с циљем да се за коришћење софтвера које поседујемо и ми и ЕПЦГ,

јер има и оних који су неактивни, обуче наши људи са Факултета и из ЕПЦГ. Такође је разговарано и о заједничкој набавци неких најновијих софтвера, без којих се данас не може пројектовати, што може уродити коришћу и за једну и за другу страну. Ја сам потпуно сигуран у финансијске и друге дугорочне ефекте ослањања на сопствене кадрове и њихово знање, јер, ако наши људи могу да објављују своје научне радове о најсуптилнијим научним проблемима у најеминентнијим свјетским часописима, онда је, елементарно логично да се они могу бавити и проблемима који су директно наши и који су сасвим сигурно на нижем нивоу од проблематике са којом се они баве у свом научном ангажману. Али, за то наравно, треба имати мотив. При том је добро и то да и макар десет одсто посла ураде наши људи, с обзиром да сам ја присталица еволуционих процеса и не мислим да се све може урадити за неколико дана, каквих има обећања, каже Ускоковић.

Јануарски потреси имају предисторијат

Чињеница је да је Електропривреда, као јавно предузеће, годинама, па и деценијама била амортизер социјалних прилика у Црној Гори. Преко ње су вршене разне компензације, пеглани дугови и сл. што практично више свако зна, као што је такође познато да ел. енергија у годинама велике инфлације није уопште плаћана. И то је један од разлога што су сви ресурси са којима располаже ЕПЦГ у знатној мјери израбовани јер су те друштвене околности ишле директно на рачун саме супстанце Електропривреде. Добро је познато колика је била вриједност наплате ел. енергије у ситуацији да ако се данас уплати 100 милијарди, то сјутра не вриједи ни хиљаду динара, а то значи да је ЕПЦГ, практично, функционисала без наплате свог производа и својих услуга. Тако би се и данашња дешавања могла назвати последицом и тих дешавања, али, свакако, и неких других питања, прије свега развојног карактера.

- Што се тиче потреса због јануарских рачуна, Ускоковић је казао да не знам о чему је ту стварно ријеч и није коментарисао, али, оно што се види и голим оком, додао је, убијеђен сам да у свему овоме постоји неки предисторијат, односно да јануарски рачуни нијесу последица само јануарске потрошње ел. енергије и узвене струје у том периоду, него је прије ријеч о низу параметара који су довели до тога.

Приватизација у крајњој нужди

Узети продаје Термоелектране, па и приватизације цијеле Електропривреде, такође је казао немам довољно података на основу којих би могао дати прецизну оцјену, него је, опет генерално, рекао да стратешке ресурсе, као што су ел. енергетски објекти, ниједна држава не би требало да продаје, осим у крајњој нужди. За то, он сматра, да треба ангажовати сву памет којом располаже Црна Гора, да би се ово питање озбиљно претресло и одговорно сагледале све позитивне и негативне стране и једног и другог рјешења, након чега би се, с обзиром да је ријеч о националним ресурсима које ниједна држава лако не продаје, донијела одлука, рекао нам је, на крају, проф. др Здравко Ускоковић, коме дугујемо захвалност на љубазно прихваћеном позиву за овај разговор.

Ж.Ћ.

Повећани јануарски рачуни за струју, односно анализа утицаја овог повећања на стандард грађана била је једина тема 9. ванредне сједнице Вијећа Савеза синдиката Црне Горе, одржане 28. фебруара у Подгорици, којој су присуствовали потпредседник Владе **Вујица Лазовић**, министар за економски развој **Бранимир Гвозденовић**, помоћник министра здравља и социјалног старања **Жељко Вуковић**, председник Одбора директора Електропривреде др **Радомир Миловић**, директор ФЦ Снабдијевање **Миленко Вујичић**, представници Регулаторне агенције за енергетику **Драган Бојовић** и **Бранко Котри**, представници Уније послодаваца **Предраг Митровић** и **Иван Митровић** и директор МАНС-а **Вања Ђаловић**.

Траже блок тарифу и социјални картон

■ Кроз социјално партнерство Синдиката, Владе и Уније послодаваца треба рјешавати питања од есенцијалног значаја за грађане, а приватизацију одложити до повећања стандарда грађана

већине грађана којима је потрошачка корпа постала имагинација и како је могуће да се потрошачима ел. енергија нуди по једној а наплаћује по другој цијени? Упућен

стратешка рјешења јер у Црној Гори нијесу изабрани да заступају европске цијене већ да воде политику у интересу грађана и изборе се за европски стандард који су одавно обећали. Он је изјавио да просјечна плата у Црној Гори није ни минимум минимума четворочлане породице и да више нема рупа на каишу који грађани годинама стежу, због чега се не може даље.

Директор МАНС-а Вања Ђаловић изразио је задовољство због подршке Синдиката грађанима Црне Горе. Она је казала да социјална политика Владе није одржива јер није

утемељена на реалним процјенама и истраживањима. Ако је граница апсолутног сиромаштва 117 еура по особи мјесечно, зашто

Са ванредне сједнице Вијећа ССЦГ

Током четворочасовне сједнице предстаници Владе и Електропривреде поново су детаљно и прецизно објаснили разлоге за повећање јануарских рачуна за струју, а Вијеће ССЦГ је у потпуности подржало јавно изречен став премијера **Жељка Штурановића** да европске цијене ел. енергије у Црној Гори морају подразумевати и европске плате и стандард грађана. Вијеће је предочило захтјеве Синдиката са сједнице од 23. фебруара о којима Влада тек треба да расправља и да се изјасни, након чега ће Синдикат донијети одлуку да ли ће се предузимати радикалније мјере, као што су позив на грађанску непослушност, протест и штрајк.

У том смислу Вијеће ССЦГ тражи да свако повећање цијене електричне енергије неминовно прати и повећање минималне цијене рада, да Влада плати разлику у цијени увезене и енергије из домаћих извора, да се утврди «блок тарифа», тј. нужна количина ел. енергије по домаћој цијени ради адекватне заштите стандарда најугроженијих грађана и да се хитно изради породични социјални картон, као и да се кроз социјално партнерство Синдиката, послодаваца и Владе почну рјешавати оваква значајна питања, а приватизација Електропривреде одложи до побољшања стандарда грађана.

Сједницу су обиљежиле оштре дискусије синдикалних представника који су питали ко има право да повећава сиромаштво

је позив Влади да испоштује члан 1. црногорског Устава да је Црна Гора држава социјалне правде и да добро процијени да ли ће приватизација Електропривреде побољшати стандард грађана или их гурнути у још теже социјално стање.

Грађани не могу плаћати скупу струју

Председник ССЦГ **Данило Поповић** казао је да је Синдикат још у јуну прошле године упозоравао да се одложи најављено повећање цијене ел. енергије док се не створе услови да је грађани могу платити, јер поскупљење струје повлачи и поскупљење основних животних намирница, што би угрозило ионако низак стандард грађана.

- Већ 15 година чекамо да Влада испуни обећање и уради породични социјални картон у Црној Гори, јер због неадекватних података социјалну помоћ примају и они којима она не треба. Грађани плаћају високу цијену транзиције која се већ деценију и по одвија на њихов рачун а у корист појединаца. Зато они више немају од чега да плаћају рачуне, казао је Поповић који је поручио креаторима економске политике да нађу

НЕОПХОДАН НОВИ ИЗВОР ЕЛ. ЕНЕРГИЈЕ

Повећање јануарских рачуна за струју резултат је склопа више неповољних околности – додатног увоза по веома високим цијенама, два застоја пљеваљске Термоелектране због недостатка угља и повећане потрошње ел. енергије, казао је **Радомир Миловић**, председник Одбора директора Електропривреде уз напомену “да се јануар није десио сада, десио би се неког јула или августа, или наредног јануара”. Он је поручио да је пред нама период дефицита ел. енергије, која ће морати да се плаћа према реалним трошковима.

Др Радомир Миловић

- Мора се у Црној Гори што прије постићи договор око градње новог извора ел. енергије да би за пет година имали нову електрану, као и договор како да се рјешава дефицит који ће се у наредном периоду само повећавати због раста дистрибутивне потрошње, рекао је Миловић потврдивши да постојећи тарифни систем има недостатака, али ће нови правилник о тарифама који ће ускоро ступити на снагу, дефинисати пуну равноправност директних и дистрибутивних потрошача.

ВАНРЕДНА СЈЕДНИЦА ВИЈЕЋА ССЦГ - РАЗМАТРАНИ НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВИСОКИХ ЈАНУАРСКИХ РАЧУНА

је граница Владиног социјалног програма 100 еура и колико би било корисника социјалне помоћи да је ова граница помјерена за десетак или 20 еура?

- Од јануарских рачуна за ел. енергију Влада је по основу ПДВ-а приходовала преко четири милиона еура, па је просто несхватљиво да њихова прва мјера није била смањење рачуна по овом основу. Символич-

дајући да грађани траже да имају приоритет у својој држави и да им се омогући пристојан живот достојан човјека. Она је предложила да Влада у сарадњи са Синдикатом и Унијом послодаваца дефинише озбиљну дугорочну политику и одржива рјешења у корист црногорских грађана који плаћају порез овој држави.

Предсједник Уније послодавац Предраг

притиска малих и средњих предузећа која плаћају струју два до три пута скупле од земаља у окружењу, због чега су, по његовој оцјени угрожени више и од самих радника и грађана. Због тога ова предузећа која су генератор развоја у Црној Гори не могу бити конкурентна чак ни у окружењу. Он је казао да су на састанку са представницима Агенције за енергетику и Електропривреде наишли на разумијевање и добили објашњење да ће се примјеном новог правилника о тарифама њихова ситуација значајно побољшати, јер ће отпочети процес релаксације предузећа и постепеног укидања унакрсног субвенционирања.

Миленко Вујичић, директор ФЦ Снабдијевање је казао да се обрачун додатних трошкова за увезену ел. енергију ради у складу са тарифним ставовима из 2003. године које је донијела Регулаторна агенција за енергетику, и то тако што се читана потрошња помножи са тарифним ставовима. Он је објаснио да енергију која се није могла у том мјесецу обезбиједити из домаћих извора треба надокнадити новчано, односно да се мора надокнадити разлика између трошкова које је ЕПЦГ имала због увоза енергије и тарифних ставова који су претпостављали да је та енергија произведена у Црној Гори.

- Кад се новчано утврди тај износ, онда се одреди проценат и на тај начин се долази до коначног рачуна. На висину тог процента утичу двије компоненте - количина која ће бити увезена и цијена по којој ће се ел. енергија увести, рекао је Вујичић додајући да је у 2006. години увезено око 37 одсто а у 2007. планиран је увоз од око 40 одсто, односно да је увоз повећан искључиво због пораста дистрибутивне потрошње, а да су сви велики потрошачи планирани на истом нивоу као претходних година. Поред тога, како је казао, дошло је до драстичног повећања цијена ел. енергије на тржишту, тако да је у 2005. години просјек био 37 еура, у 2006. 44,5, а у 2007. 65,25 еура, мада је овај проценат варирао од мјесеца до мјесеца.

Помоћ најугроженијима

Желко Вуковић, помоћник министра рада и социјалног старања у Влади Црне Горе образложио је програм Владине помоћи социјално најугроженијим категоријама сходно Закону о социјалној и дјечјој заштити. Он је казао да ће се помоћ у износу од 20 еура мјесечно у периоду од три мјесеца исплаћивати корисницима материјалног обезбјеђења породице, корисницима дјечје инвалиднине, корисницима њега и помоћи другог лица, корисницима смјештаја у другу породицу, пензионерима чија су примања нижа од 100 еура, корисницима права на материјално обезбјеђење бораца, незапосленима који користе

ВАЛОРИЗОВАТИ РАСПОЛОЖИВЕ РЕСУРСЕ

Министар за економски развој **Бранимир Гвозденовић**

казао је да је поред програма помоћи најугроженијим грађанима у наредних неколико мјесеци, Влада у својој економској политици за 2007. годину прецизно дефинисала обавезу Министарства рада и социјалног старања да припреми посебан програм који треба да умањи проблеме који су везани за промјене у цјеновном односу ел. енергије. Подсјећајући да у ЦГ има око 280 хиљада потрошача, Гвозденовић је рекао да је просјечни рачун за ел. енергију у претходној години био 16,74 еура, а пројектовани рачун за 2007. годину је око 20 еура. То је, према његовим ријечима повећање које је ипак усклађено са одређеним позитивним промјенама у економском и социјалном систему Црне Горе. Ипак је просјечни јануарски рачун био значајно изнад пројектованог и износио је 29 еура, па је у складу са тим Влада ЦГ одмах реаговала са поменути програмом.

- Прецизно су саопштени разлози због којих је у јануару Електропривреда испоставила онако високе рачуне за ел. енергију. Такође је саопштено да није било субвенција између великих потрошача, тј. Комбината алуминијума и домаћинства. КАП је пословни систем који у бруто друштвеном производу учествује више и од туризма који је наша приоритетна грана, рекао је Гвозденовић додавши да су и мала и средња предузећа која имају јако велике рачуне у веома неповољном положају због чега им се морају обезбиједити бољи услови, везано за цијену ел. енергије да би се обезбиједила конкурентност наших производа и добра позиција на тржишту. Зато је, како је казао министар Гвозденовић, Синдикат право мјесто да се размотри ови проблеми, јер су они представници радника чије интересе су дужни да штите, али и привредних субјеката у којима се зарађују плате и обезбјеђује економски развој Црне Горе.

- Домаћинствима се, према информацијама Регулаторне агенције за енерге-

Бранимир Гвозденовић

тику, није мијењала цијена ел енергије из домаћих извора од 2003. године, док је за КАП цијена домаће струје повећана три пута, нагласио је Гвозденовић подсјетивши да Комбинат алуминијума, који запошљава 3,5 хиљада радника, раније није увозио ел. енергију, већ је претходна Влада обезбиједила да ова компанија сада увози 37 одсто ел. енергије из иностранства, у 2009. години увозиће преко 50 одсто, а 2010. све потребне количине, што ће створити услове за постепено додатно растерећење других дистрибутивних потрошача. Поред тога, како је казао, КАП не дугује Електропривреди чак ни посљедњи рачун, што и те како доприноси стабилности ЕЕС ЦГ.

Гвозденовић је демантовао тврдње МАНС-а да је Уговор о приватизацији Комбината пословна тајна, рекавши да је у његовој припреми учествовало преко 50 људи, тј. осам радних група из различитих сектора, затим менаџмент компаније, а на свим састанцима тендерске комисије на којима се расправљало о синдикалним питањима, присуствовали су представници Синдиката. Он је посебно нагласио да је Црној Гори неопходан стабилан и квалитетан енергетски систем, као гарант развоја ове државе, због чега се морају извршавати обавезе према Електропривреди. А обавеза Владе је да припреми адекватан социјални програм који ће обезбиједити да се ријеше проблеми, везано за најугроженије грађане у Црној Гори.

Министар Гвозденовић искористио је прилику да нагласи да је основна димензија развоја енергетике у Црној Гори валоризација расположивих ресурса и изградња нових енергетских субјеката.

- Према Стратегији развоја енергетике један од елемената који треба да обезбиједи смањење потрошње ел. енергије је енергетска ефикасност, као и оптимизација коришћења енергије на један квалитетан начин, рекао је Гвозденовић.

на помоћ најугроженијима није рјешење проблема већ покушај да се купи социјални мир на кратки рок, рекла је Ћаловићева до-

Митровић оцијенио је да је проблем јануарских рачуна толико велики да Унија готово не може да обавља редовне послове због

ВАНРЕДНА СЈЕДНИЦА ВИЈЕЋА ССЦГ - РАЗМАТРАНИ НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВИСОКИХ ЈАНУАРСКИХ РАЧУНА

право на новчану накнаду, незапосленима којима је престало право на новчану накнаду а старији су од 40 година и брачним паровима који се налазе на евиденцији Завода за запошљавање, као и индивидуалним пољопривредним произвођачима уз редовна примања за тај мјесец. Влада је, како је казао Вуковић, за ове намјене (75.342 корисника помоћи) издвојила 4 милиона 150 хиљада еура.

Потпредседник Владе Вујица Лазовић казао је да су јануарски рачуни били удар на буџет грађана и пердузетника, али, «чињеница је да су у задњем кварталу 2006. године лоша хидрологија и затварање нуклеарке у Бугарској проузроковали велики енергетски дефицит у региону, због чега је цијена струје буквално подиљала, а Електропривреда је, да би избјегла рестрикције, морала да увози додатне количине».

- Други велики проблем је огроман дефицит ел. енергије у Црној Гори који је дугорочног карактера и који не можемо брзо ријешити, због чега морамо размишљати шта да предузмемо до 2009. године, кад се очекује да ће ући у погон одређени нови капацитети у региону који ће утицати, како на сигурност тржишта ел. енергије, тако и на цијене, рекао је Лазовић додајући да је један од разлога за оваква дешавања и дугорочна политика која је вођена према ЕПЦГ у коју се више од 30 година нијесу улагала значајнија средства, а преко цијене ел. енергије годинама се водила социјална политика.

Он је казао да је за Владу приоритет континуирано снабдијевање потрошача ел. енергијом и подношљиве цијене, па ће се у том смислу тражити рјешења. Поддржао је идеју која је шпотекла од Уније послодаваца да се формира релевантно тијело од представника Владе, ЕПЦГ, Регулаторне агенције, Уније послодаваца, Синдиката које ће контролисати овај процес у наредном периоду. Јер, како је казао, ни Електропривреда ни Влада нијесу ово намјерно урадили својим грађанима. Проблем постоји, као и апсурд да је Црна Гора од свог огромног ХЕ потенцијала искористила само 17 одсто.

- Ја сам против изградње ХЕ Бук Бијела, али постоје у Црној Гори друга квалитетна рјешења која неће угрозити екологију, а помоћи ће у рјешавању проблема са ел. енергијом, односно даће шансу Црној Гори да уђе у зону енергетског суфицита, јер ће струја бити и те како тражена роба на европском тржишту у наредном периоду, због процјена да ће до 2015 године енергетски дефицит у Европи износити 21 одсто, казао је Лазовић.

Што се тиче приватизације ЕПЦГ, он је са аспекта потпредседника Владе изјавио да ће се вјероватно тражити рјешења која неће подразумевати комплетну приватизацију Електропривреде, јер се неће ништа радити против интереса државе и грађана

Црне Горе која је недовољно развијена и сиромашна држава. Лазовић је затим најавио да су у току активности око изараде социјалног картона грађана, које ће ускоро бити завршене, да би се избјегла апсурдна ситуација да се помоћ даје неком коме не треба, а да они који су заиста социјални случај не добију ништа.

Драган Бојовић, предсједник Одбора Регулаторне агенције за енергетику изнио је додатна објашњења и тумачења примјене законских одредби за утврђивање цијена и тарифа за електричну енергију.

- Општи економски принцип при утврђивању цијена је да сви потрошачи плаћају по тарифама које одражавају трошкове ел. енергије и пружања услуга. То значи да потребе за све тарифне купце морају бити једнако расподијељене, тј. у истом проценту на снабдијевање из домаћих извора и увоза, објаснио је Бојовић прецизирајући да КАП од 2004. године увози трећину сопствених потреба, а ЕПЦГ Комбинату испоручује 2/3, или 1205 GWh ел. енергије из сопствених извора. За 2007. годину КАП ће увести готово 40 одсто својих потреба, а Уговором је такође предвиђено да се испоруке Електропривреде у 2009. г. смање на 904 GWh, односно у 2010. г. на 828 GWh, уз адекватно повећање самосталног увоза од стране КАП-а. Самим тим ће се, како објашњава Бојовић, адекватно повећати количина расположиве ел. ен. из сопствених извора за потребе осталих потрошача.

- Преостало ел. ен. из сопствених извора од 1855 GWh у просјечној билансној години ЕПЦГ покрива дио потреба потрошње свих осталих потрошача, губитака у преносу које ови потрошачи плаћају и дио укупних дистрибутивних губитака на свим напонским нивоима,

а ова количина ел. енергије у просјеку покрива 69,19 одсто бруто годишње потребе свих осталих потрошача, из чега произилази да се у свим варијантама управљања годишњим дефицитом води рачуна о недискриминаторности потрошача, рекао је Бојовић.

Он је саопштио да се цијена ел. енергије из домаћих извора није мијењала од 2003. г. док су цијене из увоза из године у годину расле, што је и утицало на повећање рачуна. Тако је цијена kwh увезене енергије у 2003. г. износила 3,24, а у јануару 2007. г. 7,42 цента. Поред тога, цијена енергије за КАП на прагу електране износи 3,10 центи, трошкови преноса су 0,55 центи, а снабдијевања 0,02 цента, што укупно износи 3,67 c/kWh. Иста је цијена на прагу електране и за домаћинства, али су трошкови преноса 0,85 ц, а дистрибуције чак 4,48 c/kWh, што уз трошкове снабдијевања од 0,86 центи износи укупно 9,19 центи за kWh, казао је Бојовић.

Према његовим ријечима, Агенција је утврдила тарифни пут од 5 година, и у том периоду доћи ће до поступног повећања цијена за поједине тарифне потрошаче, односно поступног смањења цијена за друге. Ипак, Бојовић је увјерен да без доброг и свеобухватног социјалног програма не може бити праве примјене нових тарифа које су кључни фактор реформи енергетског сектора.

Вања Ђаловић казала је да они апсолутно подржавају предлог Синдиката да ако КАП плаћа цијену струје у зависности од профита, и грађани имају исти третман, тј. да им се цијена струје веже за просјечну плату, за минималну цијену рада, за просјечну пензију. Према њеним ријечима, грађанима је већ на извјестан начин уведен тржишни систем јер они за онај дио који се увози плаћају тржишну цијену ел. енергије.

Б.М.

АНГАЖОВАЊЕ НАШИХ ИНЖЕЊЕРА ЗА РАД У ИНОСТРАНСТВУ

Признање и прилика за усавршавање

■ Мирослав Перовић, дипл.маш. инж. позван за рад у надзору изградње ХЕ Текезе у Етиопији

Ових дана извршном директору ЕПЦГ се обратио београдски Енергопројект-Хидроинжењеринг молбом за сагласност о ангажовању **Мирослава Перовића**, дипл.маш.инж. из Сектора за развој на пројекту у тиму који врши надзор над уградњом и монтажом опреме у ХЕ Текезе у Етиопији, на период од најмање једну годину.

Извршни директор ЕПЦГ Срђан Ковачевић се, наравно, одмах сагласио са захтјевом јер, овако ангажовање представља прилику за додатно стручно усавршавање, али и веома позитивну референцу, како за Перовића лично, тако и за ЕПЦГ у којој је

Мирослав Перовић

стално запослен.

ХЕ Текезе у Етиопији заједнички су пројектовали београдски Енергопројект-Хидроинжењеринг и америчка компанија MWH (Montgomery Watson Harza). Пројекат чине лучна бетонска брана висине 185 м, подземна мнашинска зграда 90 x 20 x 40 м са 4 Френцис турбине по 70 MW и припадајући објекти, тунели и друге конструкције. Објекат је у фази изградње, а главни извођачи грађевинских радова као и испоручиоци и монтажери опреме су кинеске компаније. Енергопројект са Харзом учествује у надзору кључних позиција.

Ж.Ђ.

До јесени губици испод 20 процената

■ Дobar ниво акумулација и смањење потрошње струје за 10 до 15 одсто због неубичајено топлог времена за овај период, те задовољавајућа допрема угља за Термоелектрану омогућили да се у фебруару у односу на јануар увезе двоструко мање ел. енергије, па ће и рачуни бити мањи

Губици електричне енергије од октобра прошле до марта ове године износили су 28,15 одсто преузете енергије, што је у односу на исти период прошле године мање за 8,06 одсто. Губици за прва два мјесеца ове године били су 24,15 одсто преузете енергије, што је скоро за трећину мање (11,12 одсто) него у истом периоду лани – саопштено је на Конференцији за новинаре у Електропривреди, одржаној 15. марта у Никшићу.

Наиме, сумирајући резултате акције “Сви трошимо а ко плаћа”, координатор Радне групе

да електране производе планираном динамиком и да погодују временске прилике, очекује се да ће снабдијевање бити уредно, уз стабилан рад електроенергетског система.

Трошкови увоза све већи

Сретен Гојковић, директор Сектора за трговину ел. енергијом у ЕПЦГ казао је да се интензивно ради на обезбјеђивању недостајућих количина струје за ову годину, што су у претходна два мјесеца и остварили. Он је саопштио да је у јануару због изузетно лоше хидрологије и нестабилног рада Термоелектране увезено 158,3 милиона kWh ел. енергије или 35,2 одсто више него је предвиђено билансом, док је у фебруару, због поменутих повољних околности, увезено 83,5 милиона kWh или 11 одсто мање од плана. Позитиван тренд, како је казао, настављен је и у марту.

Трошкови увоза ел. енергије, према ријечица Гојковића, сваке године су све већи, па је по том основу Електропривреда 2005. године издвојила 31,1 милион еура, или 14,77 одсто више него претходне. У прошлој години за увезену ел. енергију плаћено је 43 милиона, или 22,65 одсто више него 2005, а ове године планирано је да се у те сврхе издвоји 80,6 милиона еура, што ће значити повећање тих трошкова у односу на лани за око 46,4 одсто. Исто тако, претпрошле године просјечна цијена kWh увезене ел. енергије била је 3,7, прошле 4,4, а за ову годину уговорена је цијена од 6,5 центи. Због додатног увоза у јануару је киловатсат плаћан по 7,59, а у фебруару по 7,32 цента. Тако су трошкови увоза струје претпрошлог мјесеца, (за које је Електропривреда издвојила 12 милиона еура), повећани за 71,8, а прошлог (када је за то издвојено 6,1 милион) 40,7 одсто. То је условило, како је објаснио Гојковић, да просјечни рачун за јануар за домаћинства буде 34,1 а за фебруар 24,9 еура, што је за 27 одсто ниже. Овог мјесеца рачуни ће бити нижи за још 20 процената, јер се очекује да ће се увести знатно мање струје него је Билансом предвиђено, казао је он додајући да је за ову годину већ обезбјеђено 98,79 одсто потребних количина ел. енергије.

Добри резултати остварени су и у наплати рачуна за утрошену ел. енергију. Према прелиминарним подацима, како је казао директор Сек-

тора за наплату у ФЦ Снабдијевање Милош Биговић, остварени степен наплате за прошлу годину износио је 96,2 одсто. Наиме, укупна фактурисана реализација за дистрибутивне потрошаче у том периоду износила је 152,4 милиона еура. Категорији домаћинства фактурисано је 65,6 милиона, а категорији остала потрошња 86,7 милиона еура. Степен наплате за осталу потрошњу износио је чак 106,6 одсто (дуг ових потрошача смањен је за 5,5 милиона), а за домаћинства 83,1 одсто.

Биговић је нагласио да је наплата оштрено побољшана у односу на претходну годину, а успјех је утолико већи ако се има у виду да је готовинска наплата повећана за 20 милиона еура.

У јануару ове године, пак, наплаћено је 57,6 одсто потраживања, док је просјечна фактура износила 34 еура, а у фебруару 60,5 одсто, а просјечан рачун био је 24,9 еура.

Као што је већ познато, због високог износа потрошачима је омогућено да пола јануарског рачуна плате у фебруару, а преостали дуг у наредна три мјесеца, што је утицало на остварени степен наплате у прошлом мјесецу, казао је Биговић.

Он је навео да је ове године Електропривреда издала 21 хиљаду налога за искључење, лани је од 61 хиљаду налога реализовано 14 хиљада, али се свега четири хиљаде искључених грађана обратило дистрибутерима за укључење. То значи да, како је казао, има пуно злоупотреба и самовољних прикључења.

Између потреба и могућности

На Прес конференцији представљено је и стање и инвестиције на дистрибутивној мрежи коју чини око 19 хиљада километара кабловских и ваздушних водова и 3800 трафостаница. Пошто скоро 20 година у њу није довољно улагано, дошло је до диспропорције између потреба потрошача и могућности система да им обезбјеђи уредно снабдијевање. Због настојања да се та диспропорција смањи, прошле године је, како је навела Снежана Ивановић, инжењер за стратешко планирање у ФЦ Дистрибуција, у дистрибутивну мрежу уложено 6,9 милиона еура, захваљујући чему су зимус смањени прекиди у испоруци за 36,4 одсто у односу на исти период лани.

Према Стратегији развоја енергетике до 2025. године неопходно је да се за наредних 20 година у изградњу и ревитализацију дистрибутивне мреже уложи 500 милиона еура, или годишње по 25 милиона. Сходно томе, ФЦ Дистрибуција је за ову годину предвидјела улагања у ове намјене у износу од 22,5 милиона еура, и то из сопствених извора, кредита и донација. Предвиђена је изградња и ревитализација објеката у свим дјеловима Црне Горе, а посебна пажња је посвећена припреми за љетњу туристичку сезону, казала је Ивановићева додајући да су идентификовани објекти које је неопходно завршити до почетка љета, те да ће бити започети изузетно важни пројекти, као што су реконструкција и повећање снаге ТС Шкаљари у Котору, ТС Буљарица, затим двоструко напајање Будве на напону 35 kV, изградња ТС Зеленика, реконструкција постројења 35 kV у ТС Подгор.

Б.М.

Са конференције за новинаре

за смањење губитака ЕПЦГ Радован Булатовић је казао да о ефектима акције довољно говори чињеница да се сваком процентом смањења губитака уштеде знатна материјална средства. Он је затим саопштио да су екипе електродистрибуција у посљедњих пет мјесеци контролисале више од 12 хиљада мјерних мјеста и утврдили 649 неправилности на уређајима. Такође су надлежним тужиоцима поднеле 434 кривичне пријаве (242 због крађе струје, а остало због скидања и повреде пломбе), док је Министарству за економски развој упућено 215 захтјева за покретање прекршајног поступка због оштећења бројила и самовољног прикључења.

Задовољни смо постигнутим резултатима, казао је Булатовић, и вјерујемо да ће до јесени бити испуњен план - губици на мрежи испод 20 процената.

Оцјењујући тренутну ел. енергетску ситуацију повољном, главни диспечер Националног диспечерског центра Ранко Рецић је то поткријелио информацијама да су акумулације на нивоу енергетског Биланса, да је допрема угља за ТЕ Пљевља задовољавајућа и да је дневна потрошња, захваљујући неубичајено топлој времену за ово доба године, знатно мања од планиране.

Смањење потрошње допринијело је да се ових дана увезе упола мање ел. енергије од Билансом предвиђених количина, казао је Рецић додајући да ће у априлу почети планирани четворомјесечни ремонт ТЕ Пљевља, али с обзиром

У фебруару премашен план производње

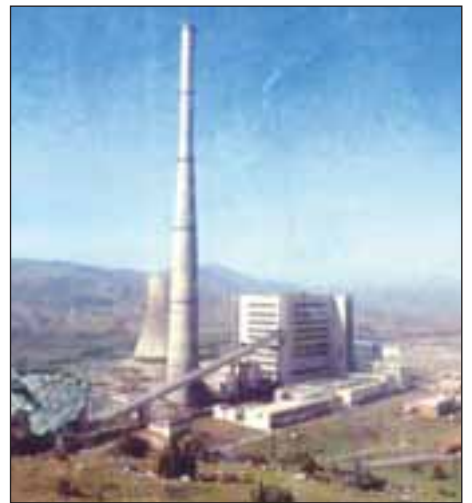
■ У току опсежне припреме за годишњи ремонт

Термоелектрана "Пљевља" је у фебруару радила стабилно, без застоја и произвела више од плана. Према ријечима тех. директора **Добрила Гачевића**, Електрана је умјесто планираних 107, произвела 110 милиона киловатсати струје, или 7 одсто више од плана, за шта је потрошено 140 хиљада тона угља. Испуњењу плана, допринијело је уредно снабдијевање угљем, чије су се залихе на депонији ТЕ "кретале" око 30 хиљада тона.

Иначе, Електрана није радила због недостатка угља од 30. децембра до 9. јануара и од 25. јануара до почетка фебруара. У јануару је умјесто

планираних 110 милиона киловатсати ел. енергије произведено нешто преко 61 милиона kWh струје, односно укупно за прва два мјесеца 176 милиона.

Термоелектрани предстоји обиман годишњи ремонт опреме и постројења, један од већих захвата послје прве фазе реконструкције котловског постројења које је урађена прије четири године. Ово годишњи ремонт је предвиђен од првог априла и у трајању од четири мјесеца. Планирани су радови на главној опреми блока- котлу, турбини, генератору, као и модернизација система контроле и управљања. Припреме за ремонт су у току, али у Термоелектра-

ни сматрају да би он био квалитетнији уколико би почео мјесец дана касније, него што је планирано, о чему треба да одлучи Одбор директора ЕПЦГ.

Б.С.

СИНДИКАЛНА ПОДРУЖНИЦА ТЕРМОЕЛЕКТРАНЕ

Стрепе од исхода приватизације

Прича о исходу приватизације пљевљског термоенергетског комплекса кулминирала је послједња два мјесеца. Одржани су бројни састанци енергетичара и рудара са званичницима Владе, представницима других надлежних институција и Ен плус групом ради сагледавања најбољег рјешења за државу и предузећа која се продају. О томе говоре и стручни и политички тимови, медији, синдикати, чак и лаичка јавност, али, мишљења су супростављена.

Јован Радошевић

Многи су скептични, не одобравају је, чак предлажу да се преиспитају конкретне идеје, док код других нема дилеме да је приватизација, ипак, најбоље рјешење.

У контексту свега тога и радници Термоелектране имају своју улогу. Шта они размишљају и какви су им ставови, о томе нам је, почетком марта, говорио предсједник Синдикалне подружнице **Јован Радошевић**, водећи инжењер за припрему и анализ процеса производње, који у ТЕ већ 15 година, од почетка професионалне каријере, ради на одговорним пословима, а у овом кључном тренутку за Електрану, добио је повјерење радника да се бори за њихове интересе.

- У Термоелектрани, која иначе запошљава око 350 радника, стрепе од исхода преиватизације. Међутим, Синдикат не може одлучивати о томе да ли ће се она приватизовати или не, али ће, истрајати у захтјеву да радници имају што бољи социјални програм, каже Радошевић. Њихов захтјев према социјалном партнеру је да сваки радник Термоелектране, у случају технолошког вишка, поред 24 плате добије једну бруто зараду за сваку годину стажа.

У том смислу, Синдикална подружница ТЕ је, почетком марта, упутила захтјев гранском синдикату енергетичара Црне Горе да што хитније уприличи састанак са министром економије **Бранимиром Гвозденовићем**, везано за заштиту права запослених, који им је још прошле године обећао да се ТЕ неће продати без сагласности Синдиката и док се не уради квалитетан социјални програм који ће им гарантовати минимум права.

Радошевић је, затим, истакао да преговори са Русима предуго трају, а исход приватизације је неизвјестан, због чега је ситуација у ТЕ веома деликатна, као и да све то брине сваког грађанина Пљевља, који је своју судбину везао за овај град.

- У евентуалном купопродајном уговору мора се прецизно дефинисати и обавеза будућег власника да инвестира у нови блок електране, екологију и систем топлификације града. Иначе ће без ових

инвестиција Пљевља постати „мртав град“, што не заслужује, јер је познато шта ТЕ и Родник угља значе за Црну Гору, нагласио је инж. Радошевић.

Он се, овом приликом, осврнуо на дефицит ел. енергије и на цијену која утиче на стандард грађана, али је увјерен да ће ЕПЦГ наћи најбоља рјешења за Црну Гору и Пљевља, а смим тим остала један од најчвршћих темеља државе.

Иначе, синдикална подружница пљевљске електране највише је ангажована на хуманитарним питањима, посебно када се ради о помоћи за лијечење и друге потребе радника и њихових породица, а брину и о стамбеној проблематици. У том смислу, упућен је захтјев пословодству Предузећа да се, сходно Колективном уговору, регулишу стипендије дједи преминулих радника, а тим породицама, такође ће бити додијелена једнократна помоћ из средства од чланарине или других извора, као што је, нпр. продаја старог жељеза које се налази у кругу објекта.

Везано за стамбену проблематику Радошевић каже, да су чланови Синдикалног руководства са пословодством ЕПЦГ, на фебруарском засиједању, коначно усагласили спорне одредбе Правилника о стамбеним питањима, а најбитнија измјена односи се на цијена м2 стана која ће бити одређена, након процјене Завода за статистику Црне Горе. Поре. До краја марта требало би да се распише конкурс за распојелу кредите, и то, за ову и претходне двије године, закључио је Радошевић.

Б.С.

НАСТАВАК ПРЕГОВОРА СА РУСИМА

Велики корак напријед у односу на почетак

Процес приватизације ТЕ (власништво ЕПЦГ) и 31,1 одсто Рудника угља у Пљевљима, до сада најсложенија трансакција у Црној Гори, дуго траје, јер је први тендер расписан 20. маја 2005. године. Преговори са потенцијалним купцем руском Ен плус групом, који су били застали због цијене струје из ТЕ након продаје, настављени су почетком марта, Руска компанија је прихватила захтјев Владе, односно Тендерске комисије да комплетна производња струје из ТЕ иде за потребе КАП-а. Договор са потенцијалним купцем, требало би да утиче на смањење цијене ел. енергије из домаћих извора, сматра **Бранимир Гвозденовић**, шеф преговарачког тима за продају пљевљских предузећа, министар за економски развој.

Челни људи ЕПЦГ, предсједник Одбора директора **др Радомир Миловић** и извршни директор **Срђан Ковачевић** сматрају, да је то корак напријед у односу на почетне услове тендера, према којима би Електропривреда послје продаје куповала скупу струју из Пљевља и продавала је по нижој цијени КАП-у. Ипак, преговори о техничким детаљима са Русима тек предстоје. А до тада, радни тим ЕПЦГ и Рудника угља ће завршити Анализу функционисања пљевљског енергетског система у случају да не дође до њихове продаје. Тај документ и закључци радне групе Владе требало би да буду нека врста платформе за наставак преговора са Ен плус групом.

Б.С.

Циљ - смањење губитака и повећање наплате

■ Комплетан систем реализовала је компанија "Siemens" из Љубљане у сарадњи са компанијом "LandisGyr" из Швајцарске која је један од највећих свјетских произвођача бројила ел. енергије

Реализација Електродистрибутивног Пилот пројекта, који се као дио Пројекта хитне стабилизације ЕЕС финансира из кредита Свјетске банке и средстава Електропривреде, приводи се крају.

Циљ овог Пројекта је, да подсјетимо, смањење губитака и повећање наплате примјеном система аутоматског очитавања и фактурисања утрошене електричне енергије (АМР систем) у 21 одабраном трафо реону дистрибутивног конзума, који чини око 1,3 одсто укупног броја потрошача. Систем чине мјерни уређаји (бројила електричне енергије), телекомуникациони систем и компјутерски систем командног центра и три удаљене радне станице.

У ту сврху је, како нам је средином марта рекао Драган Перуничкић, водећи специјалиста за ЕД пилот пројекат, од компаније "Siemens" из Словеније ("LandisGyr" из Швајцарске) набављено и уграђено 3639 бројила код свих потрошача у изабраним дистрибутивним трафо-реонима у Подгорици (1976 бројила у 10 трафо реона), Никшићу (675 бројила у 6 реона), Херцег Новом (636 бројила у 3 реона) и Бијелом Пољу (352 бројила у два реона). Компјутерска опрема АМР центра је смјештена у ЕД Подгорици, а три удаљене радне станице у локалним дистрибуцијама.

Средином децембра прошле године извршено је тестирање АМР система, током кога су констатовани одређени недостаци у погледу перформанси које је компанија "Siemens/LandisGyr" отклонила, тако да је поновљено тестирање крајем фебруара било успешно, каже Перуничкић додајући да се бројила успешно очитавају на терену, осим тридесетак ових уређаја који су тренутно комуникационо недоступни, највјероватније због лоших спојева у нн мрежи.

Реализација Пројекта сложен посао

У току је, према ријечима Драгана Перуничкића, тзв. тест расположивости, односно свакодневно тестирање система по договореној процедури и праћење његовог понашања у периоду од 30 дана, након чега ће бити поправљене мањкавости у мрежи ради постизања оперативности и примопредаје система.

Упоредо са овим активностима у Електропривреди, индивидуални технички консултант за потребе Свјетске банке ради на оцјени резултата Пројекта, као и на изради плана за промовисање тестиране технологије са предлогом оправданости њене даље примјене у дистрибутивном сектору. Поред тога, Консултант је обавезан да поднесе извјештај у којем ће сумирати економске, финансијске, техничке, институционалне, друштвене, еколошке и друге информације о Пилот пројекту, као и учешће потрошача у његовој реализацији. Основу за рад и оцјену Пројекта, како наводи Перуничкић, чинеће подлоге и документа која су током реализације Про-

Драган Перуничкић

јекта рађена у дистрибуцијама и Јединици за имплементацију Пројекта, као и подаци који ће се добити кроз праћење система након његове инсталације.

Он је истакао да је реализација пројекта била сложена и специфична, јер је ријеч о новој технологији која се и у другим државама (осим Италије и Шведске) још увијек третира на нивоу пилот пројеката и да је у овај осјетљиви посао, поред стручњака ЕПЦГ, била укључена и консултантска фирма ESBI ingeneering из Ирске.

Поред тога, претходно је, као што је познато, рађена санација средњенапонских водова и трафостаница 10/0,4 kV у пилот трафо реонима, као и скоро потпуна замјена нисконапонских водова и спољашњих кућних прикључака и мјерних ормара код потрошача, што је захтијевало ангажовање обимне грађевинске оперативе и запослених у дистрибуцијама на електромонтажним радовима, који су углавном извођени на посједима и објектима потрошача, што је такође било отежавајуће.

Дистрибуције су, према оцјени Перуничкића, овај посао добро одрадиле, посебно ЕД Бијело Поље, па и ЕД Херцег Нови и ЕД Никшић, а свега неколико потрошача одбило је замјену бројила, мада ће и то ускоро бити ријешено.

Иначе, како истиче Перуничкић, већ током инсталације и подешавања уређаја демонстриране су све предности система – брзина у очитавању, тачност, могућност обраде енергетских података, и све те перформансе биће објективно и непристрасно оцијењене од стране Индивидуалног техничког консултанта, мада резултати до којих се дошло у ЕПЦГ током пробног рада говоре о потпуној елиминацији комерцијалних губитака и значајном снижењу нивоа техничких губитака усљед реконструкције нн мрежа и спољашњих кућних прикључака.

Значајно искуство за ЕПЦГ

У наставку разговора наш саговорник је нагласио да је особље ЕПЦГ, поред

упознавања са новим технологијама бројила, телекомуникационих система и медија, софтвера АМР Центра и провођења процедура набавки по правилима Свјетске банке, током реализације Пројекта стекло значајна искуства, везано за оптимизацију нисконапонских мрежа и трафо реона, стање и квалитет извођења нн мрежа и спољашњих кућних прикључака, локацију мјерних ормара, и друго. Такође је значајан број радника ЕПЦГ у овом периоду обучен за инсталацију бројила и концентратора, а пензионера извршилаца за рад на удаљеним радним станицама и у АМР центру.

Јединици за имплементацију Пројекта веома значајну помоћ пружио је, како је казао Перуничкић, и Савјет пројекта, којим руководи извршни директор, јер је дао безрезервну подршку Пројекту и ефикасним и балговременим одлукама обезбјеђивао да се тешкоће у имплементацији превазилазе и решавају.

Драган Перуничкић овом приликом такође је истакао добру сарадњу Јединице за имплементацију Пројекта са Центром за информационе технологије и ФЦ Снабдијевање, чији су стручњаци благовремено пружали подршку Пројекту,

АМР систем повољнији и за ЕПЦГ и за потрошаче

Говорећи о могућностима и повољностима АМР система, Драган Перуничкић је објаснио да његова примјена омогућава: даљинско очитавање и надзор бројила из једног мјеста, смањење трошкова за очитавање и контролу бројила уз значајно повећану ефикасност и ниво услуга, као и даљинску контролу укључивања појединих уређаја код потрошача, што доводи до оптималног коришћења мреже и до редукције електричних губитака, кварова и интервенција у мрежи. Систем такође омогућава прилагођавање флексибилнијим вишетаифним системима, модификацију уговорене максималне снаге и искључења прекорачења уговорене снаге, алармирање крађе и неовлашћених интервенција на бројилу (отварање кућишта и сл.), превенцију крађе електричне енергије преко аутоматског рачунања губитака у НН мрежи, као и меморисање вршне ангажоване снаге и енергије потрошача за сваки тарифни став, смањено вријеме израде рачуна, брзу реакцију и једноставно искључење лоших платиша, те смањење трошкова комисијских инспекција и судских трошкова, повећање степена наплате и побољшање финансијских биланса предузећа и елиминисање протекција и корупције око искључења/укључења неуредних платиша.

Што се тиче повољности АМР система за потрошача, он наводи да се оне огледају у следећем: елиминисање могућности нетачних рачуна и "пребацивања" потрошње из нижих у више тарифне ставове, финансијске повољности коришћења вишетаифних система, могућност благовремене и прецизне информисаности потрошача (поручке, аларми) о ангажованој снази и енергији и других догађаја у циљу остваривања одређених енергетских и финансијских уштеда, побољшан континуитет и квалитет напајања због смањења кварова у напојној мрежи, већи стандард свих корисничких услуга од стране ЕД предузећа, смањење службених долазака у приватно власништво, елиминисање непријатности при доласку радника за искључење и једноставна процедура поновног укључења.

мада је са ФЦ Снабдијевање било мањих неспоразума око фактурисања утрошене електричне енергије потрошачима у фази испитивања и подешавања система, док тарифни план није био у потпуности имплементиран. Сада предстоји да надлежне службе Дистрибуције и Снабдијевања усагласе додјелу «шифре потрошача» оним потрошачима који их до сада из неког разлога нијесу имали. Тиме ће се створити услови да Снабдијевање преузимањем података из АМР центра аутоматски генерише рачуне за утрошену електричну енергију.

Б.М.

О МНОШТВУ ПИТАЊА - ЕФИКАСНО

На Другој редовној сједници Извршног одбора Синдикалне организације ЕПЦГ, која је 26. фебруара ове године одржана у Никшићу, расправљало се о исплати зимнице радницима за прошлу годину, додјели рјешења о распореду на радно мјесто на неодређено вријеме, додјели стамбених кредита запосленима у дјеловима Друштва, као и Предлогу измјена и допуна Правилника о рјешавању стамбених потреба, те Предлогу Критеријума за остављање права запослених у складу са чл. 34. Правилника о рјешавању стамбених потреба, а на дневном реду су се, поред Информације о исплати зарада за децембар и избора чланова за Одбор Синдиката енергетике ЦГ, нашла и нека друга питања из синдикалне проблематике.

Образложење кашњења исплате зимнице дао је помоћник извршног директора за Дирекцију, који је информисао Извршни одбор да ће се ова средства исплатити запосленима до 9. марта, што је и учињено.

Он је, такође, образложио одлагање доношења рјешења о распореду радника на неодређено вријеме објаснивши да је ријеч о заштити интереса радника ЕПЦГ, јер би према постојећој систематизацији један број запослених постао технолошки вишак. С тим у вези, он је нагласио да се покушава да се примјеном одређених стимулативних мјера (докуп радног стажа и продаја радног мјеста), као и природним одливом (одлазак у пензију), број запослених "доведе" на потребан ниво, те да радницима нијесу угрожена радна мјеста по основу постојећих рјешења.

На приговор синдикалних повјереника да не постоје радни листови са описима радних мјеста као саставни дио Правилника о систематизацији, одговорено је да су сви прилози овог Правилника, који садрже листове радних мјеста са описима послова урађени и достављени функционалним и организационим цјелинама, након чега је Извршни одбор, ипак, закључио да се до 31. марта ове године донесу трајна рјешења о распореду на радно мјесто са описом послова за све раднике ЕПЦГ.

Помоћник извршног директора за Дирекцију је, везано за додјелу стамбених кредита, информисао повјеренике да ће се припадајућа стамбена средства из претходног периода пренијети свим дјеловима Друштва када се за то обезбиједи услови. Након тога, Синдикат је у закључку захтијевао од извршног директора да се ова средства не умањују за износ средстава од којих су купљени кадровски станове и станове за социјалне потребе, јер је, по њима, то требало рјешавати из других извора.

На Извршном одбору је, затим, разматран предлог Правилника о измјенама и допунама Правилника о рјешавању стам-

бених потреба запослених који су образложили Мрка Мркић испред менаџмента и Бешир Кајевић испред синдикалне организације ЕПЦГ.

Посебно је истакнута потреба да се измијени чл. 9. став 2. овог Правилника који прецизира да се тржишна вриједност стана у новоградњи утврђује по општинама, што би била основица за утврђивање висине стамбеног кредита и чијом би се примјеном запослени довели у неравноправан положај, јер су цијене м2 стана на Црногорском приморју и у Подгорици по неколико пута веће од цијена у неким другим општинама. У том смислу предложено је и, након шире расправе, и усвојено да основица за висину кредита буде просјечна тржишна вриједност стана на нивоу државе, на основу званичних података Завода за статистику, што ће, сматрају синдикалци, запослене довести у равноправнији положај од досадашњег.

Што се тиче осталих измјена и допуна "стамбеног" Правилника, Синдикат је сагласан, осим са измјеном чл. 10. у ставу 3. који се односи на враћање кредита. Наиме, Правилником је предвиђено да запослени који исплати укупни износ кредита у року од годину дана има право на додатни попуст од 20 одсто, иза чега је стала Синдикална организација не прихватајући предложену измјену, да овај попуст важи само ако се

кредит исплати одмах након закључења уговора. Синдикални повјереници нијесу прихватили ни измјену чл. 35. став 1. тачка 2. да предност у рјешавању стамбеног питања имају само инвалиди рада са трајним губитком радне способности, а не са дјелимичним или трајним, као стоји у Правилнику. Након тога ИО је, везано за овај Правилник, донио закључак да се захтијева од Сектора за правне, кадровске и опште послове да синдикалној организацији достави мишљење у вези одредбе "издржавана дјеца", јер је овај члан потребно јасно прецизирати приликом рјешавања стамбених потреба запослених.

Синдикална организација такође се сагласила са достављеним текстом Критеријума за остваривање права радника у складу са чл. 34. Правилника о стамбеним потребама, везано за привремено рјешавање изузетно тешке стамбене ситуације запосленог кроз обезбјеђивање нужног смјештаја и плаћање закупнине

У наставку засиједања дата је информација о исплати зарада за децембар и јануар, уз подсјећање да је на претходној сједници овог органа одбијен предлог Анекса КУ који је дао менаџмент Предузећа, за смањење или минималне цијене рада или коефицијента стручности и сложености послова, јер су измјеном законских прописа промијењене пореске стопе на лична примања, па је послодавац дужан да ефекте таквог смањења усмјери на увећање зарада запослених, што увећава укупну масу потребних средстава. Радна група, коју је формирао Синдикат је, како је саопштено, прихватила компромис са менаџментом, имајући у виду тренутну економско-финансијску ситуацију у ЕПЦГ и досадашњу сарадњу.

Извршни одбор је, затим, изабрао чланове Одбора Синдиката енергетике Црне Горе, и то: Милорад Терзић и Слободан Кривокапић по функцији, Зоран Остојић, Зоран Јечменица, Зоран Крунић, Бране Грбовић, Драган Шћекић, Зоран Влаховић, Драган Вукчевић и Ђорђе Дробњак.

Што се тиче осталих питања, закључено је да се обавезују чланови Одбора за праћење и примјену КУ да редовно одржавају сједнице и извјештаје достављају Синдикату и извршном директору, да се обрачун зарада не може вршити без мишљења и сагласности овог Одбора, те да се активира рад Удружења за заштиту права мањинских акционара и да се сви они позову да приступе овом Удружењу, у циљу обједињавања мањинског капитала и заштите својих и заједничких интереса. Такође су задужени повјереници синдикалних подружница да прикупе пријаве и овлашћења мањинских акционара до 30. априла ове године.

Б.М.

ПОЗИВ мањинским акционарима Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић

Удружење за заштиту права мањинских акционара Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић, чији је иницијатор оснивања Синдикална организација (све синдикалне подружнице) позива мањинске акционаре:

Запослене, раније запослене и грађане, да приступе Удружењу у циљу обједињавања мањинског капитала и заштите својих и заједничких права.

Приступнице Удружењу или овлашћење о преношењу акционарских права на Удружење потписују се код синдикалних повјереника у свим дјеловима Електропривреде Црне Горе.

Овлашћење са копијом личне карте, на основу које је извршена идентификација даваоца овлашћења, овјерава се у Суду или Општини.

Сједиште Удружења је у Подгорици, ул. Васа Раичковића 18 а. Тел: 081/238-563 Тел/факс: 081/238-561

Доста урађено у претходном периоду

■ Протекли мандатни период Синдиката енергетике Црне Горе био је обиљежен бројним активностима, од којих је најважније потписивање гранског КУ који је омогућио да се ураде квалитетни појединачни колективни уговори

■ Проблеми које носи земља у транзицији директно се рефлектују на положај радника, па предстоји синдикална борба да ниједан запослени не остане незбринут

Након што је за председника Синдиката енергетике Црне Горе, поново изабран Милорад Терзић, инжењер заштите на раду у Дирекцији Друштва, који је као оперативац у ЕПЦГ «прошао» све фазе у одржавању ел. енергетских објеката – мреже, трафостаница 35/10 kV и малих хидроелектрана, а као електроенергетски инспектор десетак година много пута обишао све објекте и постројења у Црној Гори, уприличили смо краћи разговор са њим у којем је, разумљиво, највише пажње било посвећено синдикалним темама.

Милорад Терзић

На ову нимало лаку и једноставну дужност у овом изузетно важном тренутку за енергетски сектор Црне Горе, која доноси многе обавезе, којима се мора до краја одговорити, инжењер Терзић, који је, такође, и потпредседник Савеза Синдиката Црне Горе, је изабран прије нешто више од четири године. Чини се да бити синдикалац никад није било теже него у овом периоду, веома тешком за земљу у транзицији, када је оквир у коме синдикална организација дјелује трансформација и приватизација многих предузећа и отпуштање радника.

Помоћ у границама могућег

И поред свега, Синдикат енергетике је, по мишљењу Терзића у посљедње четири године урадио доста, наравно у мјери могућег, посебно што је успио да послуже вишемјесечне упорне синдикалне борбе, у јуну 2004. године потпише добар грански Колективни уговор који је омогућио да се ураде и квалитетни појединачни колективни уговори који ће заштитити права радника и обавезивати послодавца да та права поштује, тако да се у дијалогу са послодавцем, или неким будућим власником, радник може позвати на њега као на загарантовани минимум својих права.

- Обавеза свих нас у Синдикату енергетике и у овом мандату је да све своје снаге усмјеримо на унапређивање и заштиту права и интереса запослених у енергетском сектору, што у условима предстојеће приватизације неће бити нимало једноставно, казао је Терзић додајући да су у Синдикату свјесни да ће продаја Термоелектране и Рудника угља из Пљеваља,

која је тренутно у току, сигурно знатно утицати на економско-социјални положај запослених у овим компанијама. Синдикат енергетике ће, обећава Терзић, користити средства социјалног дијалога, али, буде ли потребно, и друга средства синдикалне борбе, да заштити запослене, а у случају да ипак буде отпуштања радника, бориће се да прекобројни добију што бољу новча-

ну надокнаду, како би бар за неко вријеме били збринут и да би могли почети неки нови посао.

С тим у вези, Синдикат енергетике је, како нам је рекао Терзић, у два наврата преговарао са Владом, односно Тендерском комисијом и успио да се избори да буде активни учесник у изради купопродајног уговора, посебно у дијелу дефинисања социјалног програма. И представници синдиката ових пљеваљских колектива, према његовим ријечима, имаће могућност да дају предлоге и траже најповољније начине - да ниједан запослени не остане незбринут у случају проглашења технолошког вишка.

Иначе, Републички одбор Синдиката, који је састављен од компетентних и стручних људи, сматра да продаја ових пљеваљских компанија није најбоље рјешење за Црну Гору, јер је досадашња приватизација сличних колектива то потврдила.

- `Жилу куцавицу` не треба продати, јер не може приватник бити бољи домаћин од државе која мора водити рачуна о интересима својих грађана, али треба наћи рјешења како да се побољша стање у овим предузећима, каже Терзић.

Социјални програм прије тарифа

Везано за повећање рачуна за ел. енергију, Терзић је казао да је то и те како утицало на стандард грађана, јер је просјечни рачун, посебно у урбанима срединама, гдје нема могућности за друго гријање осим гријања на струју, износио око 100 еура, а просјечна плата у Црној Гори је 250 еура, тако да се дошло у ситуацију да се повећавају рачуни а грађани их не могу платити, на што је Синдикат још

у јуну прошле године упозоравао и саопштавао да до тога не смије доћи.

Овом приликом Терзић се посебно осврнуо на нови правилник о тарифама чија је израда тренутно у току, коментаришући принцип унакрсног субвенционирања, што значи да ће у наредном петогодишњем периоду доћи до изједначавања цијене струје за домаћинства и осталу потрошњу, као је то, уосталом, и у другим државама у Европи. Ово значи да ће се цијена струје за домаћинства постепено повећавати, а за осталу потрошњу, која сада има два до три пута већу цијену, постепено смањивати, тако да ће доћи до изједначавања цијене за ове категорије потрошње. Овоме ће морати претходити израда социјалног програма, јер велики број грађана не може платити ни ове цијене, сматра Терзић који се залаже да се што хитније успостави трипартитни дијалог и да се Влада, Синдикат и Унија послодавца активно укључе у рјешавање проблема недостатка електричне енергије који је горући проблем у овом тренутку, а дуго се већ одлаже његово рјешавање.

Наш саговорник нас је такође информисао да ће ове године доћи до неких измјена у Закону о раду, као и израде Закона о економско-социјалном савјету, што ће бити прилика за Синдикат да кроз јавне расправе активно учествује и допринесе бољим рјешењима у тим законима.

Синдикат енергетике је такође активно учествовао и у изради новог Статута Савеза синдиката Црне Горе и том приликом захтијевао да црногорски Синдикат буде рационална, стручно оспособљена и јединствена и ефикасна организација у заштити интереса свога чланства.

У том смислу, према ријечима Терзића, ова синдикална организација остварује добру сарадњу и на међународном плану, па је тако у септембру прошле године послала члан Регионалне мреже Синдиката енергетике Југоисточне Европе и на тај начин ојачала своју позицију у процесу глобализације у којем пословна политика мултинационалних компанија угрожава права радника.

- Ова сарадња са енергетичарима петнаест земаља омогућава нам размјену мишљења и искустава, као и добијање подршке у рјешавању радничких проблема, посебно на релацији запослени-послодавац, каже Терзић. Он је најавио да ће у наредном периоду покушати да побољша информисање у Синдикату које је до сада било слаба тачка њиховог дјеловања, како би чланство било потпуно обавијештено о свим активностима својих представника, што ће отворити могућност да се заједничким снагама сачувају и унаприједије права и интереси запослених у енергетици.

Б.М.

Милорад Терзић - нови - стари предсједник

З а предсједника Синдиката енергетике Црне Горе једногласно је поново изабран **Милорад Терзић**, јавним гласањем делегата на II конгресу ове синдикалне организације, одржаном 1. марта у Подгорици.

За чланове Надзорног одбора изабрани су **Велимир Дробњак, Перо Николић и Веселинка Војиновић**.

Конгрес је затим јавним гласањем изабрао и чланове Републичког одбора Синдиката енергетике и то: **Милош Обренић, Гојко Дробњак, Драгиша Спаић, Симо Секулић, Милорад Калуђеровић, Часлав Ђуровић, Љубиша Чукић, Милорад Терзић и Слободан Кривокапић (по функцији), Зоран Остојић, Зоран Јечменица, Зоран Крунић, Бране Грбовић, Драган Шћекић, Зоран Влаховић, Дрган Вукчевић и Ђорђије Дробњак**.

Са Другог конгреса Савеза синдиката енергетике

Након образложења од стране Милорада Терзића, усвојен је Извјештај о раду Синдиката енергетике за протекли мандатни период (2002. – 2006.). Једна од најважнијих активности у овом периоду, према ријечима Терзића, је потписивање гранског Колективног уговора којем је претходила борба Републичког одбора енергетике да обезбједи већа права и боље услове рада запослених. То је омогућило да се ураде и добри појединачни колективни уговори, које су потписали предсједници синдикалних организација са својим послодавцима.

Терзић је такође издвојио и ангажованост Републичког одбора приликом расписивања тендера за продају ТЕ и Рудника угља, гдје је Синдикат енергетике путем социјалног дијалога омогућило да представници запослених буду активни учесници приликом израде купопродајног уговора, везано за социјални програм.

Усвојен је такође и Предлог програма рада Синдиката енергетике Црне Горе за наредни период. Образложење програма поднио је предсједник Терзић истакавши да ће Синдикат енергетике све своје снаге усмјерити на унапређивању и заштити ма-

теријалног положаја чланства, реализацију и унапређивање колективних уговора, положај запослених у поступку приватизације, као и да ће активно учествовати у расправама приликом доношења закона из области радно-правног законодавства.

- С обзиром да су активности на приватизацији актуализоване, грански Синдикат ће бити активан учесник у свим фазама кроз које буду пролазила привредна друштва из наше гране. Стога је приоритетни задатак Синдиката енергетике да се добро организује, како би што спремније дочекао будуће послодавце, нарочито при изради колективних уговора и социјалних програма, казао је Терзић додајући да ће у току ове године доћи до измјена Закона о раду, израде Закона о економско-социјалном савјету и Закона о мирном рјешавању спорова, што ће за Синдикат бити прилика да кроз јавне расправе активно учествује и допринесе бољим рјешењима у тим законима.

Конгресу су, поред предсједника ССЦГ Данила Поповића присуствовали и предсједник регионалне мреже Синдиката Југоисточне Европе Милан Ковачевић и предсједник Савеза синдиката Електропривреде Србије Милан Величковић.

Данило Поповић поздравио је делегате у име 23 гранска синдиката која чине ССЦГ рекавши да је у процесу транзиције изузетно тешко радити у Синдикату, али важно је бити јединствен јер се само тако могу остварити циљеви и бранити права запослених.

- Противимо се приватизацији Електропривреде, јер су досадашње приватизације донијеле само технолошке вишкове. Закон о раду се мијења у корист послодавца, због чега морамо бити јединствени да не би изгубили нека права која сада имамо, казао је Поповић.

Милан Ковачевић, предсједник мреже енергетике Југоисточне Европе коју чини 15 земаља и милион и по запослених казао је да се они противе процесима приватизацијом које гурају свјетске мултинационалне компаније.

- Доносе се нове директиве о тржишту ел. енергије и ми желимо да се активно укључимо да се не би усвојили предлози који за нас нијесу добри. Намјеравамо да будемо релевантни преговарачи са Министарским савјетом енергетске заједнице Југоисточне Европе и да изнесемо наш став да се не улази у приватизације електропривреда свјесни чињенице да све што раде, раде због профита, казао је Ковачевић.

Б.М.

На основу захтјева ФЦ Снабдијевање – Никшић бр.50-00-3579 од 19.02.2007.године Електропривреда Црне Горе А.Д.Никшић, р а с п и с у је

ИНТЕРНИ ОГЛАС за попуну упражњених радних мјеста у ФЦ Снабдијевање

1. Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава II - 1 извршилац

Услови: Школа за КВ раднике

Без радног искуства

Мјесто рада: Цетиње

2. Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Бар

3. Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Котор

4. Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Херцег Нови

5. Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Рожаје

6. Оператер за факуирсање и наплату инд. и комерцијалних потрошача - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Бијело Поље

7. Оператер за факуирсање и наплату инд. и комерцијалних потрошача - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Беране

8. Оператер за фактурисање и наплату Андријевица - 1 извршилац

Услови: Економска школа, Електротехничка школа, Гимназија

Радно искуство: 6 мјесеци

Мјесто рада: Беране

ВРИЈЕМЕ РАДА: Рад на неодређено вријеме

Рок за пријављивање на Оглас је 8 дана од дана објављивања на огласној табли.

Пријаве слати на адресу:

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ЦРНЕ ГОРЕ А.Д. НИКШИЋ

Ул. Вука Караџића, бр.2 – Кадровска служба

Број: 10-00-5432

Никшић, 06.03.2007. године

За тржишни принцип привређивања

- Подршка предлогу да се домаћинства снабдијевају из домаћих извора
- Систем треба прво ревитализовати из средстава од породаје 16 одсто акција, а затим приватизовати
- Рјешење у избору добре пословне банке и изградњи нових производних капацитета

У периоду многобројних и оштрих реакција јавности поводом јануарских рачуна за утрошену ел. енергију, који још увијек трају, реакција Листа ЕПЦГ се, крајем фебруара, обратио председник Удружења мањинских акционара господин **Василије Миличковић**, дипл.

Василије Миличковић

ек. саопштењем - предлогом дугорочног рјешавања тешке електроенергетске ситуације у Црној Гори.

Поред навођења главних узрока електроенергетске кризе у Републици, који се, по њему, налазе у несрећној комбинацији три система привређивања, три економије: политичке, договорне и помало тржишне, затим у неминовном скупом увозу ел. енергије, тешкој хидролошкој ситуацији, Миличковић излаз види у пуној примјени тржишне економије, као и у рационалном коришћењу електричне енергије.

По њему, нема разлога да струја, као берзанска роба не буде третирана као и сви други енергенти и услуге, или роба широке потрошње, резервни дјелови и репроматеријал, који су изложени конкуренцији и тржишним законитостима.

- Зато ми из Удружења мањинских акционара ЕПЦГ, цијенећи одређене специфичности, предлагемо тржишни модел привређивања, једнак за све потрошаче ел. енергије у Црној Гори, каже Миличковић, образлажући, даље, тарифе и цијене које би се постепено повећавале до нивоа тржишних цијена.

Предлог цијена

Према његовом предлогу домаћинства би се снабдијевала искључиво из домаћих извора и по цијени од 5 еурских центи за kWh, тако да би за потрошњу до 500 kWh, са попустом од 20 одсто, мјесечни рачун био 15 еура, за потрошњу до 1000 kWh, са попустом од 10 одсто, 45 еура, а за потрошњу од 1000 - 1500 kWh, без попушта, мјесечни рачун би максимално износио 75 еура, док би се за потрошњу преко 1500 kWh плаћало по тржишним условима тј. од 6 - 9 центи/kWh.

При овој цијени ел. енергије би се за домаћинства кориговала сваке године максимално до 10 одсто да би се изједначила са тржишном цијеном, односно са цијеном за она домаћинства која троше 1500 kWh мјесечно. У међувремену би Влада РЦГ урадила социјални програм по којем би најугроженија домаћинства била дотирана.

По њему, мала и средња предузећа, установе и јавна предузећа би плаћала тржишну цијену струје од око 10 центи/kWh, док би потрошачи на 35 и 110 kV плаћали тржишну цијену која би са трошковима преноса износила од 6 - 8 центи/kWh. Уз наведене цијене, за све потрошаче подразумијева се рационално трошење струје.

- Дакле, сви на тржиште и рационално коришћење ел. енергије, закључује Миличковић, објашњавајући да би овакав тарифни систем још и натјерао све потрошаче на коришћење јефтинијих

извора енергије, као што су соларна енергија, плин, дрва за огријев, угља, мазут и сл. Тако би се потрошња ел. енергије као најчистијег и најквалитетнијег производа знатно смањила, а улагањем у преносну и дистрибутивну мрежу (око 50 - 100 милиона еура) додатно би се смањили губици у мрежи, па би за садашње потребе Црне Горе увоз био сведен на минималне количине.

Свакако да све ово подразумијева редовно измиривање рачуна за утрошену ел. енергију као и ефикасно судство за оне који не плаћају рачуне у валутном року, каже Миличковић.

Повољно за све

Удружење мањинских акционара, односно њихов председник, Миличковић, при том, сматра да би овакав, глобални приступ рјешењу електроенергетске кризе у Црној Гори одговарао грађанима, односно домаћинствима, малим и средњим предузећима, па и Влади РЦГ и Електропривреди Црне Горе. Он каже да само малом броју потрошача, предузетника у Црној Гори то, можда, не би одговарало и додаје да и они морају бити свјесни да је тржиште неумољиво и да само конкурентна и квалитетна предузећа опстају, тим прије што и они свој производ и све резервне дјелове и репроматеријале набављају и продају искључиво по тржишним цијенама.

Миличковић даље сматра да би ЕПЦГ након ревитализације дистрибутивне мреже и производних капацитета, као и припајања Рудника угља Термоелектрани, са постојећим менаџментом и са рационализацијом пословања, могла остварити од 50 - 70 милиона профита, што би омогућило не само поузданост и ефикасност система, него и дивиденду акционарима.

Прво докапитализација

С друге стране, држава би изношењем 16 одсто акцијског капитала на велике свјетске берзе лако могла наћи потенцијалног стратешког партнера за њихову куповину, па би та средства уложила у производне капацитете, као што је изградња другог блока ТЕ Пљевља и сл. Тек тада би Црна Гора могла расписати тендер за продају преосталих 51 одсто капитала, чиме би се буџет Републике напунио са додатних најмање милијарду еура, а акције скочиле на око 20 па чак и 30 еура.

По њему, то би био домаћински, и на тржишним принципима заснован начин вођења Предузећа, а приватизација успјешна.

Приватизација ЕПЦГ је, иначе, за њега најзначајнија приватизација у Црној Гори. С обзиром на то, он сматра да је потребно чути различита стручна мишљења и прихватити најоптималније рјешење. А у Црној Гори има заиста компетентних и стручних људи који могу предложити најбоље рјешење које би било та тзв. Стратегија приватизације. Прво, сматрам да би у тој стратегији приватизације и градње нових извора ел. енергије Влада могла законским прописом врло једноставно да нађе рјешење за уштеду ел. енергије, а то је да донесе пропис као урбанистички услов, да сваки објекат, посебно на Приморју и у Подгорици, ради уштеде ел. енергије треба да има уграђене колек-

торе приликом издавања грађевинске дозволе. А да би систем био припремљен и да би се нашао извор средстава, Миличковић сматра да је једино рјешење да већински власник, тј држава од својих 67 одсто прода 16 одсто на иностраној берзи и та средства (од 160 до 200 милиона еура) уложи на бази претходно донесене стратегије и оптималног рјешења у производне капацитете и у дистрибутивну мрежу. По њему инвестирање у ХЕ Крушево је приоритет, јер ту има најмање еколошких проблема. Други објекат би био ХЕ "Комарница", а на трећем мјесту је ревитализација хидроелектрана "Пиња" и "Перућница". Тада, када се систем доведе на такав ниво, са производњом која ће задовољити црногорске потребе, држава опет има много више него 51 одсто, јер је извршена докапитализација. У том смислу изјава директора Агенције за привредна и страна улагања, да ће од продаје дијела акција и улагања у ЕПЦГ имати корист само мањински акционари, а не и већински власник, математички је нетачна, јер се докапитализацијом ништа неће промијенити у структури, осим што ће мањинским акционарима па и држави као већинском власнику скочити акције, каже он, додајући да би тек тада држава имала спреман производ за тржиште и тада би без проблема могла да прода својих 51 одсто који су номинално много већи.

- Може да их прода за милијарду до милијарду и по еура које би и те како квалитетно могла искористити. То би била најквалитетније утрошена средства и најбоље урађена приватизација у Црној Гори од које би читаво друштво имало огромне ефекте. Држава тада не би била власник, али не би било проблема, нити страха од монопола, јер ће Регулаторна агенција за енергетику утврђивати цијене.

- Кад је у питању продаја ТЕ сви добро знамо да са улагањем од 17 милиона Црна Гора има потпуно нови блок који вриједи 170 милиона. Зато он сматра да је продаја ТЕ потпуно супротна логици и интересима и државе и ЕПЦГ и потрошача.

- Зашто би неко продао нешто за 45 милиона кад то вриједи 170 милиона, каже, додајући да је сагласан са мишљењем стручних људи који су рекли да је припајање Рудника ТЕ права ствар јер се тако рјешавају ти међусобни проблеми око дуговања и цијена угља. Огромна налазишта која се проијевују на око пет милијарди еура су додатни мотив да се један такав природни ресурс не смије багелитисати. Врло је опасно продати ТЕ у тренутку недостатка ел. енергије и по оваквим условима. То је равно злочину, каже он.

- Дакле, основни принцип у Стратегији мора бити да се не продавају производни капацитети, па ни мале електране, већ треба припремати комплетни систем за приватизацију, закључује Миличковић.

Он је даље казао да је нови извор финансијских средстава врло реалан, а то је пословна банка која би се обезбиједила путем тендера.

- Сигуран сам да ће таква банка ЕПЦГ на кредит колики год тражи и то по изузетно повољним условима јер ЕПЦГ има и хипотекарног и другог потенцијала да га покрије. За све наведено врло је значајно да се одмах уђе у ревитализацију система, па би систем, након тога био и сам по себи рационалан. На том плану, менаџмет ЕПЦГ је оправдао подршку мањинских акционара ове двије године и ми од њега очекујемо да настави још квалитетнију и досљеднију рационализацију. Миличковић заправо подржава креативност менаџмента који, како он каже, настоји да утврди, а затим и ријешити сва горућа питања на корист Друштва, јер ништа не треба стављати испод тепиха, каже он.

На крају Миличковић каже да је став мањинских акционара већ три године: "Даље руке од производних капацитета. Систем се мора прво оздравити".

Ж. Ђ.

Бурне и многобројне реакције

Јануарски рачуни за утрошену ел. енергију, који су били за око 40 процената већи од децембарских због увоза од око 70 одсто укупно пласиране ел. енергије у том мјесецу, изазвали су бурне реакције црногорске јавности па је тих дана ударна тема у медијима била незадовољство потрошача и невладиних организација који су оштре критике упућивали прво Електропривреди, па Влади, а од Синдиката и Скупштине тражили помоћ и заштиту.

- Електропривреда, која и онако увози више од трећине својих потреба је, у ситуацији кад је суша преполовила производњу ХЕ "Перућница", и кад Термоелектрана није радила 15 дана због проблема са допремом угља, прибјегла додатном увозу и практично учинила све да избјегне рестрикције које су биле карактеристика већине земаља у региону у том периоду, али је, поред свега, због тога била доведена у ситуацију да се правда и брани.

Наиме, на високе јануарске рачуне за струју прво је реаговала **Мрежа за афирмацију невладиног сектора** (МАНС) која је 9. фебруара на шалтеру за рекламације подгоричке Електродистрибуције организовала потписивање захтјева којима су грађани тражили од Владе Црне Горе да приликом плаћања струје имају исти третман као Комбинат алуминијума, редовну испоруку и да их нико не застрашује рестрикцијама.

МАНС је позвао грађане да од министра за економски развој, **Бранимира Гвозденовића** затраже да и са њима потпише уговоре који ће им гарантовати цијену струје на нивоу оне коју плаћа оф шор компанија Саламон ентерпрајсиз за ел. енергију испоручену КАП-у.

Акција МАНС-а настављена је и наредних дана у више црногорских градова када је прикупљено више хиљада потписа незадовољних грађана који ће заједно са захтјевима бити достављени министру за економски развој.

И **Савез синдиката Црне Горе** оцијенио је на сједници од 9. фебруара да је повећање износа на јануарским рачунима за струју још једна потврда да су грађани и радници платили и плаћају најскупљу цијену процеса транзиције, што погубно утиче на стандард обичних грађана и радника који су довољно угрожени растом трошкова живота.

А **црногорски Омбудсман Шефко Црновршанин** изјавио је 9. фебруара да је високим рачунима за струју, због ниског стандарда, посебно пензионера и незапослених, повријеђено право на достојанствен живот који представља једно од основних људских права. Држава, по његовим рјечима, самим тим мора да донесе мјере у циљу заштите угрожених категорија становништва.

Центар за развој невладиних организација затражио је 10. фебруара од црногорске Скупштине да хитно усвоји закон којим ће се предвидјети механизми заштите грађана Црне Горе од плаћања неправедних цијена електричне енергије, чиме је велики број грађана доведен "у критичну зону социјалне издржљивости". У писму које је упућено пресједнику Скупштине Р. Кривокапићу и премијеру Жељку Штурановићу на-

■ Грађани у великом броју подржали петицију МАНС-а којом се од Владе захтијева да домаћинства у плаћању утрошених киловат-сати имају исти третман као Комбинат алуминијума у редовну испоруку ел. енергије

■ Из ЕПЦГ упозорили да уколико би домаћинства имала исти третман као КАП, онда би она плаћала струју по цијени од 87 еура за мегаватсат, односно двоструко више него до сада

води се да ситуација у коју су доведени грађани Црне Горе енормно високим рачунима за струју и неправедним разликама у цијени коју плаћају они и привилеговани привредни субјекти, захтијева хитну и енергичну акцију највишег законодавног тијела државе Црне Горе.

Из **Регулаторне агенције за енергетику** су 12. јануара саопштили да је то последица повећаног увоза у јануару који је већи од плана, али и високе цијене увезене енергије, а не пребацивања дијела трошкова било које категорије потрошача, па ни Комбинат алуминијума, на домаћинства.

Из Агенције су подсјетили да се цијене ел. енергије из домаћих извора нијесу мијењале од априла 2003. године, док су оне из увоза из године у годину расле.

У саопштењу је објашњено да је учешће трошкова увезене ел. енергије је са 8,5 одсто у 2003. порасло на око 72 одсто у јануару ове године.

Одбор директора Електропривреде је на иницијативу Владе Црне Горе 13. фебруара по хитном поступку размотрио актуелну ситуацију поводом високих јануарских рачуна и, одлучио да се половина дуга плати у року, а преостали износ у три рате, уз рачуне за наредне мјесеце.

И **Влада Црне Горе** је преко свог министра здравља, рада и социјалног старања Миодрага Радновића најавила помоћ најугроженијима у измиривању обавеза за утрошену ел. енергију од укупно 4 милиона еура за око 65 хиљада домаћинстава у Црној Гори, односно трећину укупног броја.

Влада ће, како је најавио министар Радуновић, радити на дугорочном програму помоћи угроженим категоријама становништва у потрошњи електричне енергије.

Унија послодавца Црне Горе навела је у саопштењу од 14. фебруара да ће инсистирати на увођењу нових тарифа за обрачун цијена ел. енергије и тражили одржавање хитних састанака са представницима Министарства за економски развој и Регулаторне агенције за енергетику.

ССЦГ поново се огласио 14. јануара позвавши црногорску Владу да умјесто грађана плати струју увезену у јануару и да изради социјални картон како би се заштитили најугроженији.

У **Покрету за промјене** оцијенили су да постоји рјешење за ситуацију изазвану високим рачунима за струју. Они су позвали државног тужиоца да примијени своја овлашћења и покрене поступак заштите државних имовинских интереса, па стави ван снаге уговор о приватизацији КАП-а, а премијера да заустави приватизацију Термоелектране и Рудника угља и хитно покрене радикалну реформу социјалне политике.

Јануарски рачуни за струју и даље су у ударним вјестима у Црној Гори а МАНС наставља да прикупља потписе незадовољних грађана у покушају да овај, у суштини социјални проблем, ријешити уручивањем захтјева и списка грађана министру Гвозденовићу.

Савез синдиката Црне Горе је на сједници од 16. фебруара тражио да минимална цијена рада буде увећана пропорционално расту цијене струје и изразио бојазан да су високи јануарски рачуни само припрема грађана за безболније прихватање приватизације Електропривреде. Они су подржали иницијативу МАНС-а, а ова невладина организација најавила је да ће акција трајати све док Влада не прихвати захтјеве грађана.

Предсједник **Центра за заштиту потрошача Црне Горе** Олга Никчевић изјавила је да овај Центар планира да ангажује адвоката који ће се бавити преиспитивањем уставности Закона о енергетици и Правилу о снабдијевању и жалбама потрошача.

Влада је 18. фебруара саопштила да ће за трећину домаћинстава у Црној Гори обезбједити четири милиона еура за помоћ у плаћању високих рачуна за ел. енергију за јануар, фебруар и март, по предлогу Радне групе.

На **Прес конференцији представника Министарства за економски развој, Електропривреде и Агенције за енергетику**, од 20. фебруара, **Бранимир Гвозденовић**, министар за економски развој, овом приликом најавио је убрзање поступка измене тарифа како у јануару рачуни не би драстично одступали од јунских, односно како би се уравнотежила потрошња. И др **Радомир Миловић**, предсједник Одбора директора, нагласио је да су високи јануарски рачуни последица дугогодишњег дефицита, тј. недостатка око трећине потребних количина електричне енергије и све неповољнијих кретања на тржишту. Црна Гора годишње мора увозити по тржишним цијенама 30 до 40 одсто енергије, зависно од производње у сопственим електранама, што је условљено временским приликама и снабдијевањем угља. Извршни директор ЕПЦГ **Срђан Ковачевић** је казао да је просјечан рачун у јануару за домаћинства био 29,14 еура, а уколико би био примијењен захтјев МАНС-а просјечан рачун био би 46 еура, а **Драган Бојовић** из Агенције за енергетику подсјетио да је цијена коришћења преносне мреже за домаћинства двоструко већа него за КАП.

На ово је одмах поново реаговала невладина организација МАНС оптужујући их да оркестрирано нападају њихове иницијативе. Они су саопштили да је сакупљено преко 30.000 потписа за иницијативу којом се захтијева да грађани плаћају струју по званичној цијени из домаћих извора, али да Влада неће да ријешити овај проблем.

Та организација је потписе предала премијеру Жељку Штурановићу, а 11. марта почела је нову акцију под слоганом "Влада је рекла њет, идемо у парламент" која има за циљ прикупљање 6.000 потписа грађана, колико је потребно да се Предлог закона о заштити домаћинстава у сектору енергетике уврсти у скупштинску процедуру.

Б.М.

Обострано коректна сарадња

- Пословни, али и пријатељски односи са ЕПЦГ
- "Увијек смо се држали принципа да посао треба завршити, а плаћање може и да сачека"
- ЕПЦГ све своје обавезе сада извршава на вријеме, што раније није био случај

Између бројних пословних партнера ЕПЦГ једно од најистакнутијих мјеста не само по дугогодишњој, него и по коректној пословној сарадњи свакако припада скопском "Раде Кончар - Сервису" - предузећу за ремонт трансформатора електромотора и трафостаница. Због тога смо боравак Аца Антевског, директора ове фирме, у Црној Гори и Електропривреди Црне Горе, ради информисања о потенцијалним пословима, и могућим потребама за сервисирањем, као и разговара са партнерима своје фирме да чује мишљења о услугама које "Раде Кончар" пружа: да ли су задовољни и имају ли примједбе, да ли Сервис треба да нешто мијења, као и да сазна какви су планови ЕПЦГ за ову годину и на којим све пољима развијати сарадњу јер "Раде Кончар" већ почиње и са производњом нових трансформатора, што пружа могућност сарадње и по принципу "старо за ново", као и процјена обима сервисирања да би се и сами прилагодили потребама својих пословних партнера, како нам је рекао, искористили за разговор о тој дугогодишњој сарадњи и њеној перспективи.

Двије деценије заједничког рада

На почетку разговора директор "Рада Кончара" нам је представио своје предузеће, а о сарадњи са Електропривредом Црне Горе каже да је то нешто посебно зато што више од 20 година заједно радимо на сервисирању и ремонту ел. енергетских и дистрибутивних трансформатора.

Сада смо се усмјерили на појачавање те сарадње и међусобног разумијевања у смислу рокова, квалитета и цијена, тако да посао поправки трансформатора не траје дуже од двадесетак дана. каже Антевски, истичући да су односи са ЕПЦГ све бољи, посебно у погледу плаћања услуга, што није био случај раније, када је Електропривреда Сервису стално дувала од 200 до 300 хиљада еура. Сада ЕПЦГ све те обавезе извршава на вријеме, а и кварова на трансформаторима је све мање, што не значи да ће сарадња да стане. Трансформатори се морају и ремонтovati и сервисирати.

О односима Сервиса према ЕПЦГ он каже да су на изузетно фер основи.

- Никад до сада трансформатор није био задржан због неплаћања или некомплетних докумената. Држали смо се принципа да трансформатор треба да буде враћен, монтиран и пуштен у погон, а плаћање може и да сачека. Осим тога, људи Рада Кончара су спремни и да прискоче на лице мјеста, да изврше оправку, јер смо са Електропривредом Црне Горе веома, веома задовољни.

- Због тога ме, осим снимања тржишта своје фирме, (у Црну Гору и Републику Српску) овдје

Аце Антевски

доводи и пријатељство са људима из Електропривреде Црне Горе са којима смо радили и сарађивали кад је било најтеже, у периоду санкција, кад смо радили као да их нема и кад нико други није смио то да ради, каже Антевски, додајући да све послове у ЕПЦГ добијају путем тендера, и то на основу квалитета и цијена.

Безразложан страх од приватизације

Како је, због тога што поред функције директора "Рада Кончара", Антевски обавља и функцију председника Удружења металопредајивачке и електро-индустрије у Привредној комори Македоније, које је друго по величини у Македонији, како нам је рекао, извјесно да "Раде Кончар" сарађује са Електропривредом Македоније, интересовали смо се и за актуелни тренутак електропривреде те Републике.

- С обзиром да се и ЕПЦГ налази у фази трансформације и реструктурирања, рећи ћу да је Електропривреда Македоније током 2005. године подијељена на три целине: Дистрибуцију, Пренос и Производњу. Дистрибуција је почетком 2006. године продата једној аустријској компанији, док су Пренос и Производња остали у власништву државе. Од тада је протекло мало времена, па би се сада тешко могле дати оцјене о тој приватизацији, мада су уочљиви одређени помаци на боље. Повећана је наплата, и уопште финансијски ефекти, али, за ту годину дана нијесам примијетио неке инвестиционе захвате.

Што се тиче цијена ел. енергије, у Македонији се страховало од тога у периоду приватизације, али оне се нијесу много промијениле. Цијене не одређује власник већ Регулаторна комисија, према европским стандардима, односно утврђених критеријума. Уз то, треба знати да дистрибутивне цијене не садрже само цијену дистрибуције, већ и производне цијене и цијену преноса.

Колико ја знам за ову годину дана цијена струје је повећана само за десет одсто, а према садашњим најавама, биће повећана за још два и по одсто. Међутим, цијена преноса и производна цијена још нијесу мијењане, каже Антевски, додајући да је стање у ЕД Македоније прије приватизације било неподношљиво, јер је наплата била катастрофална.

Што се тиче приватизације осталих дјелова Електропривреде Македоније, он нас је упознао да има планова у том правцу. Већ је расписан тендер о продаји ТЕ "Неготино". Једини услов у том тендеру за будућег купца је да се струја произведена у тој електрани пласира искључиво у Македонији, а не цијена, јер је ријеч о роби које у

"Раде Кончар" - Скопје постоји од 1947. године када је указом председника Федеративне Народне Републике Југославије формиран прво као творница "Југ", Од 1962. послује под данашњим именом. Првобитно је производио контакторе, релеје и апарате за заваривање. Касније се развио и сервис, а затим је кренула и производња електричних постројења. Сада је "Раде Кончар" самостална приватна фирма са око 95 одсто приватног капитала у власништву око хиљаду акционара, у чему значајан дио акција припада менаџерима, па је управљање јасно утврђено по основу вриједности акција.

"Раде Кончар - Сервис" - као дио Предузећа, сто одсто је у приватном власништву и дуги низ година сарађује са ЕПЦГ, али и са свим електропривредама у окружењу - ЕП Албаније, дјеловима ЕПС-а у Јужној Србији и Електропривредом Републике Српске.

То је у потпуности комплетан сервис да задовољи потребе цијелог региона: и са објектима, машинама, превозом трансформатора, тако да на недостаје било који дио опреме у ланцу тих послова.

Има 72 запослена и то су све високо стручни и висококвалификовани радници који су спремни да у сваком моменту ускоче у било коју врсту поправке трансформатора у региону који опслужује.

окужењу нема довољно. Дакле, слично као што чујем да је у Црној Гори постигнут договор да струја из ТЕ Пљевља буде усмјерена КАП-у, што је велики успех у тим преговорима, каже он.

- Иначе, у Македонији се иде и на приватизацију производних објеката. Двије МХЕ су већ приватизоване, а сви остали, односно већи производни објекти су у власништву државе. За сада је отворено питање да ли ће бити расписан тендер за продају свих електрана одједном или једне по једне.

Кад су у питању производни објекти, за разлику од Црне Горе која има одличну структуру производних објеката, у Македонији ТЕ "Битољ" чини 70 одсто производње ел. енергије, а око 20 одсто производње отпада на хидро енергију па ће се у случају приватизације овог објекта сигурно бити веома обазриво, каже Антевски, па додаје:

- Чињеница је да треба схватити да је ел. енергија роба и да је у окружењу све мање и мање, односно да су потребе све веће. Није питање да ли је можете, или не можете платити, него да ли је уопште можете наћи.

Кад је у питању приватизација цијеле Електропривреде, Антевски је убијеђен да нијесу у праву они који тврде да се приватизацијом ове важне привредне гране постаје електро енергетски зависан. - Међутим, за Црногорске хидроелектране, као што су "Пива" и "Перућица", ја сметрам да их ни у ком случају не треба приватизовати, јер су то изузетно квалитетни објекти, али, ако се то ипак деси, грађани морају бити сигурни да ће се тај новац утрошити за изградњу још бољих ел. енергетских производних објеката. рекао нам је на крају Аце Антевски, директор "Раде Кончар - Сервиса".

Ж.Ћ.

Оправдана актуелизација изградње ХЕ "Крушево"

Разговор са Слободаном Ђуровићем дипл.ел. инжењером, водили смо почетком марта поводом актуелне приче о неопходности доношења одлуке за изградњу електроенергетских објеката, у којој и он ових дана интензивно учествује.

Слободан Ђуровић

Ријеч је, наиме, о изградњи ХЕ "Крушево" на ријеци Пиви низводно од постојеће ХЕ Пива, коју у последње вријеме, са више страна препоручују као најоптималније рјешење које најбрже може допринијети смањењу електроенергетског дефицита у Црној Гори, али и као објекат који би за екологе био најприхватљивије рјешење.

- ХЕ "Крушево" је, међутим, било предвиђено још приликом пројектовања ХЕ "Пива" као компензациони базен ове ХЕ, па су на том профилу тада рађени одређени истражни геолошки и геодетски радови. Међутим, како је 1974. године одлучено да се гради ХЕ "Бук - Бијела" која је преузела улогу компензационог базена ХЕ "Пива", одустало се од градње ХЕ "Крушева", подсјећа Ђуровић.

- Но, недавно је у Скупштини Црне Горе донесена резолуција о заштити кањона Таре изградња ХЕ Бук - Бијела са котом максималног успора од 500 м надморске висине је онемогућена па је питање изградње ХЕ "Крушево" поново актуелизовано и за то се са више страна предлаже њена изградња. Околности, дакле,

Профил ХЕ "Крушево"

управљају редослиједом реализације послова, чешће него што се мисли, каже Слободан Ђуровић, који је у ту сврху обишао профил будуће ХЕ "Крушево" и направио снимке локације будуће бране моста на Пиви у близи-

ни села Крушева низводно од будуће бране и остало, које уз овај текст објављујемо.

Он, иначе, сматра да су услови за реализацију ХЕ "Крушево" идеални: асфалтни пут Плужине - Фоча удаљен је од профила бране само око 800 м, а од њега до бране постоји макадамски пут, затим за прелазак на лијеву обалу Пиве постоји висиони мост, у функцији је 10 kV вод, а трафостаница 10/0,4 kV налази се у непосредној близини локације организације градилишта. Постоји изграђен сеоски водовод, а терен је покривен сигналом мобилне телефоније, што све заједно говори да су предуслови за савремену организацију градње повољни.

Уз наведено Слободан Ђуровић каже да се његово залагање за градњу ХЕ "Крушево" заснива на концепцији потпуне искоришћености једног водотока, односно на изградњи свих пројектованих објеката на једној ријеци.

Карактеристике Електране

Према ријечима Ђуровића, ХЕ "Крушево" је пројектована на ријеци Пиви, на 12 км низводно од ХЕ "Пива", на локацији која је хиљаду и шесто метара удаљена од саставака ријека Пиве и Таре.

Са пројектованих 24 милиона м³ воде акумулација ХЕ "Крушево" представља недјелно изравнање вода ХЕ "Пива".

Према концепту пројекта, на профилу Крушева бетонско-гравитациона брана ове ХЕ је 68 м конструктивне висине, а 58 м, хидрауличне висине. Дужина лука у круни бране је 207 м, а ширина на врху 5 метара. Пут преко круне бране спаја лијеву и десну обалу ријеке Пиве. За вријеме њене градње улогу обезбјеђења грађевинске јама од дотока вода имао би опточни тунел дужине 382 метра и пропусне моћи 650 м³/сек, као и предбрана висине 16 м и низводна брана од 7 м која би штитила потапање градилишта од великих вода Таре.

Ширина Пиве у профилу бране пружа могућност да се машинска зграда са разводним постројењем смјести непосредно у подножју бране па би евакуациони органи за одвођење великих вода били по боковима бране.

Преливни објекат био би у виду два пре-

Ток Пиве узводно од ХЕ "Крушево"

ливна брзотока димензија 12 x 12 м, укупне дужине 138 м, са пропусном моћи од 1860м³/сек, при коги успора 495 м³.

Темељни испуст био би смјештен кроз тижело бране, кружног је пресека, пречника 3 м и дужине 110 м. Пропусна моћ темељног испуста је 122м³/сек код нормалне коте успора воде у акумулацији.

Инсталисани протицај електране је 240м³/сек, максимални пад је 58 метара, а инсталиса-

Слободан Ђуровић је у Електропривреди Црне Горе провео читав радни вијек, и то на разним мјестима од којих су најкарактеристичнија: вођа смјене у ХЕ "Перућица", инжењер у надзору и главни електро-машински инжењер у ХЕ "Пива" у периоду његове изградње, в.д генералног директора ЕПЦГ, затим у припреми изградње ХЕ на Морачи, шеф пројекта ТСУ и помоћник директора ФЦ Производња ЕПЦГ.

Слободан Ђуровић, иначе, посједује овлашћења Инжењерске коморе Црне Горе за руковођење градњом и за пројектовање електроенергетских објеката.

на снага је 2 x 65 MVA, број обртаја генератора је 150 обртаја у минути а фактор снаге коштања 0,92. Излазни напон на стезаљкама генератора је 10,5 kV.

Разводно постројење 220 kV је смјештено између бране и машинске згарде. Електрана се повезује на електроенергетски систем на 220 kV далеководу "Пива - Пљевља" и "Пива - Какањ". Сва енергија произведена у овој електрани може се пренијети са једним ДВ 220 kV.

Просјечна годишња производња се остварује према режиму рада ХЕ "Пива" и на бази њене акумулације од 800 милиона м³ воде и инсталисаног протицаја. При пуној снази 240 м³/сек. Електрана би радила просјечно 2670 часова годишње.

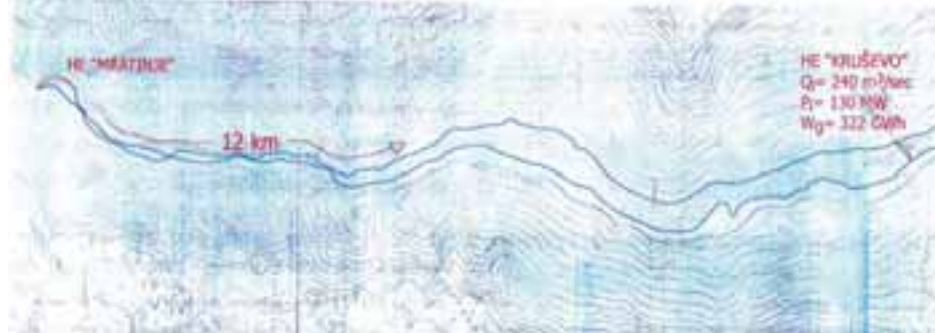
Економски показатељи су приказани по трошковима и цијенама на дан 31. јануар 2007. године, па би грађевински радови коштали

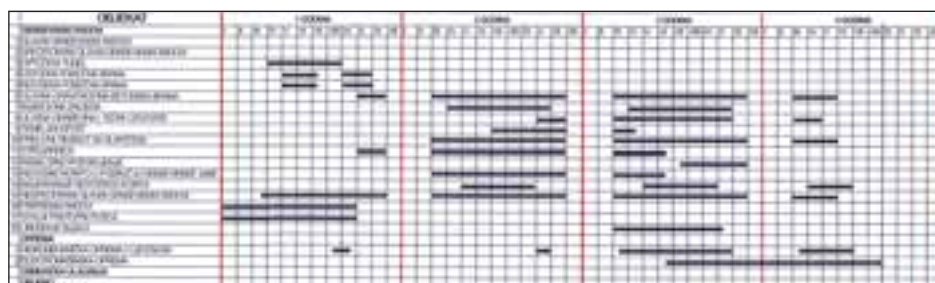
69,5 милиона еура, опрема 36,2 и оснивачка улагања 10,8 милиона, што значи да би укупне инвестиције износиле 116,5 милиона €. Када се урачунају и интеркаларне камате од 12,5 милиона €, укупна цијена изградње овог објекта износи 129 милиона еура, с тим што би у току изградње била: за прву годину 17,9, другу 30,4,

пање воде из акумулације ХЕ “Крушево” у горњу акумулацију ХЕ »Пива« (у периоду нижих дневних ставова – ноћна енергија). Дужина цјевовода би била око 300 м, висина дизања воде 200м, а капацитете цјевовода 300м³/сец. Пумпно реверзибилна електрана је лоцирана низводно од бране ХЕ “Пива” на десној обали

(вршног) креће се три до десет пута више од константног – базног kWh. (у свијету је у изузетним ситуацијама већ достигала 100 пута већу цијену од константног kWh).

Будућа акумулација ХЕ “Крушево”: Ситуациони план

Динамика извођења радова ХЕ “Крушево”

трећу 44,4 и четврту годину 23,8 милиона еура, што укупно износи 116,5 милиона еура.

Просјечна цијена произведеног kWh у периоду отплате кредита а износила би 5,4 еур-ска цента а након отплате кредита - 2,4 е/ц.

Рок изградње хидроелектране је четири године, с обзиром да за њену изградњу нема никаквих препрека јер је смјештена у ненасељеном кањонском дијелу тока ријеке Пиве, практично ненасељеном, тако да нема измјештања путева, културно историјских споменика и сл.

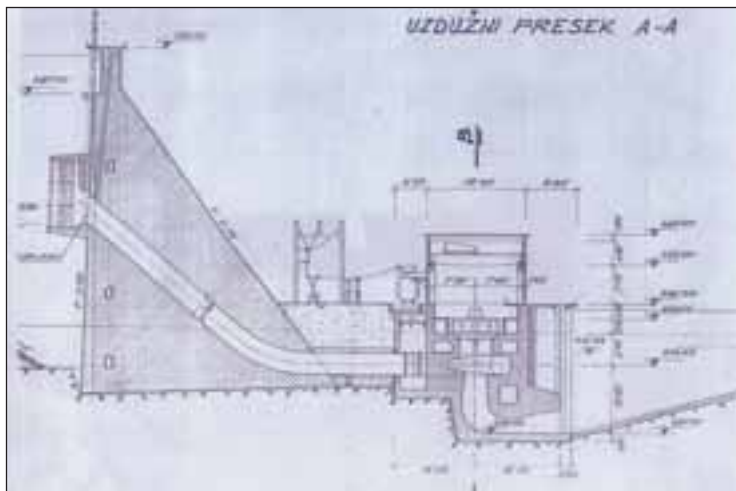
Узимајући обзир наведене чињенице, може се закључити да би овај Пројекат био рентабилан и да би његова реализација била енергетско економски оправдана.

Валоризација ХЕ “Пива”

Осим тога, Слободан Ђуровић сматра да би се изградњом ХЕ “Крушево”, односно формирањем акумулације од 24 милиона м³ низводно од ХЕ “Пива”, створила могућност да ХЕ “Пива” постане пумпно-реверзибилна електрана са снагом од 700-750 MW, (идеја аутора) уградњом још три генератора – мотора снаге 360 MW која би омогућила пум-

ријеке Пиве.

Реализација овог Пројекта је потреба електроенергетског система Црне Горе и представља реалност, а поготово када се зна да је

ХЕ “Крушево - Уздужни пресјек” А/А

један сличан објекат реализован у непосредном окружењу тј. реверзибилна ХЕ “Бајина Башта” која пумпа прерађену воду ХЕ “Бајина Башта” (доња акумулација) у горњу акумулацију на висини од 650м.

Реализацијом овог пројекта ХЕ “Пива” би постала једна од најквалитетнијих електрана у Европи због њене инсталисане снаге и њене улоге у покривању вршних оптерећења и обезбјеђења оперативне резервне снаге у електроенергетском систему Европе, с обзиром да је познато да се у европском електроенергетском систему све више вреднује вршна снага и енергија, а цијена тако произведеног kWh

ХЕ »Крушево«

- Ријека Пива, низводно од бране ХЕ »Пива« на профилу Крушево 12 км од ХЕ »Пива«

- Концепт пројекта

1. * Бетонска лучна брана

- стационарна на 1600 м од саставака ријеке Пиве и Таре

Хк – Конструктивна висина 68 м
Хх – Хидраулична висина 58 м
Л – Дужина у круни бране 207 м
К – Укупна кубатура бране 185*10³ м³

2. * Евакуациони органи

- Бочни прелив брзоток 2м x 12м x 12м са сегментним затварачима

- пропусна моћ Q = 1860 м³/сец
- Темелни испуст кружни

Д = 3,1 м

Л = 110 м

Qинс = 122 м³/сец

- Инсталисани протицај електране

Qин = 240 м³/сец

Мах пад Хн = 56 м

П1 = 2 x 60 = 120 MW

3. * Турбина

- 2 комада “Френсис” са вертикалном осовином

П = 83000 кс

У = 150 об/мин

4. * Генератори

Пг = 65,5 МВА

У = 150 об/мин

Цос φ = 0,9

5. * Трансформатори

- 2 x 65,5 МВА

- напон 10,5 /231 кВ

6. * Производња

- Wг = 322 GWx све у такту рада са ХЕ »Пива« тј. вршна енергија

- Гарантована снага Пг = 82 MW

- Сати рада годишње Т рг = 2670 х

7. * Економски показатељи (јануар 2007)

7.1 Структура трошкова	10 ⁶ €
а) Грађевински радови	69,5
б) Опрема	36,2
ц) Оснивачка улагања	10,8
Укупно инвестиције	116,5
д) Интеркаларна камата	12,5
	129,0 x 10 ⁶ €

7.2 Преглед улагања по годинама током изградње

- прва година	17,9 x 10 ⁶ €
- друга година	30,4 x 10 ⁶ €
- трећа година	44,4 x 10 ⁶ €
- четврта година	23,8 x 10 ⁶ €
	116,5 x 10 ⁶ €
- интеркаларна камата	12,5 x 10 ⁶ €
	129,0 x 10 ⁶ €

Уважавајући ову реалност стања у електроенергетском систему, ствара се могућност бољег искоришћења хидро енергетског потенцијала ријеке Пиве, рекао нам је Слободан Ђуровић.

Ж.Ђ.

Хумана мисија у служби човјека

С едамнаестог марта ове године у Никшићу је формиран Клуб добровољних давалаца

у никшићкој општини. На Оснивачкој скупштини клуба усвојени су Статут и Програм рада и изабрано руководство.

Председништво Скупштине Клуба

Са оснивачке Скупштине

У Управни одбор изабрани су **Ристо Гредић**, **Тања Никчевић**, **Драган Баћовић**, **Радоман Благојевић** и **Војо Огњеновић**, а за председника Клуба именован је **Мрка Мркић**, помоћник извршног директора за Дирекцију ЕПЦГ, који је нагласио да је формирање овог Клуба значајан искорак на пољу реализовања једне хумане мисије у служби човјека.

- Ово је наш допринос да се превазилазе могући проблеми и погодан тренутак да се подсети да се Електропривреда од свог оснивања, а то ће чинити и у

будуће, никада није оглушила да пружи помоћ свима којима је она заиста била потребна, казао је Мркић додајући да је увјерен да радници ЕПЦГ умију да цијене сваки хуман рад и да знају шта значи дати крв и спасити живот, због чега ће се увијек одазвати на апел да помогну другу, колеги и суграђанину.

Учеснике скупштине поздравили су др **Радомир Миловић**, председник Одбора директора ЕПЦГ, председник Општинског одбора Црвеног крста Никшић, а др **Асим Диздаревић**, председник Црвеног крста Црне Горе који је овом приликом подсетио да Црна Гора има проблема са обезбјеђењем потребних количина крви, с обзиром да, према стандардима, од неопходних 4 до 5 одсто у односу на број становника, у Црној Гори има добровољних давалаца тек 2,8 одсто, због чега су болнице принуђене да ову обавезу преносе на породице оних којима је крв неопходна.

Скупштини су присуствовали и председник Општинског савеза добровољних давалаца крви **Мишо Јаушевић** и представник Службе за трансфузију никшићке болнице **Веселин Гезовић** који су пожељивши добродошлицу у Општински савез, поздравили овај хумани гест људи из ЕПЦГ која је иначе позната, не само у Никшићу, по многобројним донацијама и спонзорствима. пожељели успјешну сарадњу са новоформираним клубом.

Ж.Ђ.

ЗАХВАЛНИЦА ПОСЛОВНОГ ПАРТНЕРА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДИ

Признање за коректну сарадњу и повјерење

П очетком марта ове године у канцеларији савјетника **Стевана Кнежевића**, извршног директора ЕПЦГ, **Слободан Павићевић**, власник, **Радисав Алексић**, извршни директор

промет и електротехничке услуге из Ужица уручили су захвалницу Електропривреди Црне Горе за 15 година успјешне сарадње.

Том приликом извршни директор овог нашег дугогодишњег пословног партнера **Радисав Алексић**, је казао да се током 15-годишњег периода сарадња компаније **Флукс** и ЕПЦГ одвијала на плану поправки из програма нисконапонских електро мотора, пумпи и трансформатора 10/0,4 кв. Корисници услуга ове фирме су биле електродистрибуције **Жабљак**, **Пљевља** и **Бијело Поље**.

- Кад су у питању ротационе електро машине, **Флукс** је непрекидно био присутан и у програмима поправки за потребе **ТЕ Пљевља**. Он наглашава да је **Флукс** у програму поправки потапајућих пумпи за потребе **ТЕ Пљевља** био лидер у

дужем низу година, практично без рекламације јер су поправки биле изузетно квалитетне, што нам је потврдио и **Стеван Кнежевић**, који је у периоду сарадње са овом фирмом био на различитим функцијама у ЕПЦГ. Он је при том истакао и њихову коректност и велику професионалност.

Ж.Ђ.

Р. Алексић, С. Павићевић и М. Павићевић

и **Милош Павићевић**, дизајнер, представници фирме **Флукс** - предузећа за производњу,

Раст цијене акција ЕПЦГ

■ Максимална вриједност од 7,9999 €/акција остварена 27. фебруара

Пише: мр Данијела Лакетић

Драго ми је да је повод за ову причу значајан раст цијена акција ЕПЦГ и морам признати да и поред великог оптимизма нисмо очекивали да за релативно кратко вријеме цијена акције ЕПЦГ достигне проценат од преко 90% од номиналне вриједности. У прилог томе говори податак да је након прва два мјесеца текуће године цијена забијежила раст од 69,08% у односу на почетак године.

Подсјетићу да ЕПЦГ као једно од највећих и најзначајнијих привредних друштава у РЦГ има вриједност капитала од 907.036.354 € подијељена на 104.145.724 акције, номиналне вриједности од 8,7093 € акција. Након завршетка процеса Масовне Ваучерске Приватизације (МВП) крајем 2001. године, сваки пунољетни грађанин Црне Горе добио је прилику да, улагањем ваучера у предузећа са листе МВП, постане акционар истих. Тако су грађани који су уложили ваучере у ЕПЦГ добили по 1.750 акција по ваучеру, док су их други стекли куповином на берзи или већ посједовали по основу заснованог радног односа у ЕПЦГ.

Интересантно је напоменути да је први посао на NEX Montenegro берзи са акцијама ЕПЦГ склопљен 24.09.2002. године и тада је просјечна вриједност акције износила 0,04 € док је на дан 27.02.2007. године просјечна вриједност акције ЕПЦГ износила 7,92 € – значи, у овом периоду је забиљежен раст од чак 19.692%. *Просјечна вриједност ваучера је на дан 24.09.2002. године износила 70 €, док је на дан 27.02.2007. године просјечна вриједност ваучера износила чак 13.860 € (макс вриједност 13.999,82 €).*

У прошлој години акција ЕПЦГ је достигла максималну вриједност дана 31.08.2006. године и износила је 5,96 € док је овогодишња максимална вриједност једне акције ЕПЦГ остварена на дан 27.02.2007. године и износила је 7,9999 € по акцији.

Просјечна цијена акција ЕПЦГ за 2006. годину је износила 4,0312 € по акцији. Од почетка трговања акцијама ЕПЦГ па до данас остварен је промет од 40.895.384 € кроз 13.378 склопљених послова.

Напоменула бих да је Одбор директора ЕПЦГ на сједници од 16.6.20-05. године прихватио понуду NEX Montenegro берзе и донио Одлуку да се акције овог акционарског друштва котирају на нашој берзи, тако да се ЕПЦГ од 26.07.2005 године и званично налази

на престижном берзанском сегменту - Б листи берзанске котације NEX Монтенегро берзе. По том основу постоји дневно ограничење трговања на ±10%, што се (у случају потребе) на сједници Одбора директора берзе може и промијенити.

Котација подразумијева и обавезу предузећа да достављају своје пословне и финансијске извјештаје, као и Извјештаје ревизора Нех берзи, која исте поставља на сајт www.nex.cg.yu а све у циљу квалитетног и благовременог информисања јавности, повећања транспарентности, а тиме и привлачења инвеститора. Значи, на берзанском листингу се налазе најквалитетнија предузећа, што доприноси побољшању

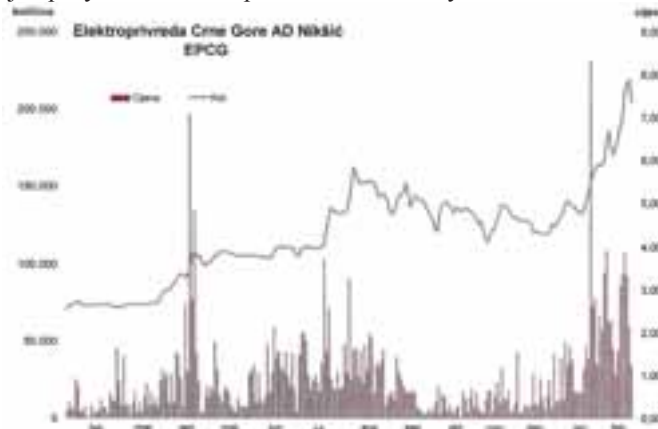

График: Приказ кретања количине и цијене акција ЕПЦГ од почетка 2006. године до краја фебруара 2007. године

2006						
Мјесец	Кол.	Промет	Просј. цијена	Мах	Мин	Послови
Jan	211.987	828.238	2.8703	2.9499	2.7900	292
Feb	148.901	399.232	2.6921	2.7980	2.6000	180
Mar	248.307	854.858	2.8430	2.7100	2.8001	267
Apr	232.806	620.248	2.6888	2.8000	2.6704	290
May	873.881	3.032.988	3.8111	3.8800	2.7000	842
Jun	387.818	1.810.488	3.8111	3.9000	3.8001	481
Jul	387.840	2.293.080	3.9089	4.0000	3.7100	621
Aug	871.241	3.026.130	4.4415	5.9627	3.9000	1.238
Sep	854.777	3.486.470	5.3206	5.7900	4.5000	1.047
Oct	229.922	1.139.220	4.9403	5.3000	4.1000	487
Nov	254.902	1.181.580	4.6365	5.2980	4.3000	424
Dec	278.908	1.284.904	4.6204	5.0588	4.2001	424
Укупно	4.890.448	20.117.381				8.323

2007						
Мјесец	Кол.	Промет	Просј. цијена	Мах	Мин	Послови
1	437.288	2.119.244	4.8459	5.2000	4.3000	606
2	1.500.081	9.613.827	6.4080	7.9999	5.0801	1.685
Укупно	78.738	544.588	7.1044	7.4000	5.8000	131
Укупно	2.915.848	12.277.657				2.821

Табела: Подаци по мјесецима 2006-2007 година

репутације компаније, расту „goodwill”-а, препознавању тржишне вриједности, постизању конкурентске предности и све већем интересовању страних инвеститора.

Истакла бих и индекс NEX Montenegro берзе NEX 20, који представља незамјениво средство за исказивање тржишне вриједности акција и праћење понашања у дужем временском периоду. Индекс, као основни

квантитативни показатељ мјери флукуацију на секундарном тржишту (берзи), а у састав индекса NEX 20 улази 20 најликвиднијих хартија којима се тргује. *Учешиће ЕПЦГ у овом индексу је 20%, што је уједно и максимално*

Данијела Лакетић

учешиће неке хартије у индексу. NEX берза има и индекс NEX ПИФ који прати кретање тржишне вриједности акција шест инвестиционих фондова, гдје порфељи Еуро фонда, Атлас Монт фонда, Тренда, Монете и МИГ-а садрже значајан дио акција ЕПЦГ (ових пет фондова заједно имају преко 20% власништва у ЕПЦГ).

Из графика који слиједи може се видјети количина прометованих акција ЕПЦГ, као и цијена по којој су акције трговане у 2006 години, укључујући и прва два мјесеца текуће године.

Даље, табеларни приказ прецизира количине и цијене (просјечна, мин, мах) акција ЕПЦГ по мјесецима за период од почетка 2006. године до почетка марта 2007. године, као и њихов укупан промет и број послова за исти период.

Као битан показатељ издвојила бих и тржишну капитализацију ЕПЦГ која је на дан 31.12.2006. износила 453.381.441 € а на последњи дан фебруара 2007. године износила је 766.578.791 €

Од почетка ове године, трговањем акцијама ЕПЦГ остварен је промет од 12.277.527 € кроз 2.621 склопљених послова, са учешћем од близу 18% у укупном промету берзе, што значи да трговање акцијама ЕПЦГ значајно доприноси расту укупног промета на Нех Montenegro берзи.

У циљу едукације и информисања наших грађана и других физичких и правних лица, као потенцијалних инвеститора, NEX берза (поред континуираног извјештавања) настоји да новим акцијама доприне се већем степену транспарентности и ефикасности. Поред постојећих могућности (као што је коришћење обсерверске станице), планирамо да укључимо и друге начине информисања - врло брзо ће бити оперативан нови, модеран и ефектан интернет сајт, ускоро крећу и СМС поруке, тикер, телетекст, и сл.

Аутор прилога је извршни директор NEX Montenegro берзе

Сунце као неисцрпан извор енергије

■ У свијету све популарнија изградња електрана са тзв. алтернативним изворима ел. енергије, међу којима је у замаху градња соларних централа. Може ли се Црна Гора, у којој је оваквих идеја било и прије двије и по деценије, прикључити том тренду?

Прије скоро двадесет пет година, бавећи се истраживањем могућности искоришћења сунчеве енергије у Црној Гори, **мр Радослав Ковачевић**, члан тима за Регулацију у ЕПЦГ је, у свом стручном раду под називом "Сунчева енергија - неисцрпни извор електричне енергије", предлаже комбинацију ХЕ "Перућица" и "Пива" са соларним електранама и могућност њиховог паралелног рада.

Радослав Ковачевић

С обзиром на важност ове теме, због израженог дефицита ел. енергије с једне и форсирања коришћења обновљивих извора ел. енергије ЕУ с друге стране, али, и чињенице да је овај рад који је први пут објављен у титоградској Побједи 1983. а у листу ЕПЦГ прије 14 година, и даље актуелан, подсећамо на његов садржај.

Предности градње уз постојеће ХЕ

Из уводног дијела обимног и аналитичког Ковачевићевог рада, издвајамо податке о повољности и могућностима њихове градње уз наше постојеће хидроелектране. Наиме, природни услови на југу Црне Горе омогућавају градњу СЕ релативно брзо у односу на класичне изворе ел. енергије, чиме би дефицит струје могао да се елиминира за дуже вријеме.

у нашим предјелима траје 4.470 сати у години. Дозрачена сунчева енергија у јужном и средишњем дијелу износи око 1.570 киловат часова по метру квадратном на годишњем нивоу, што довољно говори да се ради о огромној енергији коју треба, бар дјелимично, искористити директном конверзијом у електричну енергију која је на данашњем ступњу технологије, износила 15 одсто, а теоретски максимум је 20-30 одсто.

Иначе, рок изградње соларне електране је 5-6 пута краћи у односу на хидро и термо електране, одржавање је сведено на контролу електричних контаката и чишћење соларних ћелија од прљавштине, а њен радни вијек процјењује се на око 35 година

- ХЕ Перућица и Пива имају акумулациона језера, а степен њиховог коришћења креће се око 50 одсто. Како рачуница показује, када инсталисану снагу ХЕ Перућица (307 мегавата) помножимо са бројем сати у календарској години (8.760 сати) добили би 2 милијарде киловат часова, а просјек производње у овој ХЕ је нешто испод милијарде киловат часова у години. Иста сагледавања могу се примјенити на ХЕ Пива и добили би приближно исте резултате, што значи да је око 50 одсто укупног капацитета ове ХЕ неискоришћено. То довољно говори да је спрега хидроакумулационих и соларних електрана, као допуна веома погодно економско и техничко рјешење, објаснио је тада аутор.

Разматране хидроелектране, њихова постројења и акумулације смјештени су у предјелима гдје је инсолација велика, а околна брда су као регал за фотонапонске ћелије, па и угаоност је природна, тако да свјетлосни зраци падају под максималним углом.

Како би то практично функционисало

То би, како је тада писао мр Ковачевић, функционисало на начин што би соларна електрана користила

постојећу трансформацију ХЕ, постројење и преносне далеководе за пренос произведене ел. енергије до потрошачких центара.

Једном ријечју, соларна електрана би имала само фотонапонске ћелије и кабловску везу са претварачком станицом као на принципијелној шеми, осталу опрему већ

има постојећа ХЕ. Важно је истаћи да се постројења наведених ХЕ налазе у подножју брда, тако да би се соларни елементи монтирали на присојним странама.

ХЕ Перућица се налази у средишњем дијелу Црне Горе на 40° 43', сјеверне географске ширине и 19° и 16', географске дужине. Зграда са постројењима је на 69 м надморске висине, оивичена брдима са три стране: са истока је Острошка грета од преко 1000 м, са сјевера и запада брдо Повија које се благо и таласасто уздиже до 822 м. Околина Перућице има измијењену средоземну климу са јако сувим и врућим лјетима, благим и кишовитим зимама, а средња годишња температура је око 14, јулска 25, а јануарска око 5 степени.

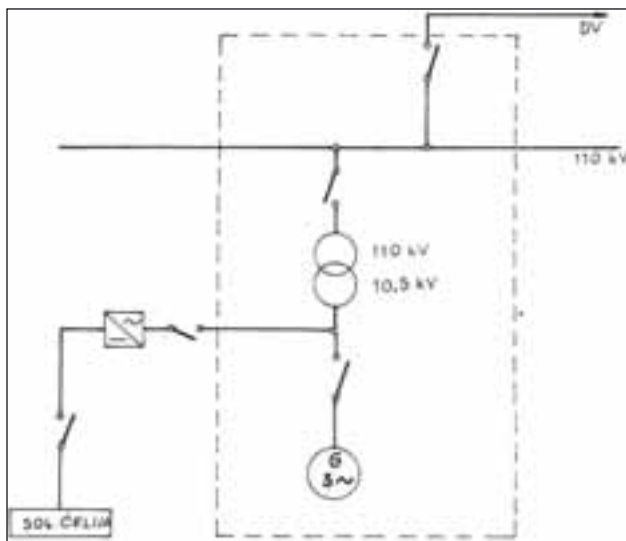
Комбинација ХЕ Перућица са истоименом соларном електраном је, како у стручном раду наводи мр Ковачевић, оптимално рјешење само онда када соларна енергија испуњава онај дио слободних капацитета не рачунајући период ремонта, тј, када нема електропривредних киша. Поменуто је раније да постоји 50 одсто резерви у капацитету ХЕ, које би могла својим самосталним или паралелним радом да испуни соларна електрана. Да би подмирила те резерве снага соларне електране у капацитету ХЕ, треба да буде 3.000 мегавата, што је скоро 10 пута више од инсталисане снаге у ХЕ Перућица.

Мр Ковачевић је тада писао да се дозрала енергија, са садашњим ступњем развоја технологија и техника, може директном конверзијом соларне у ел. енергију искористити око 10 одсто, што довољно говори да се може добити соларна електрана снаге 300 мегавата. Како рачуница показује, када се та снага електране помножи са бројем инсолационих сати, којих код нас у календарској години има 4.470, добија се енергија од 1.341 милијарди киловат часова, коју може дати површина соларних ћелија 2.000 м x 3.000 = 6.000.000 метара квадратних, Иста разматрања би могли спровести на ХЕ Пива чије би могућности биле идентичне.

Изградњом ових комбинација ХЕ Перућица и Пива са истоименим соларним електранама добили би око 2 милијарде нових киловати часова што би било довољно, са садашњим темпом раста потрошње ел. енергије до првог квартала 21. вијека, писао је прије скоро двије и по деценије мр Ковачевић.

Данас, он би овоме додао само то, да је у вријеме писања стручног рада, на тржишту било доступно набављати соларне фото напонске панеле изграђене на бази силицијума, чија се теоретска могућност претварања сунчеве енергије у електричну кретала до 23 одсто, а у пракси око 15 одсто. Међутим, сада су у оптицају нове технологије и нови материјали чији се коефицијент коришћења, односно претварања сунчеве у ел. енергију креће, чак, до 40 одсто, што значајно утиче на смањење површине фото напонских панела. Друга повољност је што соларна електрана може у ходу да се дограђује и док ради да повећава свој капацитет, што је код других електрана практично немогуће, закључио је магистар Ковачевић.

Припремила: Б.С.

Принципијелна шема: Веза ХЕ и СЕ

Међутим, мр Радослав Ковачевић је, тада предложио, по његовом мишљењу, најекономичније рјешење, изградњу соларних електрана у непосредној близини ХЕ "Перућица" и ХЕ "Пива" и у комбинацији са њима. Могућност и економска оправданост искоришћења Сунца, тј. сунчеве енергије зависи од инсолације која

На основу члана 14 Закона о заштити на раду ("Сл. Лист РЦГ", број 79/04) и Статута Електропривреде Црне Гор А.Д. Никшић, Одбор директора Друштва на XII сједници одржаној 29.01.2007. године донио је

П Р А В И Л Н И К О ЗАШТИТИ НА РАДУ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1.1. Циљеви и садржај

Члан 1

(1) Правилником о заштити на раду (у даљем тексту: Правилник) Електропривреде Црне Гор А.Д. - Никшић (даље у тексту: Послодавац) уређују се:

- мјере заштите на раду и начин њиховог спровођења;
- права, дужности и одговорности Послодавца;
- права, дужности и одговорности запослених;
- начин организовања послова заштите на раду;
- начин вођења евиденција из области заштите на раду и
- друга питања од значаја за заштиту на раду.

Члан 2

(1) Заштита на раду остварује се примјеном савремених техничких, медицинских, ергономских, социјалних, организационих и других мјера и средстава за заштиту на раду, у циљу отклањања или свођења на прописану мјеру ризика од повређивања и оштећења здравља запослених.

1.2. Примјена

Члан 3

(1) Одредбе овог Правилника примјењују се на:

- запослене у: ФЦ Производња, ФЦ Пренос, ФЦ Дистрибуција и ФЦ Снабдијевање, Дирекцији Друштва и Електроградњи (даље у тексту: организациони дјелови Друштва);
- лица која се налазе на професионалној пракси;
- лица која се налазе на стручном оспособљавању, преквалификацији или доквалификацији;
- друга лица која учествују у радним процесима или су присутна у процесу рада и радној средини.

II МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ

Члан 4

(1) Приликом организовања рада и радног процеса Послодавац је дужан, да обезбједи мјере ради заштите живота и здравља запослених избором радних и производних метода којима се обезбјеђује највећа могућа безбједност и заштита запослених на раду.

Члан 5

(1) Мјере заштите на раду су мјере које Послодавац предузима или чије се предузимање планира на свим нивоима рада, ради спречавања повређивања или оштећења здравља запослених, а нарочито:

- 1) процјена ризика на радном мјесту и утврђивање мјера за отклањање ризика примјеном савремених техничких рјешења;
- 2) утврђивање радних мјеста са посебним условима рада;
- 3) оспособљавање запослених за безбједан рад;
- 4) Периодични преглед и испитивања средстава за рад, средстава и опреме личне заштите на раду и услова радне средине;
- 5) Предходни и периодични здравствени прегледи запослених који су распоређени на радним мјестима са посебним условима рада;
- 6) обезбјеђење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 7) доношење упутстава за безбједан рад;
- 8) Забрана употребе средстава зависности.

2.1. Акт о процјени ризика

Члан 6

(1) Послодавац је дужан да донесе акт о процјени ризика за сва радна мјеста и да утврди мјере за отклањање ризика, односно свођење ризика на најмању могућу мјеру.

(2) Акт о процјени ризика заснива се на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном мјесту, на основу којих се врши процјена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

(3) Процјена ризика на радном мјесту врши се по методологији коју прописује надлежно министарство.

(4) Послодавац је дужан да измијени акт о процјени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промјене нивоа ризика у процесу рада.

2.2. Радна мјеста са посебним условима рада

Члан 7

(1) Радна мјеста са посебним условима рада утврђују се Правилником о систематизацији радних мјеста Послодавца на основу Методологије за утврђивање радних мјеста са посебним условима рада, коју прописује надлежно министарство.

(2) Радна мјеста са посебним условима рада су радна мјеста на која могу бити распоређени само запослени који поред општих услова за заснивање радног односа, испуњавају и посебне услове у погледу пола, година живота, школске спреме, стручне оспособљености, здравственог стања и психо-физичких способности.

(3) Послодавац је дужан да прије распоређивања запосленог на радно мјесто са посебним условима рада, утврди да запослени испуњава посебне услове из става (2) овог члана за рад на радном мјесту.

(4) Запослени који ради на радном мјесту са посебним условима рада, дужан је да обавијести Послодавца ако оцијени да није способан за обављање послова радног мјеста.

2.3. Оспособљавање запослених за безбједан рад

Члан 8

(1) Послодавац је дужан да запослене који су распоређени на радним мјестима са посебним условима рада оспособи за безбједан рад:

- приликом заснивања радног односа,
- распореда на друге послове,
- приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад,
- код промјене процеса рада и
- поновног распоређивања на рад након одсуства које је трајало дуже од једне године.

Члан 9

(1) Оспособљавање запослених за безбједан рад врши се по Програму оспособљавања за безбједан рад (у даљем тексту: Програм), којим се ближе уређују:

- циљеви оспособљавања
- поступак и начин извођења теоријског дијела оспособљавања;
- поступак и начин извођења практичног дијела оспособљавања;
- вријеме трајања оспособљавања и
- начин провјере оспособљености за безбједан рад.

(2) Програм из става (1) овог члана доноси директор организационог дијела Друштва.

Члан 10

(1) Оспособљавање запослених за безбједан рад Послодавац обавља теоријски и практично.

(2) Теоријски дио оспособљавања за безбједан рад обухвата упознавање запосленог са:

- прописима из области здравственог, пензијског и инвалидског осигурања;
- начином организовања послова заштите на раду;
- значајем заштите на раду;

- опасностима на радном мјесту и мјерама за отклањање опасности;
- начином правилног коришћење оруђа за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- начином пружања прве помоћи и самопомоћи;
- поступком спасавања и евакуације у случају опасности;
- правима и обавезама у вези заштите на раду и последицама непридржавања прописаних мјера заштите на раду.

- (3) Практични дио оспособљавања запослених обухвата практично оспособљавање за безбједно руковање:
- средствима за рад;
  - средствима и опремом личне заштите на раду;
  - опасним материјалима и др.

Члан 11

(1) Послодавац је дужан да запосленог у току оспособљавања за безбједан рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га распоређује и са конкретним мјерама за безбједност на раду у складу са актом о процјени ризика.

(2) Оспособљавање из става (1) овог члана Послодавац обезбјеђује у току радног времена, а трошкове оспособљавања сноси Послодавац.

(3) Ако Послодавац одреди да запослени истовремено обавља послове на два или више радних мјеста, дужан је да запосленог оспособи за безбједан рад на сваком од радних мјеста.

Члан 12

(1) Оспособљавање запослених за безбједан рад врши стручно лице за послове заштите на раду у сарадњи са организатором процеса рада на начин и по поступку који је прописан Програмом.

(2) Послодавац за оспособљавање запосленог може ангажовати правно или физичко лице које је овлашћено за обављање послова заштите на раду.

Члан 13

(1) Провјеру теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбједан рад врши Комисија на начин и по поступку који је прописан Програмом.

(2) Комисију из става (1) овог члана именује директор организационог дијела Друштва од лица која су учествовала у оспособљавању запосленог.

(3) Запосленом који је оспособљен за безбједан рад издаје се увјерење о оспособљености за безбједан рад.

Члан 14

(1) Уколико запослени приликом провјере не покаже задовољавајући степен оспособљености, дужан је да се даље обучава до стицања потребног теоријског и практичног знања, што се утврђује поновном провјером у року од 30 дана од предходне провјере.

(2) Ако се поновном провјером утврди да запослени нема потребна практична и теоријска знања, извршиће се његов распоред у складу са законом.

2.4 Периодични прегледи и испитивања

Члан 15

(1) Послодавац је дужан да врши периодични

преглед и испитивања:

- средстава за рад,
- средстава и опреме личне заштите на раду и
- услова радне средине.

Члан 16

(1) Периодични прегледи и испитивања средстава за рад врше се да би се утврдило да ли је примјењеним мјерама осигуран безбједан рад, а нарочито да ли:

- су израђена упутства за рад, за начин монтаже и демонтаже, као и за руковање и одржавање;
- мјесто на које је постављено одређено средство за рад одговара прописима, нарочито у погледу слободних површина и пролаза, положаја руковоаца и др.,
- су темељи урађени у складу са прописима и упутствима произвођача,
- су постављене ознаке са прописаним подацима који су од значаја за запослене,
- су уграђени мјерни, регулациони, сигурносни или контролни уређаји и да ли је обезбијеђена њихова исправност,
- су уређаји и направе за укључивање у погон и искључивање из погона, сигнални уређаји и уређаји за управљање сигналема постављени у складу са захтјевима пројектанта, техничким прописима, упутствима произвођача, стандардима и прописима о заштити на раду, да ли поуздано дјелују, да ли су осигурани од ненамјерног укључивања, да ли постоје ознаке правца кретања и дјеловања, укључивања и искључивања, као и да ли се кретања и дјеловања одређених средстава за рад или њихових дјелова остварују према ознакама које се налазе и показују начин њихове употребе,
- су постављени или уграђени уређаји за заштиту од покретних дјелова, физичких, хемијских, биолошких штетности и микроклиме и да ли је обезбијеђено њихово ефикасно функционисање,
- су код одређених средстава за рад примјењене мјере за спречавање појаве буке, вибрација, штетних и опасних материја, прашина, пара и сл. и да ли се ствара концентрација изнад максимално дозвољене у радној средини,
- су због употребе или транспорта настале промјене од којих може доћи до појава (ломови, слабљење материјала због замора и сл.) које угрожавају безбједност и заштиту здравља запослених,
- су одређена средства за рад која су међусобно повезана у функционалну цјелину, а која се у процесу рада стално или повремено користе, безбједна за рад као функционална цјелина и
- су електричне инсталације изведене у складу са прописима, а нарочито у погледу обезбијеђења ефикасности заштите од опасног напона додира (исправност прикључења, мјерење одстојања проводника, избор и подешеност уређаја за контролу, избор опреме и мјере заштите према спољашњим утицајима и сл.).

Члан 17

(1) Периодични прегледи и испитивања средстава и опреме личне заштите на раду врше се ради утврђивања:

- да ли су израђена у складу са прописима о

заштити на раду;

- да ли су израђена и да ли су уз средства приложена упутства за њихову употребу, начин испитивања, одржавања и коришћења;
- да ли су средства и опрема личне заштите на раду прилагођена намјени у односу на средства за рад и радној средини;
- да ли су на средствима и опреми личне заштите на раду видно истакнути подаци: врста, тип, серија, намјена, фабрички број и
- да ли посједују атесте о квалитету материјала од којих су израђена.

Члан 18

(1) Периодичним испитивањима радне средине подвргавају се радне просторије и радни простори у којима се због техничко-технолошких и других радних процеса јављају или стварају:

1. физичке штетности;
2. хемијске штетности;
3. биолошке штетности;
4. штетна зрачења и
5. неповољни микроклиматски услови.

Члан 19

(1) Периодични прегледи и испитивања врше се на начин, по поступку и у роковима који су утврђени Правилником о поступку и роковима за вршење периодичних прегледа и испитивања средстава за рад, средстава и опреме личне заштите на раду и услова радне средине ("Сл. лист РЦГ", број 71/05).

Члан 20

(1) Периодичне прегледи и испитивања врши физичко или правно лице овлашћено за обављање стручних послова заштите на раду.

(2) О извршеном периодичном прегледу и испитивању овлашћено стручно лице дужно је да сачини извјештај о извршеном прегледу и испитивању са стручним мишљењем о степену обезбјеђења прописаних мјера заштите на раду.

(3) Извјештај из става (2) овог члана доставља се у року од 15 дана од дана извршеног прегледа - директору организационог дијела Друштва.

2.5 Здравствени прегледи запослених

Члан 21

(1) Послодавац је дужан да обезбједи здравствени преглед запослених који су распоређени на радним мјестима са посебним условима рада, и то:

- Предходни здравствени преглед прије заснивања радног односа;
- Периодични здравствени преглед у току рада;
- Ванредни здравствени преглед уколико је запослени одсуствовао са рада дуже од једне године и
- Ванредни здравствени преглед на захтјев запосленог или Послодавца.

(2) Врсту, начин и рокове обављања здравствених прегледа из става (1) овог члана, прописује надлежно министарство.

2.6 Средства и опрема за личну заштиту на раду

Члан 22

(1) Послодавац је дужан да запосленом да на употребу средства и опрему за личну заштиту на раду у циљу отклањања ризика и опасности

по живот и здравље запосленог.

Члан 23

(1) Послодавац је дужан да приликом набавке средстава и опреме личне заштите на раду, достави испоручиоцу услове у погледу заштите на раду које морају да испуњавају средства и опрема личне заштите.

(2) Послодавац може дати на употребу запосленим средства и опрему личне заштите на раду само ако за њих располаже прописаном документацијом на језику који је у службеној употреби у Црној Гори, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбједносно-техничке податке.

Члан 24

(1) Запослени је дужан да на прописан начин употребљава средства и опрему личне заштите на раду, да их одржава и надокнади штету Послодавцу за оштећење или нестало средство, ако је до оштећења или нестанка дошло његовом кривицом.

Члан 25

(1) Оштећено средство и опрема личне заштите на раду, повлаче се из употребе и замјењују новим без обзира на то да ли је рок трајања истекао.

Члан 26

(1) Средства и опрема личне заштите на раду утврђују се Нормативом средства и опреме личне заштите на раду, посебно за сваки организациони дио Друштва.

(2) Норматив из става (1) овог члана садржи: назив радног мјеста, назив средства - опреме, количину и рок трајања за свако средство - опрему.

(3) Норматив из става (1) овог члана доноси директор организационог дијела Друштва.

2.7. Упутства за рад на безбједан начин

Члан 27

(1) Када технолошки процес рада захтјева додатно оспособљавање запосленог за безбједан рад, Послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбједан начин, путем обавјештавања, упутстава или инструкција у писаној форми.

(2) У изузетним случајевима, када запосленим пријети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавјештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Члан 28

(1) Послодавац је дужан да свако лице, које се по било ком основу налази у радној средини, упозори на опасна мјеста или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мјере безбједности које мора да примјени, и да га усмјери на безбједне зоне за кретање.

(2) Послодавац је дужан да видно обилежи и истакне ознаке за безбједност ради обавјештавања и информисања запослених о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања и дозвољеним мјестима задржавања као и о мјерама за спречавање или отклањање ризика.

(3) Послодавац је дужан да обезбједи да при-

ступ радном мјесту и радној средини, на коме пријети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (рад у близини напона и сл.) имају само лица која су оспособљена за безбједан рад, која су добила посебна упутства за рад на таквом мјесту и која су снабђена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

Члан 29

(1) Послодавац је дужан да изради писана упутства за безбједан рад у електроенергетским постројењима и на далеководима, како би се обезбједила највећа могућа заштита живота и здравља запослених и других лица која учествују у радним процесима или су присутна у процесу рада и радној средини.

(2) Упутствима из става (1) овог члана нарочито се прописује:

- обавезна процедура за обезбјеђење мјеста рада и радне средине прије почетка извођења радова,
- организација извођења радова и кретања,
- документа за рад и руковођење радовима.

(3) Писана упутстава доноси директор организационог дијела Друштва.

Члан 30

(1) У организационим дјеловима Друштва обавезно се постављају знаци упозорења.

(2) Избор мјеста рада, средстава рада и инсталација на којима се постављају знаци упозорења, њихов изглед и поруку утврђује организатор процеса рада у сарадњи са стручним лицем за послове заштите на раду.

(3) О постављању и замјени знакова упозорења стара се запослени задужен за обезбјеђење мјеста рада.

(4) Запослени су дужни да чувају знакове упозорења и да по њима поступају.

2.8. Забрања употребе средстава зависности

Члан 31

(1) Забрањено је узимање алкохола и других средстава зависности у току радног времена као и уношење ових средстава у просторије Послодавца.

Члан 32

(1) Запослени је дужан да се подвргне провјери ако се на основу његовог понашања може претпоставити да је под утицајем алкохола или неког другог средства зависности.

(2) Провјера се врши на предлог организатора процеса рада или другог запосленог.

(3) Поступак провјере спроводи стручно лице за послове заштите на раду у сарадњи са надлежном здравственом установом у складу са прописима о безбједности саобраћаја.

Члан 33

(1) Запослени код којег се утврди присуство алкохола или неког другог средства зависности, односно ако одбије да се подвргне провјери не може учествовати у процесу рада.

(2) Организатор процеса рада је дужан да запосленог из става (1) овог члана удаљи са мјеста рада.

(3) О извршеној провјери стручно лице за послове заштите на раду сачињава записник и о извршеној провјери обавјештава Послодавца.

III ПРАВА, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

Члан 34

(1) Послодавац је дужан да:

- донесе акт о процјени ризика;
- организује обављање послова заштите на раду ;
- одреди стручно лице за обављање послова заштите на раду;
- обезбједи предходне, периодичне и ванредне здравствене прегледе запослених;
- обезбједи запосленима средства и опрему за личну заштиту на раду;
- обезбједи одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- оспособи запослене за безбједан рад;
- спроводи рјешења надлежне инспекције рада;
- утврди мјере за пружање прве помоћи, заштиту од пожара и за спасавање и евакуацију у случају опасности;
- заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот и здравље запослених;
- да најмање једном годишње, сачини извјештај о заштити на раду запослених, који се разматра на органима управљања заједно са извјештајима о пословању;
- да на захтјев инспектора рада, обезбједи извјештај о стању заштите на раду запослених, као и о спроведеним мјерама у овој области;
- да одмах, а најкасније у року од 24 сата, од настанка, писмено пријави инспекцији рада сваку смртну повреду на раду, колективну повреду на раду и тешку повреду на раду, као и опасну појаву која би могла да угрози безбједност и здравље запослених;
- врши и друге послове у складу са законом и посебним прописима из области заштите на раду.

3.1. Информисање запослених

Члан 35

(1) Послодавац је дужан да запослене и њиховог представника информише о свим питањима од значаја за заштиту на раду, а нарочито о:

- ризицима по безбједност и здравље и заштитним и превентивним мјерама и активностима;
- мјерама прве помоћи у случају повреде на раду, заштити од пожара и поступку евакуације запослених при појави озбиљних и блиских опасности и о лицима која су задужена за спровођење ових мјера;
- правима у области медицине рада, хигијене рада и ергономије;
- здравственим опасностима на раду;
- плановима, мјерама и одлукама које би могле штетно да се одразе на здравље запослених услед загађења ваздуха, буке или вибрација на радном мјесту.

(2) Послодавац је дужан да запослене код другог послодавца које је ангажовао на адекватан начин информисе о питањима из става (1) овог члана.

3.2. Сарадња са синдикатом

Члан 36

(1) Послодавац је дужан да консултује запослене, односно њихове представнике и представнике синдиката и омогући им да учествују у расправама по свим питањима која се односе на безбједност и заштиту на раду, а нарочито у вези са:

- сваком мјером која може негативно утицати на безбједност и здравље;
- постављањем стручног лица за обављање активности у вези са заштитом и превенцијом од професионалних ризика, као и одређивањем лица за спровођење мјера пружања прве помоћи, заштите од пожара и евакуације запослених;
- процјеном опасности за безбједност и здравље на раду, мјерама заштите, листама професионалних несрећа до којих може доћи, као и о извјештајима о несрећама на раду и у вези са радом;
- ангажовањем овлашћених правних и физичких лица за обављање послова заштите на раду;
- планирањем и организовањем оспособљавања и провјере оспособљености запослених за безбједан рад.

(2) Послодавац је дужан да омогући представнику запослених да своје примједбе у вези заштите на раду достави инспектору рада за вријеме вршења надзора.

3.3. Колективно осигурање

Члан 37

(1) Послодавац је дужан да осигура запослене од повреде на раду, професионалних обољења обољења у вези са радом.

(2) Примије осигурања из става (1) овог члана падају на терет Послодавца, а одређују се у зависности од нивоа ризика од повређивања и обољења у вези са радом.

IV ПРАВА, ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ЗАПОСЛЕНОГ

4.1. Дужности запосленог

Члан 38

(1) Запослени је дужан:

- да се прије почетка рада упозна са мјерама заштите на раду на радном мјесту на које је распоређен, као и да се оспособи за њихово спровођење;
- да Послодавцу даје предлоге, примједбе и обавјештења о питањима из области заштите на раду;
- да обави лекарски преглед на који га упути Послодавац;
- да за вријеме рада примјењује прописане мјере заштите на раду, намјенски користи средства за рад и средства и опрему личне заштите на раду, сарађује са Стручним лицем за заштиту на раду, како би се спровеле прописане мјере за заштиту на раду;

- да у складу са својим сазнањима, одмах обавјести Послодавца, писмено, усмено или преко својих представника, о неправилностима, недостацима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном мјесту могла да угрози безбједност и здравље запослених.

(2) Ако Послодавац, ни након обавјештења, не отклони неправилности из става (1) алинеја 4 овог члана, у року од три дана или ако не предузме одговарајуће мјере за отклањање утврђених неправилности, запослени могу затражити интервенцију инспекције рада и о томе обавјестити стручно лице за заштиту на раду.

4.2. Права запосленог

Члан 39

(1) Запослени има право да одбије да ради, ако:

- претходно није упознат са свим опасностима или штетностима, односно ризицима на раду или ако му Послодавац није обезбједио прописани лекарски преглед;
- му пријети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нијесу спроведене прописане мјере заштите на раду на радном мјесту на које је распоређен, све док се те мјере не обезбједи;
- на средствима рада нијесу примјењене прописане мјере заштите на раду и тиме му је непосредно угрожена безбједност и здравље.

(2) Када запослени одбије да ради дужан је да се писмено обрати Послодавцу ради предузимања мјера које по мишљењу запосленог нијесу спроведене.

(3) Када запослени одбије да ради, а Послодавац сматра да захтјев запосленог није оправдан, дужан је да о томе одмах обавјести инспекцију рада.

4.3. Одговорност запосленог

Члан 40

(1) Запослени који се не придржава прописаних мјера заштите на раду чини повреду радне обавезе, односно прекршај, сагласно одредбама Закона о раду, Закона о Заштити на раду и Колективног уговора Послодавца.

V ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА ЗАШТИТЕ НА РАДУ

5.1. Начин организовања послова заштите на раду

Члан 41

(1) Послови заштите на раду организују се на начин који обезбјеђује личну и колективну сигурност запослених и безбједну радну средину.

(2) Послови заштите на раду организују се и обављају у организационим дјеловима Друштва.

Члан 42

(1) Послове заштите на раду обавља стручно лице за послове заштиту на раду, које у писаној форми одреди Послодавац.

(2) Стручно лице из става (1) овог члана треба да има високу стручну спрему техничког или другог одговарајућег смјера, најмање једну годишну радну искуства и положен стручни испит за

послове заштите на раду.

(3) Услов, начин и програм полагања стручног испита прописује надлежно министарство.

(4) Послодавац може ангажовати овлашћено правно или физичко лице за обављање одређених послова заштите на раду.

5.2. Стручно лице за послове заштите на раду

Члан 43

(1) Стручно лице за послове заштите на раду обавља следеће послове:

- савјетује Послодавца при планирању, избору и одржавању средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- савјетује Послодавца код опремања и уређивања радног мјеста,
- учествује у изради стручне подлоге за акт о процјени ризика;
- организује претходна и периодична испитивања услова радне средине (хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и освијетљености);
- организује периодичне прегледе и испитивања средстава за рад, електричних и других инсталација;
- предлаже мјере за побољшање услова рада, нарочито на радним мјестима са повећаним ризиком;
- прати примјену мјера за заштиту на раду и одржавање у исправном стању средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- учествује у изради упутства за безбједан рад и контролише њихову примјену;
- прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима као и обољењима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извјештаје са предлозима мјера за њихово отклањање;
- организује оспособљавање запослених за безбједан рад;
- предлаже мјеру забране рада на радном мјесту или употребе средства за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог,
- непосредно сарађује и координира по свим питањима из области заштите на раду са овлашћеном здравственом установом или овлашћеним лекаром;
- води и стара се о евиденцијама из заштите на раду и
- друге послове у складу са Законом и овим Правилником.

(2) У случају да Послодавац дозволи даљи рад и поред предузетих мјера у смислу става (1), алинеја 11 овог члана, Стручно лице за заштиту на раду је дужано да о томе обавјести инспекцију рада.

Члан 44

(1) Послодавац је дужан да стручном лицу омогући независно обављање послова и приступ свим подацима и информацијама који су од значаја за обављање послова заштите на раду.

5.3. Рад више послодавца

Члан 45

(1) Када Послодавац заједнички изводи ра-

дове са другим послодавцем, односно послодавцима на истом радилишту дужан је да прије почетка радова закључи уговор о међусобним обавезама, правима и одговорностима у организовању и спровођењу мјера заштите на раду.

(2) Уговор из става (1) овог члана доставља се инспекцији рада најкасније пет дана прије почетка радова.

VI ПОСЕБНЕ КАТЕГОРИЈЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 46

(1) Запослена жена и запослени млађи од 18 година живота не могу се распоредити на радно мјесто на којем се претежно обављају нарочито тешки физички послови, радови под земљом или под водом, нити на пословима који би могли штетно и с повећаним ризиком да утичу на њихово здравље и живот.

(2) Запосленој жени за вријеме трудноће и жена која има дијете млађе од три године живота и запосленом млађем од 18 година живота не може се одредити да ради дуже од пуног радног времена, нити ноћу.

(3) Послодавац је дужан да запосленог инвалида, распореди на послове који одговарају његовој преосталој радној способности у степену стручне спреме, у складу са актом о систематизацији.

(4) Ако се запослени инвалид не може распоредити у смислу става (3) овог члана, Послодавац је дужан да му обезбиједи друга права, у складу са законом.

VII ПРВА ПОМОЋ, ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА И ЕВАКУАЦИЈА

7.1. Пружање прве помоћи

Члан 47

(1) Послодавац је дужан да организује и обезбиједи пружање прве помоћи запосленом у случају повреде на раду или изненадне болести на радном мјесту до упућивања запосленог у здравствену установу.

(2) Обука и провјера обучености запосленог за пружање прве помоћи врши се у оквиру оспособљавања за безбједан рад.

Члан 48

(1) Послодавац је дужан да објекте и постројења у којима према акту о процјени ризика постоји повећана опасност од повређивања запослених снабдије одговарајућом опремом за пружање прве помоћи.

(2) Ормарић са опремом из става (1) овог члана треба да буде постављен на видном мјесту и прописно обиљежен.

7.2. Заштита од пожара

Члан 49

(1) Заштиту од пожара Послодавац остварује примјеном следећих превентивних мјера:
- постављањем и одржавањем у исправном стању противпожарних апарата и других

средстава за гашење пожара;

- одржавањем у исправном стању електричних инсталација и других уређаја у пословним зградама и електроенергетским постројењима;

- одржавањем простора око електроенергетских постројења и правилним складиштењем и редовним уклањањем запаљивих материја;

- одржавањем растиња у трасама далековода до висине која у случају пожара неће угрозити сигурност далековода.

7.3. Спасовање и евакуација

Члан 50

(1) Поступак спасавања и евакуације запослених у случају опасности утврђује се Планом спасавања и евакуације који доноси директор организационог дијела Друштва.

(2) Послодавац је дужан да обезбиједи контакт са одговарајућим службама за хитне интервенције видним истицањем бројева телефона ових служби на за то одређеном мјесту.

VIII ПОВРЕДЕ НА РАДУ

Члан 51

(1) Повредом на раду сматра се повреда запосленог која се догоди у директној узрочној, просторној и временској повезаности са обављањем послова радног мјеста.

(2) Послодавац је дужан да запосленом који се повриједио на раду на прописаном обрасцу изда исправу о повреди на раду.

(3) Садржина и поступак издавања пријаве из става (2) овог члана прописује надлежно министарство.

Члан 52

(1) Запослени је дужан да повреду на раду одмах пријави организатору процеса рада. Уколико због тежине повреде запослени није у могућности да повреду пријави, повреду је дужан да пријави запослени који је свједок догађаја.

(2) Организатор процеса рада је дужан да одмах по пријави сачини записник о повреди, узме изјаве од очевидаца и предузме друге радње које су од значаја за остваривање права по основу повреде на раду.

IX ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 53

(1) Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

- радним мјестима, а посебно о радним мјестима са повећаним ризиком;

- запосленима распоређеним на радним мјестима, а посебно о запосленима распоређеним на радним мјестима са повећаним ризиком;

- повредама на раду, болестима у вези са радом и професионалним обољењима;

- запосленима оспособљеним за безбједан рад;

- опасним материјама које се користе у току рада;

- извршеним испитивањима радне средине;

- извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад, средстава рада и средстава и опреме личне заштите на раду;

- извјештајима о заштити на раду запослених;

- претходним и периодичним здравственим прегледима;

- техничкој документацији (главне пројекте);

- документацији из заштите на раду (атест, записник о стручном налазу, упутства за руковање и одржавање средстава рада и сл.).

(2) Евиденције из става (1) овог члана воде се у складу са одредбама Правилника о виђењу евиденција из области заштите на раду ("Сл. Лист РСГ", бр. 67/2005) на прописаним обрасцима.

Члан 54

(1) Евиденције се воде у књигама или на образцу за аутоматску обраду података, односно на рачунарски подржан начин, уз обавезно исписивање на папиру.

(2) Ако се евиденције воде на рачунарски подржан начин, листови се морају увезати на крају календарске године.

(3) Књиге евиденције воде се на нумерисаним страницама.

(4) Упис у књиге из става (1) овог члана врши се одмах након стицања услова за евидентирање.

X ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 55

(1) Директори организационих дјелова Друштва ће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Правилника донијети:

- Норматив средстава и опреме личне заштите на раду;

- Упутство за безбједан рад у електроенергетским постројењима и на далеководима;

- Програм оспособљавања запослених за безбједан рад.

Члан 56

(1) Акт о процјени ризика, Послодавац ће донијети у року од 90 дана од дана објављивања Методологије о начину и поступку процјене ризика на радном мјесту са мјерама за отклањање ризика или свођења на најмању могућу мјеру, од стране надлежног министарства.

Члан 57

(1) Ступањем на снагу овог Правилника, престаје да важи Правилник о заштити на раду ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ЦРНЕ ГОРЕ АД - НИКШИЋ бр. 1001 - 8257 од 26.07. 2001. године.

Члан 58

(1) Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у информативном листу Друштва.

Број:10-00-3978
Никшић,
27.02.2007.

ПРЕДСЈЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА,
Др Радомир Миловић

На основу члана 48 и 69 *Статута Електропривреде Црне Горе АД Никшић* и члана 70 *Правилника о организацији Електропривреде Црне Горе АД Никшић*, Одбор директора ЕПЦГ Никшић на XII сједници одржаној 29.01. 2007. године, донио је

П РА В И Л Н И К О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ РАДНИХ МЈЕСТА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ А.Д. НИКШИЋ

Члан 1

У Правилнику о систематизацији радних мјеста Електропривреде Црне Горе АД Никшић бр.10-00-14978 од 17. 11. 2005.године, бр.10-00-9097 од 12.05.2006. године и бр.10-00-14636 од 22.09.2006 у Прилогу број 1- Одбор директора- у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

1. У одјелу **Одбору директора** за радно мјесто под редним бројем 4 - Савјетник за економске послове, у колони К1 број "6,83" замјењује бројем "7,20";
2. На радном мјесту под редним бројем 5 - Савјетник за правне и опште послове у колони К1 број "6,83" замјењује бројем "7,20".

Члан 2

У Прилогу број 2- **Извршни директор** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

1. На радном мјесту под редним бројем 3- "Савјетник извршног директора" у колони "врста школе" ријечи: "Електротехнички, Машински, Економски или Правни факултет" замјењују се ријечима: "Факултет техничких или друштвених наука", у колони "број извршилаца" број "3" замјењује бројем "4", и у колони К1 број "6,83" замјењује бројем "7,20".

2. Назив радног мјеста под редним бројем 4 - "Портпарол" мијења се и гласи: "Менаџер за односе с јавношћу", а у колони К1 број "6,83" замјењује се бројем "7,20".

3. Послије радног мјеста под редним бројем 4 систематизује се ново радно мјесто под редним бројем "4а" како слиједи

4а	Помоћник менаџера за односе с јавношћу за послове протокола и маркетинга	71.82.61 71.68.61 71.24.61	VII	Факултет друштвених или техничких наука	1	6,46	1,000
----	--	----------------------------------	-----	---	---	------	-------

4. Послије радног мјеста под редним бројем 11 систематизује се нови организациони облик "Тим за техничка питања и координације пројеката" и радна мјеста под редним бројем 11а, 11б и 11ц како слиједи:

11а	Руководилац тима	71.24.91 71.21.91 71.67.91 71.68.91	VII	Факултет техничких или друштвених наука	1	7,20	1,000
11б	Менаџер за техничка питања	71.24.91 71.21.91 71.67.91 71.68.91	VII	Факултет техничких или друштвених наука	1	7,00	1,000
11ц	Менаџер за координацију пројеката	71.24.91 71.21.91 71.67.91 71.68.91	VII	Факултет техничких или друштвених наука	1	7,00	1,000

Члан 3

У Прилогу број 3- **Дирекција Друштва** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

1. Радно мјесто под редним бројем 9 - "Аналитичар девизних извода", брише;
2. Назив радног мјеста под редним бројем 27- "Референт за утужење и заступање" мијења и гласи "Референт за заступање I", у колони врста школе брише ријеч "специјалиста" и у листу радног мјеста бришу ријечи "специјалиста- положен правосудни испит";

3. Назив радног мјеста под редним бројем 28- "Референт за утужење и заступање" мијења и гласи: "Референт за заступање II", а у колони К1 број "6,28" замјењује се бројем "6,46";

4. На радном мјесту под редним бројем 29 - "Референт за имовинско- правне послове", у колони К1 број "6,28" замјењује се бројем "6,46"

5. На радном мјесту под редним бројем 30 - "Референт за нормативне и организационе послове", у колони К1 број "6,28" замјењује се бројем "6,46"

6. Послије радног мјеста под редним бројем 35 систематизује се ново радно мјесто "35а" како слиједи:

35а	Архивар - специјалиста	61.68.01 61.88.02	VI	Виша школа	1	5,30	1,000
-----	------------------------	----------------------	----	------------	---	------	-------

7. Послије радног мјеста под редним бројем 60 систематизује се ново радно мјесто "60а" како слиједи:

60а	Инжењер за подршку	71.24.61 71.26.61	VII	ЕТ факултет енергетика/ електроника	1	6,28	1,000
-----	--------------------	----------------------	-----	-------------------------------------	---	------	-------

8. Радно мјесто под редним бројем 62 "Техничар за документацију- копирант" се брише;

9. На радном мјесту под редним бројем 77- "Менаџер Службе за донацију и координацију кредита" у колони шифра дјелатности додаје се шифра "71.67.61" и у колони врста школе додају ријечи "Економски факултет";

10. Назив радног мјеста под редним бројем 79- "Специјалиста за област преноса и управљања" мијења и гласи: "Специјалиста за област преноса и дистрибуције"

11. Радно мјесто под редним бројем 80- "Специјалиста за област дистрибуције" се брише;

12. Послије радног мјеста под редним бројем 82 систематизује се ново радно мјесто "82а" како слиједи:

82а	Преводилац/ секретар	71.99.61	VII	Филозофски или Филолошки факултет	1	6,28	1,000
-----	----------------------	----------	-----	-----------------------------------	---	------	-------

- 13.Послије радног мјеста под редним бројем 107 систематизује ново радно мјесто "107а" како слиједи:

107а	Инжењер за системски софтвер	61.24.00 61.26.00 61.28.00	VI	ЕТФ или Информатика	1	5,30	1,000
------	------------------------------	----------------------------------	----	---------------------	---	------	-------

14. На радном мјесту под редним бројем 115 у колони "број извршилаца" број "2" замјењује се бројем "1";

15. На радном мјесту под редним бројем 141 "Келнер- сервер" у колони "број извршилаца" број "6" замјењује бројем "7".

Члан 4

У Прилогу број 4 - **Функционална цјелина Производња** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

А) У Књизи број 1- Дирекција ФЦ Производња

1.Послије радног мјеста под редним бројем 2 систематизује ново радно мјесто "2а" како сlijеди:

2а.	PR Менаџер	71.82.61	VII	Факултет друштвених наука	1	6,46	1,00
-----	------------	----------	-----	---------------------------	---	------	------

Б) У Књизи број 2- ХЕ "Перућница"

1. На радном мјесту под редним бројем 43- "Радник машинске струке", у колони "број извршилаца", број "5" замјењује бројем "4".

2. На радном мјесту под редним бројем 48- "Грађевински радник II", у колони "број извршилаца", број "6" замјењује бројем "5".

3. Послије радног мјеста под редним бројем 48, систематизује ново радно мјесто "48а" које гласи:

48а.	Грађевински радник II- столар	30.10.35	III	Школа за КВ раднике	1	3,38	1,18
------	-------------------------------	----------	-----	---------------------	---	------	------

4. На радном мјесту под редним бројем 49- "Домар", у колони К2, број: "1,000" замјењује бројем: "1,18";

5. На радном мјесту под редним бројем 50 - "Помоћни радник", у колони "број извршилаца", број "5" замјењује бројем "4";

6. Назив радног мјеста под редним бројем 53 мијења и гласи: "Пословођа механизације", а у колони К₁ број "4,27" замјењује бројем: "4,60";

7. Назив радног мјеста под редним бројем 54 мијења и гласи: "Аутомеханичар", а у колони "број извршилаца" број "2" замјењује бројем "1".

8. На радном мјесту под редним бројем 84- "Шеф службе", у колони К1, број "6,65" замјењује бројем "6,83";

9. На радном мјесту под редним бројем 92- "Шеф службе", у колони К1, број: "6,65" замјењује бројем: "6,83";

10. Послије радног мјеста под редним бројем 107, систематизује ново радно мјесто "107а" које гласи:

107а.	Руководиоц МХЕ "Лијева Ријека"	50 24 33 50 21 87	V	Школа за ВК раднике електро или машинске струке	1	4,27	1,06
-------	--------------------------------	----------------------	---	---	---	------	------

11. Назив радног мјеста под редним бројем 123 мијења и гласи: "Организатор књиговодствених послова";

12. Назив радног мјеста под редним бројем 131 мијења и гласи "Књиговођа основних средстава, осигурања имовине и благајник"

13. Назив радног мјеста под редним бројем 133 мијења и гласи" Складиштар у погону ХЕ "Перућница", у колони "број извршилаца" број "4" замјењује бројем "2", а у колони К2 постојећи коефицијент замјењује бројем "1,15";

14. Послије радног мјеста под редним бројем 133, систематизује ново радно мјесто "133а" како сlijеди:

133а	Складиштар у Механизацији	40 82 02 40 67 02	IV	Гимназија или Економска школа	2	3,84	1,00
------	---------------------------	----------------------	----	-------------------------------	---	------	------

15. Послије радног мјеста под редним бројем 138, систематизује ново радно мјесто "138а" како сlijеди:

138а	Помоћни административни радник	20 71 00	II	Основна школа	1	2,50	1,00
------	--------------------------------	----------	----	---------------	---	------	------

16. Назив радног мјеста под редним бројем 147 мијења и гласи : "чистачица погонских просторија", а у колони "број извршилаца" број "10" замјењује бројем "8";

17. Послије радног мјеста под редним бројем 147, систематизује се ново радно мјесто "147а" како сlijеди:

147а.	Чистачица пословних просторија	10 45 02	I	Основна школа	2	2,44	1,00
-------	--------------------------------	----------	---	---------------	---	------	------

Ц) У Књизи број 3- ХЕ "Пива"

1. На радном мјесту под редним бројем 4- "Референт ЗНР И ППЗ" у колони К2 број "1,15" замјењује бројем "1,30";

2. Назив радних мјеста под редним бројем 10 и 11 мијења и гласи: "Машиниста агрегата";

3. Назив радног радног мјеста под редним бројем 16 мијења и гласи: "Водећи инжењер за високонапонска постројење и сопствену потрошњу";

4. Назив радног радног мјеста под редним бројем 17 мијења и гласи: "Водећи инжењер за електричне машине и електромоторне погоне";

5. Назив радног радног мјеста под редним бројем 19 мијења и гласи: "Водећи инжењер за ТСУ и телекомуникације", а у колони К1 број "6,28" замјењује бројем "6,46";

6. Назив радног радног мјеста под редним бројем 25 мијења се и гласи: "Техничар-референт за машинску опрему ";

7. На радном мјесту под редним бројем 26- "Шеф службе", у колони К1, број "6,65" замјењује бројем "6,83";

8. На радном мјесту под редним бројем 38- "Мјерач ФТМ" у колони "број извршилаца" број "1" замјењује бројем "2";

9. На радном мјесту под редним бројем 39- "Помоћник мјерача" у колони "број извршилаца" број "2" замјењује бројем "1";

10. Назив радног радног мјеста под редним бројем 42- "Техничар-евидентичар" мијења и гласи: "Техничар за обраду података";

11. На радном мјесту под редним бројем 53 - "Помоћни радник" у колони "број извршилаца" број "1" замјењује бројем "2";

12. На радном мјесту под редним бројем 69- "Помоћни радник" у колони "број извршилаца" број "5" замјењује бројем "4"

13. Назив радних мјеста под редним бројем 60 и 61 мијења се и гласи: "Радник машинске струке".

14. На радном мјесту под редним бројем 66- "Грађевински радник тесар-столар" у колони "број извршилаца" број "1" замјењује бројем "2".

15. Радно мјесто под редним бројем 67- "Грађевински радник- зидар" се брише.

16.Послије радног мјеста под редним бројем 80, поглавље "Служба реконструкције и модернизације" мијења се како сlijеди:

Служба реконструкције и модернизације								
81.	Шеф Службе	71 24 91	VII	Електротехнички факултет- смјер енергетика	1	6,83	1,060	V- мали VI- мали
82.	Главни инжењер електро послова	71 24 61	VII	Електротехнички факултет- смјер енергетика	1	6,46	1,090	I- мали V- мали VI- мали
82а	Одговорни надзорни инжењер за електро послове	71 24 61	VII	Електротехнички факултет- смјер енергетика	1	6,28	1,210	I- мали V- средњи VI - средњи
83.	Главни инжењер машинских послова	71 21 61	VII	Машински факултет	1	6,46	1,090	I - мали V - мали VI - мали
83а	Одговорни надзорни инжењер за машинске послове	71 21 61	VII	Машински факултет	1	6,28	1,210	I - мали V - средњи VI - средњи
83б	Главни инжењер за процесни и технички информациони систем	71 24 61	VII	Електротехнички факултет- смјер енергетика или електроника	1	6,46	1,090	I - мали V - мали VI - мали

83ц	Одговорни надзорни инжењер за процесни и технички информациони систем	71 26 04	VII	Електротехнички факултет- смјер електроника	1	6,28	1,210	I - мали V- средњи VI - средњи
83д	Главни инжењер грађевинских послова	71 52 61	VII	Грађевински факултет	1	6,46	1,090	I - мали V - мали VI - мали
83е	Одговорни надзорни инжењер за грађевинске послове	71 52 61	VII	Грађевински факултет	1	6,28	1,210	I- мали V- средњи VI- средњи
83ф	Специјалиста за финансије	71 67 61	VII	Економски факултет	1	6,46	1,000	
83г	Преводацац	71 88 43	VII	Филозофски или Филолошки факултет- смјер енглески језик	1	6,28	1,000	
84.	Административни техничар	40 24 21 40 2100	IV	Средња школа	1	3,98	1,060	V- мали VI- мали

17. Назив радног радног мјеста под редним бројем 99 мијења се и гласи: "Дактилограф- копирант", а у колони К1 број "3,20" замјењује бројем "3,38";

18. Назив радног мјеста под редним бројем 102 мијења се и гласи: "Кафе куварца у пословној згради", у колони "број извршилаца" број "3" замјењује бројем "1", у колони К2 број "1,30" замјењује бројем "1,00" и у колони опис К2 ријечи: "IV- велики VI- велики" бришу;

19. Послије радног мјеста под редним бројем 102 додаје се ново радно мјесто "102а" како сlijеди:

102а	Кафе куварца у погону	30 65 15	III	Школа за КВ раднике угоститељског или трговачког смјера	2	3,20	1,30	
------	-----------------------	----------	-----	---	---	------	------	--

20. Назив радног мјеста под редним бројем 103 мијења се и гласи: "Сервирка I", у колони "број извршилаца" број "2" замјењује бројем "1", и у колони К2 број "1,00" замјењује бројем "1,27";

21. Послије радног мјеста под редним бројем 103 систематизује се ново радно мјесто "103а" како сlijеди:

103а	Сервирка II	30 65 13	III	Школа за КВ раднике угоститељског или трговачког смјера	1	3,20	1,30	
------	-------------	----------	-----	---	---	------	------	--

Д) У Књизи број 4- ТЕ "Пљевља"

1. На радном мјесту под редним бројем 93- "Руковац пресе" у колони К1 уписује број "4,27" а у колони К2 уписује број "1,125";

2. На радном мјесту под редним бројем 96- "Домар" у колони К1 уписује број "3,98" а у колони К2 уписује број "1,150";

3. На радном мјесту под редним бројем 97- "Предрадник механичарске радионице" у колони К1 уписује број "4,40" а у колони К2 уписује број "1,050";

4. На радном мјесту под редним бројем 118- "Електричар II" у колони К1 уписује број "4,26" а у колони К2 уписује број "1,125";

5. На радном мјесту под редним бројем 147- "Референт за увоз и извоз и ПДВ" у колони К1 уписује број "6,28" а у колони К2 уписује број "1,000";

6. На радном мјесту под редним бројем 167- "Телефониста на централи" у колони К1 уписује број "3,38" а у колони К2 уписује број "1,040";

7. На радном мјесту под редним бројем 168 - "Курир" у колони К1 уписује се број "2,44", а у колони К2 уписује број "1,000".

Члан 5

У прилогу број 5 - **Функционална цјелина Пренос** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

1. Послије радног мјеста под редним бројем 2, систематизује ново радно мјесто "2а" како сlijеди:

2а	Главни инжењер за планирање, развој и изградњу телекомуникационог система	71 24 71	VII	ЕТФ	1	6,65	1,00	
----	---	----------	-----	-----	---	------	------	--

"

2. На радном мјесту под редним бројем 3 - "Менаџер за односе са јавношћу" у колони К1 број "6,10" замјењује бројем "6,28";

3. У називу радног мјеста под редним бројем 26, брише ријеч "ФЦ"

4. У називу радног мјеста под редним бројем 27, брише ријеч "директора"

5. На радном мјесту под редним бројем 28- "Дактилограф", у колони број извршилаца, бој "2" замјењује бројем "1";

6. Послије радног мјеста под редним бројем 37, систематизује ново радно мјесто "37а", како сlijеди:

37а	Референт за Комерцијалне послове	716761	VII	Економски факултет	1	6,28	1,00	
-----	----------------------------------	--------	-----	--------------------	---	------	------	--

7. На радном мјесту под редним бројем 40- "Шеф Службе за управљање преносним системом и производним капацитетима" у колони К1 број "6,83" замјењује бројем "7,00";

8. На радном мјесту под редним бројем 42- "Оператер преносног система" у колони К1 број "6,28" замјењује бројем "6,46";

9. Радна мјеста под редним бројем 49 и 50 се бришу и систематизује радно мјесто "49а" како сlijеди:

49а	Инжењер за припрему електроенергојеката и АМР	71.24.61	ЕТФ енергетски смјер	1	6,28	1,000	
-----	---	----------	----------------------	---	------	-------	--

10. Назив радног мјеста под редним бројем 53, мијења се и гласи: "Главни Инжењер за аналитику, енергетске обрачунае и прогнозе", а у колони К1 број "6,28" замјењује се бројем: "6,65";

11. Назив радног мјеста под редним бројем 55 мијења се и гласи: "Администратор- оператер", а у колони К1 број "3,70" замјењује се бројем: "3,84";

12. На радном мјесту под редним бројем 81 - "Руковац електричне команде у ТС: Подгорица 2, Пљевља 2, Рибаревине, Подгорица 1", у колони "број извршилаца", број "35" замјењује бројем "36";

13. На радном мјесту под редним бројем 82 - "Руковац електричне команде у ТС: Мојковац, Никшић", у колони "број извршилаца", број "10" замјењује бројем "9";

14. На радном мјесту под редним бројем 83- "Руковац електричне команде у ТС: Пљевља 1, Беране, Бар, Тиват, Херцег Нови, Будва, Цетиње, Даниловград, Улцињ", у колони број извршилаца, број "39" замјењује бројем "38";

15. На радном мјесту под редним бројем 84- "Шеф службе", у колони К1 број "6,83" замјењује бројем "7,00";

16. На радном мјесту под редним бројем 92- "Главни инжењер", у колони К2 број "1,025" замјењује бројем "1,060" и у колони опис К2 текст мијења и гласи: " I мали, III мали";

17. Радно мјесто под бројем 96 - "Водећи монтер за одржавање ДВ се брише и умјесто њега систематизују два нова радна мјеста "96а" и "96 б", како сlijеди:

96а	50.24.32	V	Водећи монтер за одржавање ДВ 1	Школа за КВ раднике- смјер енергетика	10	4,27	1,285	I средњи II средњи III велики
96б	50.24.32	V	Водећи монтер за одржавање ДВ 2	Школа за КВ раднике- смјер енергетика	2	4,27	1,145	I средњи II средњи III мали

18. Радно мјесто под бројем 97- "Електромонтер за одржавање ДВ" се брише а умјесто њега систематизују два нова радна мјеста "97а" и "97б" како сlijеди:

97а	Електромонтер за одржавање ДВ 1	302431	III	Школа за КВ раднике- смјер енергетика	18	3,90	1,285	I средњи II средњи III велики
-----	---------------------------------	--------	-----	---------------------------------------	----	------	-------	-------------------------------------

976	Електромонтер за одржавање ДВ 2	302431	III	Школа за КВ раднике-смјер енергетика	7	3,90	1,145	I средњи II средњи III мали
-----	---------------------------------	--------	-----	--------------------------------------	---	------	-------	-----------------------------------

19. Послије радног мјеста под редним бројем 123, систематизује ново радно мјесто "123а" како слиједи:

123а	Референт за инвестиције	716761	VII	Економски факултет	1	6,28	1,000	
------	-------------------------	--------	-----	--------------------	---	------	-------	--

20. Назив радног мјеста под редним бројем 126 мијења и гласи: "Главни инжењер за РЕМ трансакције", у колони "шифра занимања" брише број: "716761", а у колони "Врста школе" бришу ријечи "Економски факултет"

21. Радно мјесто под редним бројем 127 брише и систематизује ново радно мјесто "127а" како слиједи:

127а	Инжењер за РЕМ трансакције	712461	VII	ЕТФ-смјер енергетика	1	6,28	1,000	
------	----------------------------	--------	-----	----------------------	---	------	-------	--

Члан 6

У прилогу број 6 - **Функционална цјелина Дистрибуција** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се у:

А) Књизи број 1- Дирекција ФЦ Дистрибуција:

1. На радном мјесту под редним бројем 55- "Инжењер за информационе технологије", у колони врста школе, додаје ријеч "енергетика";

Б) У Књизи број 2- Електродистрибуција Бар

1. На радном мјесту под редним бројем 4- "Електро монтер I", у колони "број извршилаца" број 2" замјењује бројем "3";

2. На радном мјесту под редним бројем 8- "Електро монтер I", у колони број извршилаца, умјесто броја "1" уписује број "2";

3. Радно мјесто под редним бројем 32- "Портир- телефониста" укида и брише из табеларног прегледа.

Ц) У Књизи број 3- Електродистрибуција Беране

1. На радном мјесту под редним бројем 6- "Вођа екипе у Петњици" у колони "шифра занимања" бројеви: "61.24.00 50.24.33" замјењују се бројевима: "50.24.32" и "40.24.32", у колони "степен стручне спреме" ријечи: "VI и V" замјењују се ријечима V и IV", у колони "врста школе" ријечи: "Виша ел.техн.школа, школа за ВК раднике" замјењују се ријечима: "Школа за ВК раднике /СТШ", а у колони К1 број "5.30" замјењује се бројем "4.43";

2. На радном мјесту под редним бројем 7- "Електро монтер II/1", у колони "број извршилаца", умјесто броја "3" уписује број "4";

3. На радном мјесту под редним бројем 8- "Електро монтер II/2", у колони "број извршилаца", умјесто броја "10" уписује број "4";

4. Послије радног мјеста под редним бројем 8, систематизује се ново радно мјесто "8а" како слиједи:

8а	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике	5	3,73	1,205	I- средњи II- мали III- средњи
----	------------------	----------	-----	---------------------	---	------	-------	--------------------------------------

5. На радном мјесту под редним бројем 11 - "Уклопничар", у колони "степен стручне спреме", уз постојећи "IV", додаје се "V" степен, у колони "шифра занимања" додаје се "50.24.32", у колони "врста школе" уписује се "Школа за ВК раднике/СТШ";

6. На радном мјесту под редним бројем 12- "Дежурни електричар", у колони "шифра занимања" умјесто броја: "30.24.32" уписује се број: "50.24.32"; "40.24.32", у колони "степен стручне спреме" умјесто ријечи: "III" уписује се ријеч "V/IV" у колони врста школе умјесто ријечи: "Школа за КВ раднике" уписују се ријечи: "Школа за ВК раднике/СТШ", а у колони К1 број "3.55" замјењује се бројем "4.10".

7. На радном мјесту под редним бројем 13 - "Диспечер", у колони "степен стручне спреме", умјесто ријечи "III" уписује се ријеч "IV", у колони "шифра занимања" умјесто постојеће уписује се "40.24.02", у колони "врста школе" умјесто ријечи "Школа за КВ раднике" уписује се "СТШ", а у колони К1 број "3.55" замјењује се бројем "4.12".

8. Радно мјесто под редним бројем 16 се брише и систематизује ново радно мјесто које гласи "16а" како слиједи:

16а	Пословођа	50.24.33 40.20.01	V/IV	Школа за ВК раднике СТШ	1	4,27	1,060	I - мали III- мали
-----	-----------	----------------------	------	-------------------------	---	------	-------	-----------------------

9. Радно мјесто под редним бројем 17 се брише и систематизују два радна мјеста "17а" и "17б" како слиједи:

17а	Електромонтер I	50.24.32	V	Школа за ВК раднике СТШ	1	4,27	1,060	I- мали III- мали
17б	Електромонтер II/2	30.24.32	III	Школа за КВ раднике	5	3,38	1,060	I- мали III- мали

10. Назив радног мјеста под редним бројем 18- "Шеф Одјељења за контролу", мијења и гласи: "шеф одјељења за искључење", у колони "степен стручне спреме" додаје се ријеч: "VI", у колони "шифра занимања" додаје се број: 161.24.00", у колони "врста школе" додају се ријечи: "ЕТФ- I степен- енергетски смјер";

11. Назив радног мјеста под редним бројем 19 - "Електромонтер II", мијења и гласи : "Електромонтер II/2";

12. Послије радног мјеста под редним бројем 19 систематизује ново радно мјесто "19а" како слиједи:

19а	Шеф Одјељења	71.24.71	VII	ЕТФ - енергетски смјер	1	6,46	1,000	
-----	--------------	----------	-----	------------------------	---	------	-------	--

13. Назив радног мјеста под редним бројем 24 - "Књиговођа аналитике", мијења и гласи: "Књиговођа аналитике, материјалних и основних средстава";

14. Назив радног мјеста под редним бројем 25- "Књиговођа материјалних и основних средстава - благајник", мијења и гласи: "Благајник и обрачунски радник";

15. Послије радног мјеста под редним бројем 28, систематизује се ново радно мјесто "28а" како слиједи:

28а	Референт за радне односе, опште и кадровске послове и заштиту на раду	40 70 21	IV	Средња школа општег смјера	1	3,70	1,000	
-----	---	----------	----	----------------------------	---	------	-------	--

16. На радном мјесту под редним бројем 33- "Возач", у колони број извршилаца, број "2" замјењује бројем "1";

17. На радном мјесту под редним бројем 34- "Аутомеханичар", у колони "број извршилаца", број "1" замјењује бројем "2";

18. Радно мјесто под редним бројем 38- "Електромонтер II", се брише, а систематизују два радна мјеста "38а" и "38б" која гласе :

38а	Електромонтер II/1	40.24.01	IV	СТШ	7	4,27	1,095	II- велики III- мали
38б	Електромонтер II/2	30.24.32	III	Школа за КВ раднике	2	3,73	1,205	I- средњи II- мали III- средњи

19. На радном мјесту под редним бројем 39- "Дежурни електричар" у колони "шифра занимања" умјесто постојећег уписује се број: "50.24.32" и "40.24.32", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "школа за ВК раднике /СТШ", а у колони К1 број "3.55" замјењује се бројем "4.10".

20. На радном мјесту под редним бројем 44 - "Дежурни електричар" у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује се шифра, "50.24.32" и "40.24.32", у колони "степен стручне спреме" умјесто постојећег уписује се V/IV", у колони "врста школе" умјесто ријечи: "Школа за КВ раднике", уписује се ријечи: "Школа за ВК/СТШ", а у колони К1 број "3.55" замјењује се бројем "4.10".

Д) У Књизи број 4- Електродистрибуција Бијело Поље

1. У поднаслову "Група за одржавање ТС и каблова" умјесто броја "2" уписује се број "1.5".
2. На радном мјесту под редним бројем 14 - "Електро монтер I", у колони број извршилаца, број "2" замјењује бројем "3";
3. Радно мјесто под редним бројем 18 - "Електромонтер II" се брише;
4. На радном мјесту под редним бројем 24 - "Аналитичар за контролу и наплату", у колони број извршилаца број "1" замјењује бројем "2";
5. Радно мјесто под редним бројем 40 - "Референт за радне односе, опште и кадровске послове" се брише;
6. Радно мјесто под редним бројем 45- "Аутомеханичар" се брише.
7. На радном мјесту под редним бројем 47- "Возач", у колони број извршилаца, број "2" замјењује бројем "3";

Е) Књизи број 5- Електродистрибуција Будва

1. На радном мјесту под редним бројем 12- "Пословођа", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV", додаје се "V" степен, у колони шифра занимања додаје "50.24.32", у колони врста школе додаје "Школа за ВК раднике", а у колони К1 број "4.40" замјењује се бројем "4.43".
2. На радном мјесту под редним бројем 13 - "Техничар за контролу и мјерење", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV", додаје "V" степен, у колони шифра занимања додаје "50.24.32", и у колони врста школе додаје "Школа за ВК раднике";
3. На радном мјесту под редним бројем 20 - "Шеф пословнице Петровац", мијења шифра занимања, степен стручне спреме и врста школе и умјесто постојећег уписује: "71.24.71"; "VII"; "ЕТФ", у колони К1 број "4.60" замјењује се бројем 16.28", а у колони К2 број "1.060" се брише.

4. Радно мјесто под редним бројем 28- "Возач" мијења како слиједи:

28	Аутомеханичар	40.56.02	IV	СТШ - смјер за аутомеханичара	1	3.70	1.030	I- мали
----	---------------	----------	----	-------------------------------	---	------	-------	---------

Ф) У Књизи број 6 - Електродистрибуција Цетиње

1. У називу радног мјеста под редним бројем 5- "Референт за рад и радне односе" додаје ријеч "архивар";
2. На радном мјесту под редним бројем 19- "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "1" замјењује бројем "2";

Г) У Књизи број 8 - Електродистрибуција Колашин

1. На радном мјесту под редним бројем 2- "Технички директор", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "VII", додаје "VI" степен, у колони шифра занимања додаје "61.24.00", у колони врста школе додаје "ЕТФ - I степен- енергетски смјер";
2. На радном мјесту под редним бројем 5- "Електромонтер", у колони број извршилаца број "3" замјењује бројем "5";
3. На радном мјесту под редним бројем 8- "Електромонтер", у колони број извршилаца број "4" замјењује бројем "3";
4. На радном мјесту под редним бројем 10- "Електромонтер", у колони број извршилаца број "4" замјењује бројем "3";
5. На радном мјесту под редним бројем 15- "Електромонтер", у колони број извршилаца број "2" замјењује бројем "3";
6. На радном мјесту под редним бројем 17- "Електромонтер", у колони број извршилаца број "3" замјењује бројем "2";
7. На радном мјесту под редним бројем 24 - "КВ возач" у колони К1 број

"3.20" замјењује се бројем "3.38".

Х) У Књизи број 9- Електродистрибуција Котор

1. У називу радног мјеста под редним бројем 55- "Административни радник" додаје ријеч "архивар";
2. У називу радног мјеста под редним бројем 56 - "Дактилограф - архивар" брише ријеч "архивар", а у колони врста школе брише ријеч "гимназија".

И) У Књизи број 10 - Електродистрибуција Мојковац

1. Радна мјеста под редним бројевима 4- "Вођа екипе за ваздушне водове" и 5 - "Вођа екипе за ТС и каблове" се бришу и систематизује ново радно мјесто "4а" како слиједи:

"4а"	Вођа екипе за ваздушне водове и ТС и каблове	40.24.32	V	СТШ - енергетски смјер	1	4,55	1.095	II - велики III - мали
------	--	----------	---	------------------------	---	------	-------	------------------------

2. Послије радног мјеста под редним бројем 12, систематизује се ново радно мјесто "12а" како слиједи:

12а	Шеф Одјељења за мјерење контролу и искључења	61.24.00	VI	Виша школа-енерг. смјера	1	5,71	1.000	
-----	--	----------	----	--------------------------	---	------	-------	--

3. На радном мјесту под редним бројем 14- "Електромонтер II/1", у колони број извршилаца, број "2" замјењује бројем "1";

4. Послије радног мјеста под редним бројем 14, систематизује се ново радно мјесто "14а" како слиједи:

14а	Инжењер за развој, инвестиције и сагласности	71.24.00	VII	ЕТФ	1	6,28	1.000	
-----	--	----------	-----	-----	---	------	-------	--

5. Послије радног мјеста под редним бројем 15, систематизује се ново радно мјесто "15а" како слиједи:

15а	Шеф Одјељења за правне, кадровске и опште послове	71.68.71	VII	Правни факултет	1	6,46	1.000	
-----	---	----------	-----	-----------------	---	------	-------	--

6. Радно мјесто под редним бројем 19 "Шеф Одјељења" се брише.

7. На радном мјесту под редним бројем 23 - "Магационер", у колони врста школе, поред постојећег додају ријечи: "Средња економска школа";

Ј) У Књизи број 11- Електродистрибуција Никшић

1. У називу радног мјеста под редним бројем 12- "Електромонтер I", у колони број извршилаца, број "4" замјењује бројем "5";
2. У називу радног мјеста под редним бројем 13- "Електромонтер II", у колони број извршилаца, број "10" замјењује бројем "9";
3. Назив радног мјеста под редним бројем 21- "Шеф групе" мијења и гласи: "Шеф групе I";
4. Радно мјесто под редним бројем 25 - "Вођа групе II" брише и систематизује ново радно мјесто "25а" како слиједи:

25а	Шеф Групе II	71.24.71	VII	ВСС- смјер Енергетски	1	6,65	1.000	
-----	--------------	----------	-----	-----------------------	---	------	-------	--

5. На радном мјесту под редним бројем 39 - "Бравар- варилац", у колони број извршилаца, број "2" замјењује бројем "1";

6. Послије радног мјеста под редним бројем 39, систематизује ново радно мјесто "39а" како слиједи:

39а	Бравар - варилац	30.18.13	III	Школа за КВ раднике	1	3,55	1,030	I- мали
-----	------------------	----------	-----	---------------------	---	------	-------	---------

7. Радно мјесто под редним бројем 49- "Шеф Одјељења" се брише;

8. На радном мјесту под редним бројем 51- "Складиштар- алатничар", у колони број извршилаца, број "1" замјењује бројем "2";

9. Послије радног мјеста под редним бројем 52, систематизује ново радно мјесто "52а" како слиједи:

52а	Референт за правна заступања	71.68.54	VII	Правни факултет	1	6.10	1.000
-----	------------------------------	----------	-----	-----------------	---	------	-------

10. На радном мјесту под редним бројем 60 - "Шеф пословнице", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "VI", додаје се "VII" степен, у колони шифра занимања уз постојећу додаје се "71.24.71", у колони врста школе додаје се "Електротехнички факултет", а у колони К1 број "5.92" замјењује се бројем "6.28".

11. На радном мјесту под редним бројем 63- "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "4" замјењује бројем "5";

12. Радно мјесто под редним бројем 65- "Помоћни радник" се брише.

К) У Књизи број 13- Електродистрибуција Подгорица

1. Послије радног мјеста под редним бројем 3, систематизује се ново радно мјесто "3а" како слиједи:

3а	Савјетник директора	71.24.91 71.67.91 71.68.91	VII	Електротехнички факултет Економски факултет Правни факултет	1	6.65	1.000
----	---------------------	----------------------------------	-----	---	---	------	-------

1. Назив радног мјеста под редним бројем 9 - "Инжењер у групи" мијења и гласи "Шеф групе";

3. На радном мјесту под редним бројем 21- "Инжењер за СДУ" у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује се "71.26.06" и "71.28.22", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "Електротехнички факултет смјер енергетика и електроника", у колони број извршилаца број "1" замјењује бројем "2";

4. Послије радног мјеста под редним бројем 21, систематизује ново радно мјесто "21а" како слиједи:

21а	Техничар за управљање	40.28.01 40.27.02	IV	СТШ - смјер електроника/ смјер телекомуникације	2	3.70	1.000
-----	-----------------------	----------------------	----	--	---	------	-------

5. Радно мјесто под редним бројем 22 - "Инжењер за софтвер" се брише;

6. Радно мјесто под редним бројем 23 - "Техничар за софтвер" се брише;

7. Радно мјесто под редним бројем 24 - "Техничар за хардвер" се брише;

8. На радном мјесту под редним бројем 32- "Шеф групе", у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "50.24.33" и "40.24.01", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "ВК/СТШ - енергетски смјер";

9. На радном мјесту под редним бројем 36 - "Шеф групе", у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "50.24.33" и "40.24.01", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "ВК/СТШ - енергетски смјер";

10. На радно мјесто под редним бројем 43- Техничар", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "СТШ - енергетски смјер";

11. На радном мјесту под редним бројем 45- "Шеф групе", у колони шифра занимања, умјесто постојеће уписује "50.24.33" и "40.24.01", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "ВК/СТШ - енергетски смјер";

12. На радном мјесту под редним бројем 48- "Шеф групе", у колони шифра занимања, умјесто постојеће уписује се "50.24.33" и "40.24.01", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује се "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "ВК/СТШ - енергетски смјер";

13. На радном мјесту под редним бројем 65- "Референт за осталу потро-

шњу", у колони шифра занимања, умјесто постојеће уписује се "50.24.33" и "40.24.32", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује се "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "ВК/СТШ - енергетски смјер", у колони К1 број "3.70" замјењује се бројем "4.10".

14. Послије радног мјеста под редним бројем 65, систематизује ново радно мјесто "65а" како слиједи

65а	Техничар за рекламирање	40.24.01 40.28.01	IV	СТШ - енергетски смјер / смјер електроника	1	3.70	1.000
-----	-------------------------	----------------------	----	--	---	------	-------

15. На радном мјесту под редним бројем 71 - "Магационер" у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "50.24.33", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује "V", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Школа за ВК раднике- енергетски смјер";

16. На радном мјесту под редним бројем 72- "Шеф одјељења", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Електротехнички факултет - енергетски смјер";

17. На радном мјесту под редним бројем 73- "Инжењер за мјерење и контролу", у колони број извршилаца број "4" замјењује бројем "3";

18. Радно мјесто под редним бројем 74 - "Инжењер у одјељењу" се брише;

19. На радном мјесту под редним бројем 75- "Инжењер за анализу потрошње" у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "71.24.01" и "71.70.41", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Електротехнички факултет- енергетски смјер" и "Факултет организације рада";

20. На радном мјесту под редним бројем 76- "Референт у одјељењу", у колони број извршилаца, број "3" замјењује бројем "2";

21. На радном мјесту под редним бројем 77- "Техничар за бројила", у колони број извршилаца број "5" замјењује бројем "8";

22. Радно мјесто под редним бројем 78- "Техничар за искључења" се брише;

23. На радном мјесту под редним бројем 79- "Електромонтер I", у колони број извршилаца број "10" замјењује бројем "9";

24. На радном мјесту под редним бројем 80- "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "26" замјењује бројем "14";

25. Послије радног мјеста под редним бројем 80, систематизује ново "Одјељење за мјерење и искључења" у Служби за мјерење и контролу и систематизују нова радна мјеста "80а", "80б", "80ц" и "80е" како слиједи:

80а	Инжењер у Одјељењу	61.24.02	VI	Виша школа енергетски смјер	1	5.71	1.060	I- мали III- мали
80б	Референт у Одјељењу	62.28.22 61.67.23	VI	Вишешколаравачуварски смјер пословни смјер/ математички смјер	1	5.30	1.000	-
80ц	Техничар за искључења	40.24.02	IV	СТШ- енергетски смјер	2	4.12	1.060	I- мали III- мали
80д	Електромонтер I	50.24.33	V	Школа за ВК раднике енергетски смјер	2	4.10	1.060	I- мали III- мали
80е	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике енергетски смјер	11	3.38	1.060	I- мали III- мали

26. На радном мјесту под редним бројем 82- "Техничар у служби", у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "50.24.33" и "40.24.32", у колони степен стручне спреме мијења и умјесто постојећег уписује "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "ВК/СТШ - енергетски смјер";

27. На радном мјесту под редним бројем 92- "Референт у одјељењу", у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "50.24.33" и "40.24.01", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује се "V/IV", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "ВК/СТШ - енергетски смјер", "Економска школа" и "Гимназија";

28. На радном мјесту под редним бројем 96- "Возач I", у колони број извршилаца број "5" замјењује бројем "4";

29. На радном мјесту под редним бројем 99 - "Аутомеханичар I", у колони

број извршилаца број "2" замјењује бројем "1";

30. На радном мјесту под редним бројем 100 - "Аутомеханичар II", у колони број извршилаца број "1" замјењује бројем "2";

31. На радном мјесту под редним бројем 104 - "Алатничар", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "ССС- инвалид";

32. На радном мјесту под редним бројем 111- "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "2" замјењује бројем "3";

33. Радно мјесто под редним бројем 112- "Електромонтер II" се брише;

34. На радном мјесту под редним бројем 114 - "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "2" замјењује бројем "3";

35. Радно мјесто под редним бројем 115 - "Електромонтер II" се брише;

36. На радном мјесту под редним бројем 117 - "Возач II", у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује "30.56.04", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује "III", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Школа за КВ возач";

37. Група за мјерење и искључење (6.3.1) у Одјељењу за мјерење и контролу у Пословници Даниловград се брише и бришу радна мјеста под редним бројем 129 - "Техничар у групи" и 130- "Електромонтер II";

38. Група за контролу, мјерења и прикључке (6.3.2) у Одјељењу за мјерење и контролу у Пословници Даниловград се брише и бришу радна мјеста под редним бројем 131- "Електромонтер I", 132- "Електромонтер II" и 133- "читач- контролор"

39. Послије радног мјеста под редним бројем 128, систематизује нова "Група за мјерење, контролу и прикључке" у Одјељењу за мјерење и контролу у Пословници Даниловград и систематизују нова радна мјеста "128а", "128б" и "128ц" како сlijеди:

128а	Техничар у Групи	40.24.32	IV	СТШ - енергетски смјер	1	4.12	1.060	I - мали III - мали
128б	Електромонтер I	50.24.33	V	Школа за ВК раднике енергетски смјер	2	4.27	1.060	I - мали III - мали
128ц	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике енергетски смјер	5	3.38	1.060	I - мали III - мали

40. Послије радног мјеста под редним бројем 130, систематизује нова "Група за искључење и мјерење" у Одјељењу за мјерење и контролу у Пословници Даниловград и систематизују нова радна мјеста "130а", "130б" и "130ц" како сlijеди:

130а	Инжењер за искључење и мјерење	61.24.06 62.28.22	VI	Виша школа енергетски смјер/ рачунарски смјер	1	5.71	1.060	I - мали III - мали
130б	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике енергетски смјер	2	3.38	1.060	I - мали III - мали
130ц	Читач - контролор	40.24.32 30.24.32	IV III	ССС/КВ	2	3.70	1.060	I - мали III - мали

41. На радном мјесту под редним бројем 147- "шеф одјељења", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Електротехнички факултет- енергетски смјер" и "Електротехнички факултет- I степен";

42. На радном мјесту под редним бројем 149- "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "2" замјењује бројем "3";

43. Група за искључење- Голубовци (7.2.2) у Одјељењу за мјерење и контролу Голубовци и Тузи у Пословници Голубовци и Тузи се брише и брише радно мјесто под редним бројем 151- "Електромонтер II";

44. На радном мјесту под редним бројем 153- "Електромонтер II", у колони број извршилаца број "2" замјењује бројем "3";

45. Организациони облици: "Група за искључење- Тузи (7.2.4)" у Одјељењу за мјерење и контролу Голубовци и Тузи у Пословници Голубовци и Тузи се брише и брише радно мјесто под редним бројем 155- "Електромонтер II";

46. Послије радног мјеста под редним бројем 154, систематизује нови организациони облик "Група за искључење- Голубовци и Тузи" у Одјељењу за мјерење и контролу Голубовци и Тузи у Пословници Голубовци и Тузи и систематизује ново радно мјесто "154а" како сlijеди:

154а	Инжењер за искључење	61.24.06	VI	Виша школа енергетски смјер	1	5.71	1.060	I - мали III - мали
------	----------------------	----------	----	-----------------------------	---	------	-------	------------------------

47. Послије радног мјеста под редним бројем 154а систематизује нови организациони облик "Екипа за искључење- Голубовци" у "Групи за искључење- Голубовци и Тузи" у Одјељењу за мјерење и контролу Голубовци и Тузи у Пословници Голубовци и Тузи и систематизује ново радно мјесто "154б" како сlijеди:

154б	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике енергетски смјер	2	3.38	1.060	I - мали III - мали
------	------------------	----------	-----	--------------------------------------	---	------	-------	------------------------

48. Послије радног мјеста под редним бројем 154б систематизује нови организациони облик: "Екипа за искључење - Тузи" у "Групи за искључења- Голубовци и Тузи" у Одјељењу за мјерење и контролу Голубовци и Тузи, у Пословници Голубовци и Тузи, систематизује ново радно мјесто "154ц" како сlijеди:

154ц	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике енергетски смјер	2	3.38	1.060	I - мали III - мали
------	------------------	----------	-----	--------------------------------------	---	------	-------	------------------------

49. Послије радног мјеста под редним бројем 162, систематизује ново радно мјесто "162а" како сlijеди:

162а	Референт за планирање кадрова	61.68.01	VI	Виша школа правног смјера	1	5.30	1.000	
------	-------------------------------	----------	----	---------------------------	---	------	-------	--

50. На радном мјесту под редним бројем 167- "Телефонист", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "ПТТ манипулант- инвалид";

51. На радном мјесту под редним бројем 169 - "Чувар", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Средња спрема положен стручни испит", и у колони број извршилаца број "9" замјењује бројем "8";

52. На радном мјесту под редним бројем 172- "Шеф одјељења", у колони шифра занимања, умјесто постојеће уписује "61.67.71", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује "VI", у колони врста школе умјесто постојеће уписује "Виша школа- економски смјер", а у колони К1 број "6.46" замјењује се бројем "5.30".

53. Послије радног мјеста под редним бројем 174, систематизују 3 (три) нова радна мјеста "174а", "174б", и "174ц" како сlijеди:

174а	Књиговођа	40.67.21	IV	Економска школа/ Гимназија	2	3.70	1.000	
174б	Књиговођа основних средстава	40.67.21	IV	Економска школа/ Гимназија	1	3.70	1.000	
174ц	Аналитичар добављача и купаца	40.67.21	IV	Економска школа/ Гимназија	1	3.70	1.000	

54. Радно мјесто под редним бројем 175 - "Књиговођа - читач" се брише;

55. Радно мјесто под редним бројем 176 - "Контролор - читач" се брише;

56. Радно мјесто под редним бројем 177 - "Аналитичар купаца - фактуриста" се брише;

57. Радно мјесто под редним бројем 178- "Аналитичар добављача" се брише;

58. На радном мјесту под редним бројем 182 - "Шеф одјељења", у колони шифра занимања умјесто постојеће уписује се "71.67.71", у колони степен стручне спреме умјесто постојећег уписује се "VII", у колони врста школе умјесто постојеће уписује се "Економски факултет", а у колони К1 број "5.30" замјењује бројем "6.46".

Л) У Књизи број 14 - Електродистрибуција Рожаје

1. На радном мјесту под редним бројем 18 - "Шеф одјељења", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "VII", додаје "VI" степен, у колони шифра занимања додаје "61.24.00", у колони врста школе додаје се "Виша школа- ел.енерг. смјер";

2. Радно мјесто под редним бројем 22 - "Шеф одјељења" се брише и систематизује ново радно мјесто "22а" како слиједи:

22а	Пословођа	50.24.32	V	Школа за ВК раднике - е.енерг. смјер	1	4.27	1.060	I- мали III- мали
-----	-----------	----------	---	--------------------------------------	---	------	-------	-------------------

Љ) У Књизи број 15- Електродистрибуција Тиват

1. На радном мјесту под редним бројем 9 - "Уклопничар - диспечер", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV" додаје "V" степен, у колони шифра занимања додаје се "50.24.32", и у колони врста школе додаје "Школа за ВК раднике";

2. На радном мјесту под редним бројем 12 - "Електромонтер I", у колони број извршилаца, број "1" замјењује бројем "2";

3. На радном мјесту под редним бројем 22 - "Чувар- портир", у колони број извршилаца, број "3" замјењује бројем "1";

4. Послије радног мјеста под редним бројем 22, систематизује ново радно мјесто "22а" како слиједи :

22а	Помоћни радник	20.65.13	II	Основна школа	1	2.70	1.000	
-----	----------------	----------	----	---------------	---	------	-------	--

5. На радном мјесту под редним бројем 27- "Складиштар", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "V", додаје се "IV" степен, у колони шифра занимања додаје се "40.64.61", у колони врста школе додаје се "Средња школа општег смјера"

М) У Књизи број 16 - Електродистрибуција Улцињ

1. Послије радног мјеста под редним бројем 9, систематизује ново радно мјесто "9а" како слиједи:

9а	Инжењер за испитивање	61.24.00	VI	ЕТФ - I степен	1	5.71	1.060	I - мали III - мали
----	-----------------------	----------	----	----------------	---	------	-------	---------------------

Н) У Књизи број 17- Електродистрибуција Жабљак

1. На радном мјесту под редним бројем 3- "Пословођа", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV" додаје "V" степен, у колони шифра занимања додаје "50.24.32", у колони врста школе додаје "Школа за ВК раднике", у колони К1 број "4.55" замјењује се бројем "4.60".

2. Радно мјесто под редним бројем 4 - "Електромонтер" се брише и систематизују два нова радна мјеста "4а" и "4б" како слиједи:

4а	Електромонтер I	50.24.32 40.24.01	V / IV	Школа за ВК раднике СТП	2	4.27	1.105	I- мали II- средњи III- мали
4б	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике - енерг. смјер	4	3.73	1.205	I- средњи II- мали III- средњи

3. На радном мјесту под редним бројем 5- "Уклопничар", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV" додаје "V" степен, у колони шифра занимања додаје "50.24.32", у колони врста школе додаје "Школа за ВК раднике- енергетски смјер";

4. Одјељења за мјерење и контролу искључења се брише и систематизују два одјељења, и то:

"Одјељење за мјерење и контролу";
"Одјељење за искључења".

5. На радном мјесту под редним бројем 6- "Пословођа", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV" степен додаје "V" степен, у колони шифра занимања додаје "50.24.32", у колони врста школе додаје "Школа за ВК раднике";

6. Назив радног мјеста под редним бројем 7 мијења и гласи: "Електромонтер II" и у колони број извршилаца број "4" замјењује бројем "2";

7. Послије радног мјеста под редним бројем 7 - "Електромонтер" у новоформираном Одјељењу за искључења, систематизују се два радна мјеста "7а" и "7б" како слиједи

7а	Пословођа	50.24.32 40.24.32	V/IV	Школа за ВК раднике СТП	1	4.27	1.060	I - мали III - мали
7б	Електромонтер II	30.24.32	III	Школа за КВ раднике	2	3.38	1.060	I - мали III- мали

8. На радном мјесту под редним бројем 17- "Шеф пословнице", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV" додаје се "V" степен, у колони шифра занимања додаје се "50.24.32", у колони врста школе додаје се "Школа за ВК раднике", у колони К1 број "4.55" замјењује се бројем "4.60".

9. На радном мјесту под редним бројем 18- "Уклопничар", у колони степен стручне спреме, уз постојећи "IV" додаје се "V" степен, у колони шифра занимања додаје се "50.24.32", у колони врста школе додаје се "Школа за ВК раднике";

10. Послије радног мјеста под редним бројем 18, систематизује се ново радно мјесто "18а" како слиједи :

18а	Електромонтер I	50.24.32 40.24.32	V/IV	Школа за ВК раднике СТП	2	4.27	1.105	I- мали II- средњи III- мали
-----	-----------------	----------------------	------	-------------------------	---	------	-------	------------------------------

11. На радном мјесту под редним бројем 19- "Електромонтер II", у колони број извршилаца, број "5" замјењује бројем "3".

Члан 7

У Прилогу број 7- **Функционална цјелина Снабдијевање** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

1. На радном мјесту под редним бројем 6- "Референт за електроенергетске билансе и возни ред", у колони "број извршилаца", број "1" замјењује бројем "2";

2. На радном мјесту под редним бројем 7 - "Референт за тарифну политику", у колони "врста школе" додају ријечи "Економски факултет".

3. Радно мјесто под редним бројем 8- "Референт за тарифну политику" брише.

4. Радно мјесто под редним бројем 18 - "Специјалиста за израду плана наплате, анализе и извјештаје" брише.

6. Послије радног мјеста под редним бројем 20, систематизује ново радно мјесто "20а" како слиједи:

20а	Оператер администратор специјалиста	50.26.00	V VKV	Електротех. школа са положеним спец. испитом	1	4.27	1,000	
-----	-------------------------------------	----------	----------	--	---	------	-------	--

7. На радном мјесту под редним бројем 21- "Оператер администратор", у колони "број извршилаца" број "2" замјењује бројем "1";

8. Послије радног мјеста под редним бројем 22, додаје радно мјесто "22а" како слиједи:

"22а"	Специјалиста за израду плана наплате, анализе и извјештаје	71.61.71 71.24.71	VII	Економски факултет, Електротехнички факултет	1	6,83	1,000	
-------	--	----------------------	-----	--	---	------	-------	--

9. На радном мјесту под редним бројем 38- "Административно- технички секретар" у колони "број извршилаца" број "2" замјењује бројем "1";

10. На радном мјесту под редним бројем 40- "Архивар", у колони "број извршилаца" број "2" замјењује бројем "1";

11. На радном мјесту под редним бројем 41- "Возач", у колони "број извршилаца", број "2" замјењује бројем "1";

12. На радном мјесту под редним бројем 48- "Шеф снабдијевања Подгорица", у колони К1 број "7,00" замјењује бројем "7,20";

13. Назив радног мјеста под редним бројем 49 се мијења и гласи: "Контролор фактурисања и рекламација";

14. Послије радног мјеста под редним бројем 49, систематизује се ново радно мјесто "49а" и додају три радна мјеста "49б", "49ц" и "49д" како слиједи:

49а	Контролор плаћања	716771 712471	VII	Економски факултет Електротехнички факултет	1	6,83	1,000	
-----	-------------------	------------------	-----	---	---	------	-------	--

49б	Административнотехнички секретар	40.67.21 40.24.21 40.71.21	IV	Економска школа Електротехничка школа Гимназија	1	3,98	1,000
-----	----------------------------------	----------------------------------	----	---	---	------	-------

49ц	Архивар	40.67.21 40.24.21 40.71.21	IV	Економска школа Електротехничка школа Гимназија	1	3,84	1,000
-----	---------	----------------------------------	----	---	---	------	-------

49д	Возач	30.56.00	III	Школа за КВ возаче	1	3,73	1,000
-----	-------	----------	-----	--------------------	---	------	-------

15. Радно мјесто под редним бројем 55 "Референт за фактурисање и наплату" брише се;

16. На радном мјесту под редним бројем 57- "Опратер за фактурисање и наплату домаћинстава", у колони "број извршилаца", умјесто броја "16" уписује број "15";

17. Послије радног мјеста под редним бројем 57, систематизују два нова радна мјеста "57а" и "57б" како слиједи:

57а	Благајник	40.67.21 40.24.21 40.71.21	IV	Економска школа Електротехничка школа Гимназија	1	3,84	1,000
-----	-----------	----------------------------------	----	---	---	------	-------

57б	Оператер за фактурисање и наплату Даниловград	40.67.21 40.24.21 40.71.21	IV	Економска школа Електротехничка школа Гимназија	1	4,12	1,000
-----	---	----------------------------------	----	---	---	------	-------

18. На радном мјесту под редним бројем 70 - "Оператер за фактурисање и наплату Плужине", у колони К1 број "3,84" замјењује се бројем "4,12";

19. На радном мјесту под редним бројем 76 - "Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава", у колони "број извршилаца", умјесто броја "5" уписује број "4";

20. Послије радног мјеста под редним бројем 76, систематизује ново радно мјесто "76а" како слиједи:

76а	Оператер за фактурисање и наплату Сутоморе	40.67.21 40.24.21 40.71.21	IV	Економска школа Електротехничка школа Гимназија	1	4,12	1,000
-----	--	----------------------------------	----	---	---	------	-------

21. На радном мјесту под редним бројем 83- "Оператер за фактурисање и наплату Петровац", у колони К1 број "3,84" замјењује се бројем "4,12";

22. На радном мјесту под редним бројем 101- "Оператер за фактурисање и наплату домаћинстава", у колони број извршилаца, умјесто броја "4" уписује број "3";

23. На радном мјесту под редним бројем 114- "Оператер за фактурисање и наплату Плав", у колони К1 број "3,73" замјењује се бројем "3,90";

24. На радном мјесту под редним бројем 115- "Оператер за фактурисање и наплату Андријевица", у колони К1 број "3,84" замјењује се бројем "4,12";

25. На радном мјесту под редним бројем 132- "Оператер за фактурисање и наплату Шавник", у колони К1 број "3,84" замјењује се бројем "4,12";

Члан 8

У Прилогу број 8- **Електроградња** - у Табеларном прегледу систематизације радних мјеста врше се измјене и допуне тако што се:

1. Радно мјесто под редним бројем 12 мијења како слиједи:

12	Референт плана, анализе и статистике и обрачуна рада	616451	VI	Виша економска школа	1	5,10	1,000
----	--	--------	----	----------------------	---	------	-------

2. На радном мјесту под редним бројем 41- "Електромонтер I", у колони "број извршилаца" број "6" замјењује бројем "7";

3. На радном мјесту под редним бројем 43- "Електромонтер III", у колони "број извршилаца" број "11" замјењује бројем "10";

4. На радном мјесту под редним бројем 54- "Бравар II", у колони "број извршилаца" број "5" замјењује бројем "6";

5. На радном мјесту под редним бројем 55- "Бравар III", у колони "број извршилаца" број "4" замјењује бројем "3";

6. На радном мјесту под редним бројем 58- "Манипулант у обради метала" у колони степен стручне спреме број "I" брише и уписује број "II" и у колони "врста школе" ријечи "осмогодишња школа" бришу а уписују ријечи: "НК радник" а у колони К1, број "2,09" замјењује се бројем "2,70";

7. На радном мјесту под редним бројем 59 - "Пословођа грађевинске радионице" у колони врста школе умјесто "техничка школа грађевинске струке" треба да стоји "техничка школа грађевинске или машинске струке";

8. Назив радног мјеста под редним бројем 62 мијења се и гласи: "Техничар у радионици" а у колони К1 број "3,84" замјењује бројем "3,98";

9. На радном мјесту под редним бројем 66. - "Аутомеханичар I" у колони "број извршилаца" број "1" замјењује бројем "2";

10. Радно мјесто под редним бројем 67 - Аутомеханичар II - се брише.

Члан 9

Саставни дио овог Правилника су и листови радних мјеста за сва нова радна мјеста која се систематизују, као и за радна мјеста која се мијењају овим Правилником.

Члан 10

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у информативном листу Друштва.

Број: 10-00-3979
У Никшићу,
27.02.2007.год.

ПРЕДСЈЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
Др Радомир Миловић

СЛУЖБЕНИ ПРИЛОГ 3

На основу члана 14 и 48 *Статута Електропривреде Црне Горе АД Никшић* и члана 11 *Правилника о организацији, Одбор директора Друштва* на XII сједници одржаној 29.01.2007. године донио је

У П У Т С Т В О

о начину и поступку рада интерне ревизије

I Опште одредбе

Члан 1

Овим Упутством се уређује начин и поступак рада интерне ревизије.

Члан 2

Ревизија се врши код функционалних цјелина, односно њихових трошковних центара и организационих цјелина Електропривреде Црне Горе АД Никшић (у даљем тексту: субјекат ревизије).

Ревизију из става 1 овог члана обављају ревизори, појединачно или Тим за интерну ревизију, у цјелости, сходно годишњем, односно радном плану интерне ревизије.

Члан 3

Субјекат ревизије, сходно Обавјештењу о намери вршења ревизије, су обавезни да ревизорима обезбиједи несметан приступ свим подацима, евиденцијама, информацијама и доказима који су потребни за успјешно и ефикасно извршавање ревизије.

Члан 4

Ревизор је дужан да информације и податке до којих дође у поступку ревизије чува као пословну тајну.

Члан 5

Ревизија се обавља са циљем:

- давања оцјене о адекватности и ефективности система интерних контрола (рачуноводствених, финансијских, енергетских и административних),
- давања оцјене о поузданости и интегритету информација,
- давања оцјене о усаглашености са политикама, плановима, процедурама и регулативама,
- добијања оцјене о економичности и ефективности пословања Друштва,
- давања оцјене могућих импликација приликом увођења нових система и процедура интерне контроле.

Ревизија у свом налазу обезбјеђује независно и објективно мишљење о адекватности, објективности и ефикасности система и процеса интерних контрола.

II Планирање ревизије

Члан 6

Тим за интерну ревизију, послове ревизије обавља на основу годишњег плана и радног плана интерне ревизије.

Годишњим планом рада интерне ревизије обухватају се приоритети у процјени пословних ризика код субјеката ревизије, који се извршавају у складу са динамиком која одговара кадровским потенцијалима.

Годишњи план рада интерне ревизије утврђује руководилац Тима за интерну ревизију и разрађује га радним планом.

Радним планом одређују се предмет, циљ и обим сваке појединачне ревизије из годишњег плана рада интерне ревизије.

Руководилац Тима за интерну ревизију доставља годишњи план рада Одбору директора на упознавање, до краја јануара текуће године.

Осим ревизија из става 1 овог члана, по налогу Одбора директора или његовог предсједника обављају се друге и специјалне ревизије.

III Обавјештење о намјери вршења ревизије

Члан 7

У складу са годишњим планом рада интерне ревизије субјекат ревизије се обавјештава о намјери вршења ревизије.

Обавјештење о намјери вршења ревизије садржи:

- субјекат ревизије,
- предмет ревизије,
- обухват ревизије,
- циљеве ревизије,
- датум почетка вршења ревизије,
- ревизор или чланови ревизорског тима и
- уводни интервју.

Одговорна лица и запослени код субјекта ревизије, након примљеног обавјештења о намјери вршења ревизије, су обавезни да припреме сву потребну документацију ради што дјелотворнијег и бржег обављања ревизије.

IV Налог за вршење ревизије

Члан 8

Интерни ревизор обавља ревизију на основу налога, који након испуњења услова из члана 7 овог Правилника издаје руководилац Тима за

интерну ревизију.

Налог за обављање других и специјалних ревизија из члана 6 став 6 овог Правилника издаје предсједник Одбора директора.

Налогом за вршење ревизије утврђују се:

- субјекат ревизије,
- предмет ревизије,
- обухват ревизије,
- циљеви ревизије,
- рок за обављање ревизије и
- ревизор или чланови ревизорског тима

V Обавезе ревизора при вршењу ревизије

Члан 9

Ревизор се при свом раду мора придржавати међународних стандарда интерне ревизије који обухватају:

- прелиминарна истраживања и прикупљање информација,
- обухват и циљеве ревизије,
- анализу системске документације,
- тестирање система (механизма интерних контрола),
- израду извјештаја са налазима и препорукама,
- размјену мишљења у погледу извјештаја са субјектом ревизије и
- израду коначног извјештаја.

VI Извјештавање

Члан 10

О обављеној ревизији ревизор сачињава извјештај и коначан извјештај који садржи:

- предмет ревизије,
- обухват ревизије,
- циљеве ревизије,
- извршавање ревизије,
- поткрепљујуће информације,
- налазе и
- препоруке, са циљем отклањања недостатака који су утврђени у поступку ревизије.

Члан 11

Извјештај се доставља субјекту ревизије, код којег је обављена ревизија, ради разматрања налаза и препорука презентираних у извјештају и давања коментара, у року који не може бити дужи од пет дана.

Прије сачињавања коначног извјештаја, интерни ревизор који је вршио ревизију, са субјектом ревизије, непосредно или посредним путем, размотриће налазе и коментаре на налазе и препоруке из извјештаја о извршеној ревизији.

Коначни извјештај интерни ревизор сачињава на основу својих налаза и препорука и коментара субјекта ревизије.

Ако се у неким тачкама извјештаја са субјектом ревизије не постигне сагласност, ревизор је дужан да то наведе у коначном извјештају. Коначни извјештај о извршеној ревизији потписује ревизор, односно ревизори који су вршили ревизију.

Руководилац Тима за интерну ревизију, уколико је сагласан са извјештајем ревизора, исти дописом доставља предсједнику Одбора директора на даљи поступак.

Предсједник Одбора директора процјењује који извјештај о ревизији треба разматрати на Одбору директора, са обавезом доношења одговарају-

ћих закључака у вези са датим препорукама.

Ако предсједник Одбора директора оцијени да поједине извјештаје о ревизији не треба разматрати на Одбору директора, исти се имају сматрати у цјелости прихваћеним.

Након спроведеног поступка из става 7 или 8 овог члана, руководиоца Тима за интерну ревизију дописом доставља извјештај о извршеној ревизији одговорном лицу субјекта ревизије на даљи поступак.

VII Спровођење и праћење препорука

Члан 12

Субјекат ревизије је обавезан да отклони уочене пропусте и недостатке у пословању, односно спроведе препоруке, у року који ће се одредити у извјештају, односно коначном извјештају о извршеној ревизији, а у зависности од садржине и реалне процјене времена за реализацију препорука.

Изузетно од става 1 овог члана, Одбор директора или његов предсједник могу промијенити рок за имплементацију препорука из коначног извјештаја о извршеној ревизији.

Субјекат ревизије је, такође, обавезан да о предузетим мјерама за реализацију препорука у писаној форми извјести руководиоца Тима за интерну ревизију у року од петнаест дана од дана истека рока из става 1 и 2 овог члана.

Руководилац Тима за интерну ревизију може наложити вршење контролне ревизије, са циљем сагледавања степена имплементације препорука ревизије, као и у случајевима неизвршених обавеза из става 1 и 2 овог члана.

Руководилац Тима за интерну ревизију је дужан да предсједника Одбора директора благовремено информира о реализацији препорука ревизије.

Ревизори не преузимају одговорност за проводјење препорука из извјештаја о извршеној ревизији.

VIII Годишњи извјештај о раду

Члан 13

Руководилац Тима за интерну ревизију је обавезан да предсједнику Одбора директора достави годишњи извјештај о раду интерне ревизије на даљи поступак.

IX Сарадња са екстерним ревизором

Члан 14

Тим за интерну ревизију је обавезан да сарађује са ревизором Друштва изабраним од стране Скупштине акционара.

Руководилац Тима за интерну ревизију и чланови ревизорског тима су обавезни да дају све информације које тражи ревизор Друштва у вези са обављеним интерним ревизијама.

X Завршне одредбе

Члан 15

Ово Упутство ступа на снагу у року од осам дана од дана објављивања у информативном листу Друштва.

Број: 10-00-3977
Никшић,
29.01.2007

ПРЕДСЈЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА,
Др Радомир Миловић

На основу члана 48 Статута Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић, Одбор директора Друштва на XII сједници одржаној дана 29.01.2007. године, д о н и о је

П Р А В И Л Н И К

о посебним основама и мјерилима за утврђивање радног доприноса запослених у дирекцији ФЦ Дистрибуција и електродистрибуцијама, директора ФЦ Дистрибуција и директора електродистрибуција

Члан 1

Правилником о посебним основама и мјерилима за утврђивање радног доприноса запослених у Дирекцији ФЦ Дистрибуција и електродистрибуцијама, директора ФЦ Дистрибуција и директора електродистрибуција, одређује се радни допринос запослених у обрачунском периоду из основа остварених губитака електричне енергије на основу чега се умањује, односно увећава укупан нето платни фонд електродистрибуције, односно ФЦ Дистрибуција.

Члан 2

Под губицима електричне енергије подразумевају се:

- Планирани губици на основу енергетског биланса за текућу годину, и
- Остварени губици електричне енергије.

Члан 3

Планирани губици утврђени су енергетским билансом у зависности од карактеристика конзума, техничких карактеристика енергетских објеката и постројења, и других фактора.

Остварени губици електричне енергије представљају обрачунске губитке који се добијају као утврђена разлика између преузете и реализоване електричне енергије.

Члан 4

Планирани и остварени губици изражавају се у процентима на мјесечном нивоу.

Члан 5

Радни допринос запослених у електродистрибуцијама и директора електродистрибуција из основа остварених губитака утврђује се:

- У интервалу: јануар, фебруар и март текуће године:

1. До 15% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Остварени губици већи од планираног процента, између 15% и 17,5%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Остварени губици већи од планираног процента, између 17,5% и 20%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Остварени губици већи од 20% од планираног процента, нето платни фонд за ЕД умањује се за 10%, а зарада директору за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

- У интервалу: април, мај и јун

текуће године:

1. До 10% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Остварени губици већи од планираног процента, између 10% и 12,5%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Остварени губици већи од планираног процента, између 12,5% и 15%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Остварени губици већи од 15% од планираног процента, нето платни фонд за ЕД умањује се за 10%, а зарада директору за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

- У интервалу: јул, август и септембар текуће године:

1. До 7,5% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Остварени губици већи од планираног процента, између 7,5% и 10%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Остварени губици већи од планираног процента, између 10% и 12,5%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Остварени губици већи од 12,5% од планираног процента, нето платни фонд за ЕД умањује се за 10%, а зарада директору за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

- У интервалу: октобар, новембар и децембар текуће године:

1. До 10% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Остварени губици већи од планираног процента, између 10% и 12,5%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Остварени губици већи од планираног процента, између 12,5% и 15%, нето платни фонд за ЕД умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Остварени губици већи од 15% од планираног процента, нето платни фонд за ЕД умањује се за 10%, а зарада директору за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

Члан 6

На сваких 1% мање остварених губитака од планираног процента нето платни фонд електродистри-

буције увећава се за 1,5%, а највише до 20%.

Члан 7

Радни допринос запослених у Дирекцији ФЦ Дистрибуција и директора ФЦ Дистрибуција утврђује се на следећи начин:

- У интервалу: јануар, фебруар и март текуће године:

1. До просјечно 13,5% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 13,5% и 15,75% нето платни фонд за ФЦ умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 15,75% и 18% нето платни фонд за ФЦ умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Просјечно остварени губици већи од 18% од планираног процента, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 10%, а зарада директору ФЦ Дистрибуција за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

- У интервалу: април, мај и јун текуће године:

1. До просјечно 9% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 9% и 11,25%, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 11,25% и 13,5%, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Просјечно остварени губици већи од 13,5% од планираног процента, нето платни фонд за ФЦ умањују се за 10%, а зарада директору ФЦ Дистрибуција за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

- У интервалу: јул, август и септембар текуће године:

1. До просјечно 6,75% више остварених губитака у односу на планирани проценат

нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 6,75% и 9%, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 9% и 11,25%, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Просјечно остварени губици већи од 11,25% од планираног процента, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 10%, а зарада директору ФЦ Дистрибуција за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

➤ У интервалу: октобар, новембар и децембар текуће године:

1. До просјечно 9% више остварених губитака у односу на планирани проценат нема умањења радног доприноса, односно нето платног фонда;

2. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 9% и 11,25%, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 2,5%, а зарада директору за 10% и евидентира му се 1 казнени поен;

3. Просјечно остварени губици већи од планираног процента за проценат између 11,25% и 13,5%, нето платни фонд за ФЦ умањује се за 5%, а зарада директору за 15% и евидентирају му се 2 казнена поена;

4. Просјечно остварени губици већи од 13,5% од планираног процента, нето платни фонд за ФЦ умањују се за 10%, а зарада директору ФЦ Дистрибуција за 20% и евидентирају му се 3 казнена поена.

Члан 8

На сваких 1% просјечно мање остварених губитака од планираног процента за ФЦ Дистрибуција, нето платни фонд ФЦ Дистрибуција увећава се за 1,5%, а највише до 20%.

Члан 9

На основу остварених губитака и припадајућег нето платног фонда директор електродистрибуције, односно директор ФЦ Дистрибуција ће радни допринос запослених утврдити појединачно или на нивоу служби - одјељења у зависности од њиховог доприноса у оствареним губицима.

Члан 10

Уколико директор електродистрибуције забиљежи више од 4 казнена поена, односно директор ФЦ Дистрибуција више од 5 казнених поена, у току текуће године, Извршни директор ће покренути поступак за утврђивање одговорности директора електродистрибуције, односно директора ФЦ Дистрибуција.

У случају достављања нетачних података који могу битно утицати на обрачун губитака, директору електродистрибуције ће бити забиљежено 5 казнених поена.

Члан 11

Мјесечни извјештај о остварењу електроенергетског биланса, ФЦ Дистрибуција ће доставити Извршном директору ЕПЦГ АД Никшић и Радној

групи за губитке најкасније до 10. у мјесецу за претходни мјесец.

Члан 12

За покретање поступка за утврђивање одговорности због остварених казнених поена из члана 10 овог Правилника одговорни су Извршни директор и директор ФЦ Дистрибуција.

Члан 13

Електроенергетски биланс по мјесецима утврђује се у децембру текуће године за наредну годину, и саставни је дио овог Правилника.

Члан 14

За примјену овог Правилника одговоран је Извршни директор ЕПЦГ АД Никшић.

Члан 15

Овај Правилник ступа на снагу 8 (осам) дана од дана објављивања, а примењује се од 01. јануара до 31. децембра 2007. године.

Број: 10-00-3980
Никшић,
29.01.2007. године

ПРЕДСЈЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
Др Радомир Миловић

СЛУЖБЕНИ ПРИЛОГ 5

На основу члана 48. и 69. Статута Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић, Одбор директора Друштва на XV сједници одржаној 20.03.2007. године, д о н и о ј е

П Р А В И Л Н И К О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О РЈЕШАВАЊУ СТАМБЕНИХ ПОТРЕБА ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 1.

У члану 5. став 1. тачка 1. Правилника о рјешавању стамбених потреба запослених Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић бр. 10-00-14580 од 22.08.2006. године, скраћеница: "ЕПЦГ" замјењује се ријечју: "Друштва".

Члан 2.

У члану 9. у ставу (1.) ријечи: "тржишне вриједности стана, који" замјењују се ријечима: "просјечне тржишне вриједности м² стана у новоградњи на нивоу Републике Црне Горе у површини која".

Став (2) се мијења и гласи: "Просјечну тржишну вриједност м² стана у новоградњи на нивоу Републике Црне Горе до краја марта за текућу годину, на предлог Синдикала утврђује комисија, у складу са званичним подацима које објављује Завод за статистику Републике Црне Горе.

Иза става (2) додаје се нови став (3) који гласи: "Комисију из става (2) овог члана чији је један члан представник Синдикалне организације формира Извршни директор.

У досадашњем ставу (3) који постаје став (4), ријечи "разлици квадрата" замјењују се ријечима "разлици површине у м²"

Члан 3.

У члану 10. у ставу (2) иза ријечи: "1,5%" додаје се ријеч: "годишње".

Члан 4.

У члану 16. у ставу (3) ријечи: "износа тржишне вриједности одговарајуће породичне стамбене зграде, односно стана" замјењују се ријечима: "просјечне тржишне вриједности одговарајућег стана у новоградњи на нивоу Републике Црне Горе".

Члан 5.

У члану 18. иза броја: "1,5%" додаје се ријеч: "годишње".

Члан 6.

У члану 20. ријечи: "уговором о кредиту" замјењују се ријечима: "у складу са чланом 11. овог Правилника".

Члан 7.

У члану 24. ријечи: "уговором о кредиту" замјењују се ријечима: "у складу са чланом 11. овог Правилника".

Члан 8.

У члану 26. иза ријечи "Органима друштва" ријеч "и" замјењује се запетом, а иза ријечи "Дирекцији Друштва" додају се ријечи "и Електроградњи".

Члан 9.

У члану 28. у ставу (1) ријечи: "и Електроградњу" и "односно, директор Електроградње" се бришу.

Члан 10.

У члану 32. ријечи: "уговором о кредиту" замјењују се ријечима: "у складу са чланом 11. овог Правилника".

Члан 11.

У члану 33. у ставу (2) ријеч: "годишње" замјењује се ријечима: "за период од годину дана".

Члан 12.

У члану 34. у ставу (1) у тачки 2. ријечи: "(дјелимично или у цјелости)" замјењују се ријечима: "за одређени период".
У тачки 4. ријечи: "једном годишње" замјењују се ријечима: "за период од годину дана".

Члан 13.

У члану 35. ставу (1.) у тачки 2. ријеч: "ће" замјењују се ријечју: "може".

Члан 14.

У члану 50. ријечи: "уколико је то за њега повољније" замјењују се ријечима "с тим што се за примјену тих критеријума као релевантне узимају само оне чињенице и услови који су постојали у тренутку додјеле кредита".

Члан 15.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у информативном листу Друштва.

Број: 10-00-5815
Никшић,
22.03.2007.

ПРЕДСЈЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА
Др Радомир Миловић

На основу чл. 48. Статута Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић и чл. 22. ст. 4. Правила о снабдијевању електричне енергије ("Сл.лист РЦГ", бр. 9/05), Одбор директора на XIV сједници одржаној 05. 03. 2007. године, донио је

ОДЛУКУ о утврђивању висине накнаде коју тарифни купци плаћају на име трошкова поновног прикључења у случајевима обуставе снабдијевања електричном енергијом због неплаћеног дуга за утрошену електричну енергију

Члан 1.

Одлуком се утврђује обавеза плаћања и висина накнаде коју тарифни купци плаћају на име трошкова поновног прикључења у случајевима обуставе снабдијевања електричном енергијом због неплаћеног дуга за утрошену електричну енергију.

Члан 2.

За поновно прикључење на електро-дистрибутивну мрежу потрошачи плаћају накнаду и то:

- Тарифни купци са директним мјерењем електричне енергије износ од 30,00 €
- Тарифни купци са полуиндиректним и индиректним мјерењем електричне енергије износ од 50,00 €

Члан 3.

Све послове око наплате накнаде из члана 2. ове Одлуке, са односним потрошачем, обављају надлежни организациони дјелови ФЦ Снабдијевања.

Члан 4.

Да би остварио поновно прикључење, потрошач треба да уплати 90% средстава из члана 2. ове Одлуке на главни жиро рачун ФЦ Дистрибуција и 10% средстава на главни жиро рачун ФЦ Снабдијевања.

Доказ о извршеној уплати доставља се надлежној ОЈ Снабдијевања.

Члан 5.

Надлежне ОЈ Дистрибуције и ОЈ Снабдијевања врше дневно, а ФЦ Дистрибуција и ФЦ Снабдијевање неђелвно усаглашење издатих налога за прикључење и по том основу наплаћене накнаде.

Члан 6.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, од када се ставља ван снаге Одлука број 10-00-2415 од 29. 01. 2007. године.

Број: 10-00-2415
Никшић, 29.01.2007.

ПРЕДСЈЕДНИК,
Др Радомир Миловић

На основу члана 69 став 4 Статута Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић, Одбор директора друштва на XII сједници одржаној дана 29.01.2007. године донио је

ОДЛУКУ о расподјели средстава по основу обрачунате и наплаћене неовлашћено утрошене електричне енергије и посебном стимулансу запослених који обављају послове на откривању неовлашћене потрошње

Члан 1

Под неовлашћеном потрошњом подразумијева се коришћење електричне енергије у смислу члана 25-29 Правила о снабдијевању електричном енергијом ("Службени лист РЦГ" број 13/05).

Члан 2

За сваки појединачни случај обрачунате и наплаћене неовлашћене потрошње средства се распоређују, у нето износу, на следећи начин:

- 30% на име посебног стимуланса екипи која је открила коришћење неовлашћене потрошње и сачинила записник о контроли мјерног мјеста
- 10% за расподјелу по одлуци директора ЕД
- 5% за расподјелу по одлуци директора ФЦ Дистрибуција
- 5% за расподјелу по одлуци Координатора Радне групе за губитке
- преостали дио средстава за исплату пореза и доприноса на обрачуна-те зараде по наведеним основама и за формирање посебног фонда, што ће се регулисати посебном одлуком.

Директори електродистрибуција су дужни да рад на контроли мјерних мјеста организују на начин да се целокупне активности обаве без увођења прековременог рада.

Члан 3

Исплата стимуланса екипи из члана 2 ове одлуке врши се кроз мјесечни обрачун зарада с тим што исплаћена средства по овом основу, по једном случају, не могу прећи износ од 600,00 еура по екипи, односно за члана екипе на мјесечном нивоу износ већи од 1.200,00 еура.

Члан 4

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а примјењива ће се од 01.01.2007. до 31.12.2007. године.

Број: 10-00-3989
Никшић,
29.01.2007. год.

ПРЕДСЈЕДНИК
ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ,
Др Радомир Миловић

На основу чл. 35 став (2) тачка (1) Закона о привредним друштвима ("Сл. Лист РЦГ бр. 6/02" бр. 6/02) и чл. 32 став 2. алинеја 1. Статута Електропривреде Црне Горе АД Никшић, IV редовна Скупштина акционара Друштва одржана 27.06.2006. године донио је

ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ СТАТУТА ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ А.Д. НИКШИЋ

Члан 1.

Члан 14. Статута Електропривреде Црне Горе А.Д. Никшић у тексту од 24.12.2004. године мијења се и гласи:

1. Друштво има Тим за интерну ревизију који се налази уз Одбор директора
2. Тим из става 1. организује се у складу са општим актима Друштва

Члан 2.

У члану 21. број: "907.036.354" замјењује се бројем "905.380.271,93".

Члан 3.

У члану 22. став 1. број: "104.145.724" замјењује се бројем "103.955.573".

Члан 4.

У члану 46. став 3. алинеје 5 - 9 постају ставови 4 - 8 а у новом ставу 7. ријечи " става 6" замјењују се ријечима "става 5".

Члан 5.

У члану 50. став 1. иза ријечи "Одбора" додају се ријечи "који је на професионалном раду у Друштву".

Члан 6.

Ове Измјене и допуне ступају на снагу даном доношења, а објавиће се у Информативном листу Друштва.

Број: 10-00-9903
Никшић, 27.06.2006. год.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СКУПШТИНЕ,
Срђан Ковачевић

